BANKA

SLOVENIJE

EVROSISTEM

LETNO POROČILO

LETO 2010

Izdala:

BANKA SLOVENIJE
Slovenska 35
1505 Ljubljana
Tel.: (01) 471 90 00
Faks.: (01) 251 55 16

Letno poročilo temelji na podatkih in informacijah, dostopnih do konca marca 2011.

This publication is also available in English.

ISSN 1318-5284 (tiskana izdaja)
ISSN 1518-2103 (elektronska izdaja)

Pregled vsebine

1 UVOD **7**
1.1 Izvajanje strategije Banke Slovenije 9
1.2 Gospodarsko okolje in bančni sistem v letu 2010 11

2 DEJAVNOSTI BANKE SLOVENIJE **27**
2.1 Naloge v okviru ESCB 27
2.1.1 Institucionalni okvir 27
2.1.2 Izvajanje denarne politike Evrosistema 27
2.1.3 Banka Slovenije kot posojilodajalec v sili 36
2.1.4 Plačilni in poravnalni sistemi 36
2.1.5 Soupravljanje deviznih rezerv ECB 43
2.1.6 Gotovinsko poslovanje 43
2.1.7 Statistični sistem 46
2.1.8 Informacijski sistem 49
2.2 Druge naloge 50
2.2.1 Nadzor bank in skrb za finančno stabilnost 50
2.2.2 Plačilne storitve za komitente Banke Slovenije 57
2.2.3 Upravljanje finančnih naložb Banke Slovenije 57
2.2.4 Mednarodno sodelovanje 59

3 ORGANIZACIJA BANKE SLOVENIJE **62**

4 RAČUNOVODSKI IZKAZI **65**

5 PRILOGE **97**
5.1 Publikacije in spletna stran 97
5.2 Podzakonski akti, ki zadevajo nadzor bančnega poslovanja 98
5.3 Pregled manj znanih pojmov 100

Pregled tabel, slik in okvirov

Tabele:*

Tabela 1: Izkaz poslovnega izida bank 25
Tabela 2: Kazalniki poslovanja bank 26
Tabela 3: Bonitetna struktura razvrščenih terjatev ter pokritost z rezervacijami in oslabitvami 26
Tabela 4: Stanje finančnih naložb Banke Slovenije 58

* Razen tabel računovodskih izkazov Banke Slovenije.

Slike:

Slika 1: Gibanje BDP v nekaterih večjih gospodarstvih 11
Slika 2: Stopnje brezposelnosti v nekaterih večjih gospodarstvih 12
Slika 3: Mednarodna primerjava indeksa cen življenjskih potrebščin 13
Slika 4: Cene primarnih surovin in nafte na svetovnem trgu 13
Slika 5: Tečaj evro – dolar ter ključni obrestni meri ECB in Federal Reserve 14
Slika 6: Gibanje BDP v Sloveniji in evrskem območju 15
Slika 7: Harmonizirana stopnja brezposelnosti v Sloveniji in evrskem območju 15
Slika 8: Inflacija v Sloveniji in evrskem območju 16
Slika 9: Osnovna inflacija v Sloveniji in evrskem območju 17
Slika 10: Gibanje produktivnosti dela, stroškov dela na enoto proizvoda in sredstev na zaposlenega v slovenskem gospodarstvu 18
Slika 11: Harmonizirani kazalnik konkurenčnosti, deflacioniran s HICP in ULC 18
Slika 12: Komponente tekočega računa plačilne bilance 19
Slika 13: Zunanja zadolženost Slovenije 20
Slika 14: Primanjkljaj in dolg sektorja države po ESR 95 21
Slika 15: Pribitki pri desetletnih državnih obveznicah nad nemškimi desetletnimi obveznicami 22
Slika 16: Kreditiranje nebančnega sektorja 23
Slika 17: Obrestne mere za posojila nad 1 mio EUR za nefinančne družbe 24
Slika 18: Obrestne mere za stanovanjska posojila gospodinjstvom 24
Slika 19: Obrestne mere za vloge gospodinjstev nad enim letom do dveh let 25
Slika 20: Obrestne mere ECB in eonia 28
Slika 21: Ponudba (+) in povpraševanje (–) po denarju Evrosistema 30
Slika 22: Stanje instrumentov denarne politike Evrosistema v obdobju 2008–2010; slovenske banke in hranilnice (stanje ob koncu meseca) 30
Slika 23: Obveznost in izpolnjevanje obveznih rezerv 33
Slika 24: Sklad finančnega premoženja pri Banki Slovenije na dan 31. 12. 2010 – struktura glede na geografski izvor premoženja 35
Slika 25: Sklad finančnega premoženja pri Banki Slovenije na dan 31. 12. 2010 – struktura vrednostnih papirjev glede na tip in bančna posojila 35
Slika 26: Število in vrednost transakcij prek sistema TARGET2-Slovenija po mesecih v letu 2010 43
Slika 27: Količinska struktura neto izdanih evrskih bankovcev po vstopu v evrsko območje 44

Slika 28: Vrednostna struktura neto izdanih evrskih bankovcev po vstopu v evrsko območje 44
Slika 29: Odkriti ponaredki evrskih bankovcev v Sloveniji 46
Slika 30: Število zaposlenih v Banki Slovenije na zadnji dan v letu 63

Okvir:

Okvir 1: Program nakupa vrednostnih papirjev 31

1 UVOD

Po zmanjšanju globalne gospodarske aktivnosti v letu 2009 za 0,6 %, predvsem zaradi nadaljevanja recesije v razvitih gospodarstvih, je bilo za leto 2010 značilno oživljanje aktivnosti in trgovine. Rast BDP je bila še zlasti izrazita v državah v razvoju. Zmerna gospodarska rast v razvitih gospodarstvih je bila v glavnem posledica uvoznega povpraševanja hitro rastočih držav v razvoju, državnih stimulativnih ukrepov in likvidnostne podpore centralnih bank.

V Sloveniji je gospodarska rast v letu 2010 z 1,2 % zaostajala za povprečjem evrskega območja, predvsem zaradi poglabljanja krize v gradbeništvu in negativnih gibanj v finančnem posredništvu. Rast domačega povpraševanja, brez upoštevanja obnavljanja zalog, je bila še vedno negativna, predvsem zaradi nadaljnjega padanja investicij, medtem ko je bila rast zasebne potrošnje rahlo pozitivna. K skupni rasti BDP je neto izvoz prispeval dobri dve tretjini, predvsem zaradi naročil v naših trgovinskih partnericah. Zaradi slabih razmer na trgu dela in konsolidacije javnih financ bo tudi v prihodnje glavnina gospodarske rasti temeljila na izvozu, zato je vodenje ustrezne makroekonomske politike za zagotavljanje cenovne in stroškovne konkurenčnosti ključnega pomena za gospodarsko uspešnost države.

Povprečna inflacija, merjena s harmoniziranim indeksom cen življenjskih potrebščin, je v letu 2010 znašala 2,1 %, kar je 1,2 odstotne točke več kot v letu 2009 in 0,5 odstotne točke več kot v povprečju evrskega območja. K povišanju so največ prispevale cene energentov in višje trošarine. Osnovna inflacija je, tudi zaradi šibkega okrevanja aktivnosti in povpraševanja, ostala na nizki ravni, kar pa se lahko izkaže kot samo prehodno obdobje zaradi neugodnih gibanj v vhodnih stroških. Rast stroškov dela na enoto proizvoda (ULC) se je v letu 2010 umirila, kar je treba pripisati zlasti učinku povečanja produktivnosti zaradi zmanjševanja zaposlenosti. Kljub temu trendi na srednje razdobje kažejo, da so se ti stroški poviševali bolj kot v večini držav evrskega območja.

Najpomembnejši značilnosti poslovanja slovenskih bank v lanskem letu sta zmanjšanje bilančne vsote in poslovanje z izgubo. Banke so se zaradi neugodnih razmer na finančnih trgih razdolževale pri bankah v tujini, odplačale so leto prej močno povečane obveznosti do Evrosistema, država je zmanjševala vloge pri bankah, gospodinjstva pa so jih skromno povečala. Banke so se prilagajale z zmanjševanjem naložb v vrednostne papirje in naložb pri bankah. Hkrati so se z zadrževanjem rasti kreditiranja podjetij še naprej odzivale na naraščajoče težave sektorja podjetij, ki z dokapitalizacijami že nekaj let ne uspe izboljšati neustreznega razmerja med lastniškimi in dolžniškimi viri financiranja. Nakopičene težave podjetij so se lani kazale na dva načina. Prvič, povečala se je razlika med kreditnim povpraševanjem in kreditno sposobnim povpraševanjem, ter drugič, močno sta se povečali zamujanje in neporavnavanje finančnih obveznosti, med drugim tudi do bank. Poslabšanje kakovosti kreditnega portfelja ter posledično neizogibno povečanje slabitev in

rezervacij sta glavna razloga za izgube bančnega sistema v lanskem letu. Poslovanje bank z gospodinjstvi je bilo zadovoljivo. Širilo se je predvsem zaradi dolgoročnega stanovanjskega kreditiranja.

Bančni sistem je kljub izstopajočemu kreditnemu in dohodkovnemu tveganju lani ohranjal ustrezno likvidnost in solventnost. Ob upoštevanju potrebe po aktivnejši vlogi bank pri iskanju izhoda iz krize bo v letu 2011 nujna dokapitalizacija posameznih bank.

Ljubljana, april 2011

Guverner Banke Slovenije
Marko Kranjec

1.1 Izvajanje strategije Banke Slovenije

Leto 2010 je bilo drugo leto uresničevanja Strateškega načrta 2009–2012. V tem načrtu je Banka Slovenije opredelila sedem temeljnih ciljev, ki jih v svojih aktivnostih zasleduje.

Temeljni cilj I: „Zagotavljati stabilnost cen v evrskem območju s sodelovanjem pri oblikovanju in izvrševanju denarne politike Evrosistema"

S prilagajanjem obrestnih mer se je Evrosistem ustrezno odzival na gospodarske razmere. Zaradi gospodarske krize je v denarno politiko uvedel tudi nestandardne ali neobičajne instrumente, ki so se z normalizacijo razmer v letu 2010 postopno začeli umikati. Banka Slovenije je v letu 2010 še naprej aktivno izvajala denarno politiko nestandarnih ukrepov Evrosistema.

Temeljni cilj II: „Podpirati splošno ekonomsko politiko za blaginjo skupnosti v Republiki Sloveniji"

V rednih publikacijah gospodarskih in finančnih gibanj je Banka Slovenije sproti ocenjevala makroekonomska in finančna gibanja v Republiki Sloveniji in s Poročilom o cenovni stabilnosti dvakrat letno javnosti sporočala svoje napovedi teh gibanj skupaj z oceno negotovosti v gospodarskem okolju. V okviru enotne metodologije je sooblikovala pogled Evrosistema na dogajanja v javnih financah v državah Evrosistema in redno sodelovala tudi pri oblikovanju makroekonomskih napovedi Evrosistema. Spodbujala je samostojno analitično in raziskovalno delo ter zagotavljala podatkovne podlage za analitične in modelske ocene za podporo usmerjanja ekonomske politike. Banka Slovenije je po vzoru sistema matričnega poročanja za banke (vpeljano leta 2006) in investicijske sklade (razvito v letu 2009) v letu 2010 začela projekt enotnega poročanja za zavarovalnice skupaj z AZN in Slovenskim zavarovalnim združenjem. V okviru ESCB in CEBS je sodelovala pri usklajevanju metodologije monetarnih in finančnih statistik za potrebe nadzora. Banka Slovenije kakovostno izpolnjuje svoje obveznosti statističnega poročanja v Evrosistemu ter zagotavlja javnosti dostop do podatkov v skladu s statističnimi standardi ESCB in evropskega statističnega sistema (ESS).

Temeljni cilj III: „Prizadevati si za finančno stabilnost, za visoko kakovostno oskrbo z gotovino ter za varne in učinkovite plačilne sisteme, upoštevaje načela tržnega gospodarstva in proste konkurence ter interese potrošnikov"

Banka Slovenije analizira stabilnost slovenskega finančnega sistema. Poleg občasnih internih analitičnih informacij dvakrat letno pripravi celovito analizo sprememb tveganj v bančnem sistemu in analizo stabilnosti finančnega sistema. Analize tudi javno objavlja, po potrebi pa se glede na ugotovljene spremembe odzove z ustreznimi ukrepi. Banka Slovenije sodeluje v Evrosistemu pri ugotavljanju potreb po gotovini in v ožji skupini nacionalnih centralnih bank na podlagi sporazuma o tiskanju bankovcev naroča tiskanje dodeljene količine bankovcev na podlagi javnega razpisa. Nemoteno oskrbo z bankovci zagotavlja prek petih depotnih bank, reciklira za obtok primerne bankovce in izloča neprimerne. Skupaj z drugimi nacionalnimi centralnimi bankami in ECB Banka Slovenije sodeluje pri projektih in aktivnostih, s katerimi Evrosistem uvaja integracijo, harmonizacijo in standardizacijo plačilnih in poravnalnih sistemov v evrskem območju (T2S, CCBM2, SEPA), ter zagotavlja njihovo nemoteno poslovanje. S pregledi delovanja plačilnih sistemov ocenjuje tveganja pri poslovanju ter zahteva od upravljavcev in udeležencev, da jih ustrezno obvladujejo.

Temeljni cilj IV: „Optimalizirati aktivno vlogo Banke Slovenije v ESCB s strokovnim sodelovanjem"

Banka Slovenije redno sodeluje pri aktivnostih Odborov ESCB in usmerja aktivnost svojih članov v njih. Od ustreznih služb zahteva oceno vsebin in stališča do predlogov, ki jih obravnava Svet ECB. Načinu delovanja ESCB je prilagodila tudi notranjo organizacijo dela. Banka Slovenije se je v letu 2010, skupaj z avstrijsko in italijansko centralno banko ter ECB aktivno vključila v pripravo in izvedbo projekta FIS (Financial Information System), katerega cilj je uvesti enotne informacijske rešitve pri poročanju o poslovanju med centralnimi bankami Evrosistema. Banka Slovenije tudi sodeluje v skupnih programih Evrosistema pri zagotavljanju tehnične pomoči in je tudi sama oblikovala program bilateralne tehnične pomoči, usmerjen v centralne banke držav zahodnega Balkana, ki še niso članice Evropske unije. Aktivno sodeluje tudi pri programu Centra za odličnost financ, ki deluje pod sponzorstvom mednarodnih finančnih institucij.

Temeljni cilj V: „Oblikovati in izvrševati pogoje za stabilen bančni sistem, uspešno poslovanje bank in za varnost vlog v bankah in hranilnicah"

Nadzor nad poslovanjem bank temelji na učinkovitem uvajanju bančne in drugih relevantnih direktiv, ki se zaradi finančne krize razmeroma hitro spreminjajo in dopolnjujejo. Banka Slovenije je v letu 2010 aktivno sodelovala pri oblikovanju nacionalne zakonodaje in podzakonskih aktov, ki urejajo poslovanje bank in hranilnic. Pri tem ima v letu 2010 poseben pomen sistem jamstva za vloge. Z aktivnim spremljanjem učinkov protikriznih ukrepov in priporočil ter izvajanjem nadzora nad kreditnimi tveganji je Banka Slovenije še naprej spodbujala ustrezen odziv vodstva bank na težje pogoje poslovanja doma in v tujini. Samo tako so bile banke sposobne prevzeti morebitna povečana kreditna tveganja in ustrezno zagotavljati svojo likvidnost.

Temeljni cilj VI: „Zagotavljati zanesljiv sistem upravljanja tveganj in procesov neprekinjenega poslovanja"

Banka Slovenije določa politike za obvladovanje tveganj in nadzira njihovo izvajanje prek dveh poti: finančna tveganja prek Investicijskega odbora, operativna tveganja, varnost informacijskega sistema in neprekinjeno poslovanje pa prek Odbora za operativna tveganja. Na obeh področjih razvija nove metode in jih postopno uvaja v prakso, da bi izboljšala obvladovanje tveganj in s tem zmanjšala tveganja, ki jim je izpostavljena. V letu 2010 je Banka Slovenije vzpostavila nov rezervni računalniški center in v praksi implementirala večjo stopnjo zanesljivosti sistema neprekinjenega poslovanja.

Temeljni cilj VII: „Skrbeti za učinkovito, prilagodljivo in stroškovno optimalno organizacijo z motiviranimi in strokovno usposobljenimi zaposlenimi in jo podpirati"

Tudi v letu 2010 je Banka Slovenije znižala stroške svojega poslovanja glede na predhodno leto, in sicer za 3,4 %. Število efektivno zaposlenih ostaja pod ciljno ravnijo, določeno s finančnim načrtom (428 zaposlenih). Hkrati se izboljšuje kvalifikacijska sestava zaposlenih. Banka Slovenije postopno operacionalizira srednjeročno načrtovanje, sistem spremljanja stroškov po centralnobančnih funkcijah, projektno delo in informatizacijo razvojnega dela.

1.2 Gospodarsko okolje in bančni sistem v letu 2010[1]

Gospodarsko okolje

Leto 2010 sta zaznamovala postopno oživljanje razvitih gospodarstev in hitra rast držav v razvoju.

Po zmanjšanju globalne gospodarske aktivnosti v letu 2009 za 0,6 %, predvsem zaradi nadaljevanja recesije v razvitih gospodarstvih, je bilo za leto 2010 značilno oživljanje gospodarstev. Rast BDP je bila še zlasti izrazita v državah v razvoju. Zmerna gospodarska rast v razvitejših gospodarstvih je bila predvsem posledica državnih pomoči in stimulativnih ukrepov centralnih bank ter hitre rasti uvoznega povpraševanja držav v razvoju. Te so v letu 2010 že dosegale stopnje rasti iz obdobja pred krizo. Tako se je globalni BDP v letu 2010 po prvih ocenah Mednarodnega denarnega sklada (MDS) povečal za 5,0 %, velik delež k skupni rasti pa so prispevale države BRIK[2]. Njihov delež v globalnem BDP znaša že skoraj 25 %. Gospodarska rast je v letu 2010 na Kitajskem presegla 10 %, v Indiji pa se je približala 9 %. Hitra rast aktivnosti je povečala tudi inflacijska pričakovanja, zato sta centralni banki teh dveh držav ob koncu leta 2010 že začeli izvajati omejevalno denarno politiko. Med razvitimi gospodarstvi je bila gospodarska rast v letu 2010 zmerna v evrskem območju, kjer je dosegla 1,7 %, v ZDA pa se je dvignila na 2,8 %.

Slika 1: **Gibanje BDP v nekaterih večjih gospodarstvih**

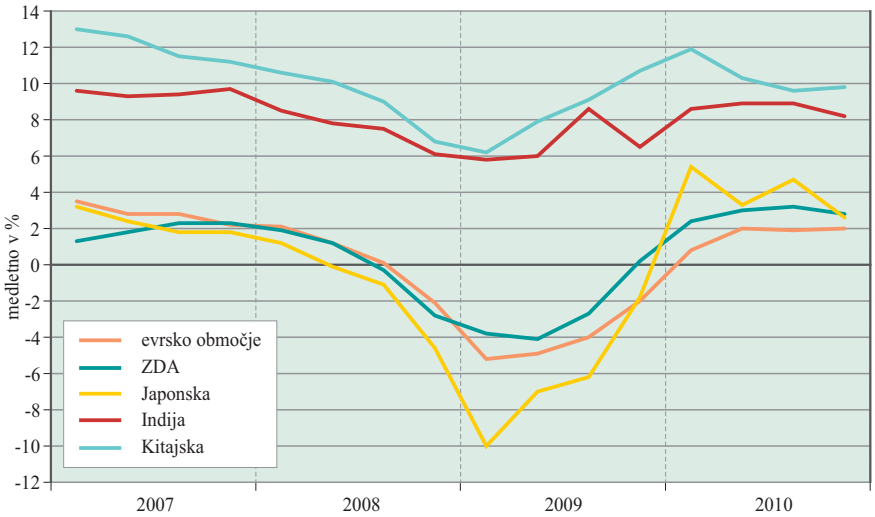

Opomba: Podatki za evrsko območje, ZDA in Japonsko so desezonirani in prilagojeni delovnim dnem.
Vir: Eurostat, za Kitajsko in Indijo – www.tradingeconomics.com

Okrepljena državna pomoč gospodarstvu in nižji davčni prihodki so v razvitih državah povečali proračunske primanjkljaje in javni dolg.

Povečana državna pomoč gospodarstvu in nižji davčni prihodki so v razvitih državah precej povečali proračunske primanjkljaje in javni dolg. To je vodilo do zniževanja bonitetnih ocen držav in bank v perifernih državah evrskega območja ter do naraščanja pribitkov na njihove obveznice, predvsem na grške in irske, nad donosnostmi najmanj tveganih obveznic. S tem se je še dodatno povečala nujnost konsolidacije javnih financ držav evrskega območja. Grčija in Irska sta zaradi povečanega javnega dolga in težav s servisiranjem velikih javnofinančnih primanjkljajev aprila oziroma novembra 2010 zaprosili za pomoč EU. Ta je skupaj

1 Podroben prikaz makroekonomskih gibanj in projekcij je predstavljen v Poročilu o cenovni stabilnosti, april 2011 (http://www.bsi.si/iskalniki/porocila.asp?MapaId=284). Podrobna analiza bančnega sistema je prikazana v Poročilu o finančni stabilnosti, maj 2011 (http://www.bsi.si/iskalniki/porocila.asp?MapaId=285).

2 Brazilija, Rusija, Indija in Kitajska.

z MDS zagotovila sredstva, da bi stabilizirala razmere na trgih državnih obveznic. Nezadostna gospodarska rast se je lani odražala tudi na trgu dela evrskega območja in ZDA, in sicer z majhnim številom novih delovnih mest ter ohranjanjem brezposelnosti na ravneh med 9 % in 10 %.

Slika 2: **Stopnje brezposelnosti v nekaterih večjih gospodarstvih**

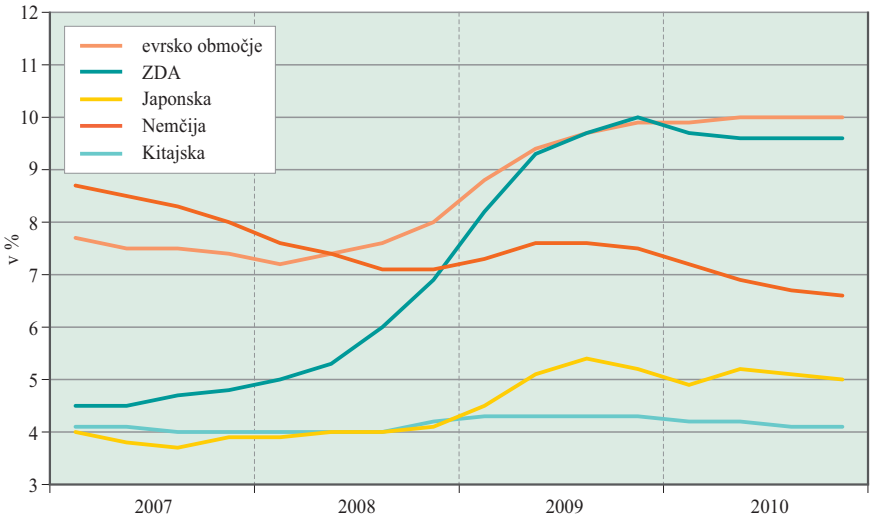

Opomba: Desezonirana harmonizirana stopnja brezposelnosti na četrtletni ravni za evrsko območje, ZDA, Japonsko in Nemčijo.
Vir: Eurostat, za Kitajsko www.tradingeconomics.com

Inflacija v razvitih gospodarstvih je bila v letu 2010 nizka predvsem zaradi razmeroma nizke ravni domačega trošenja gospodinjstev …

… vendar so se ob koncu leta okrepili inflacijski pritiski zaradi rasti cen surovin.

Inflacija v razvitih gospodarstvih je bila v letu 2010 nizka predvsem zaradi razmeroma nizke ravni domačega trošenja gospodinjstev. To se je pokazalo v nizki osnovni inflaciji, ki je v letu 2010 znašala 0,9 % v evrskem območju in 1,0 % v ZDA.[3] Tudi inflacija, merjena s celotnim indeksom cen življenjskih potrebščin, je ostala v povprečju leta nizka. V evrskem območju in ZDA je v letu 2010 znašala 1,6 %, na Japonskem pa so se cene znižale za 0,7 %. Inflacija se je pod vplivom visoke gospodarske rasti hitro poviševala na Kitajskem, v Indiji pa je bila kljub postopnemu zniževanju nad 9 %. Zaradi hitrejše rasti cen surovin in hitre gospodarske rasti sta centralni banki obeh držav v zadnjem četrtletju leta 2010 že začeli izvajati bolj omejevalno denarno politiko. Cenovni pritiski zaradi hitre rasti cen surovin so se ob koncu leta 2010 začeli izražati tudi v rasti cen na evrskem območju in ZDA. Na hitrejši prenos rasti dolarskih cen surovin v inflacijo evrskega območja je vplivalo tudi zmanjšanje vrednosti evra.

[3] Za evrsko območje harmonizirani indeks cen brez cen energentov in nepredelane hrane; za ZDA indeks cen življenjskih potrebščin brez cen energentov in hrane.

Slika 3: **Mednarodna primerjava indeksa cen življenjskih potrebščin**

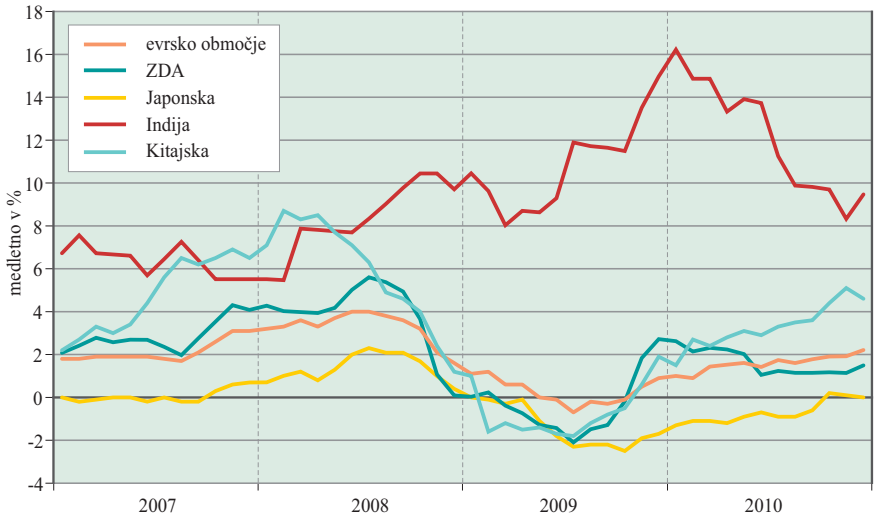

Vir: Za evrsko območje – Eurostat, za ZDA – U.S. Bureau of Labor Statistics, za Indijo, Kitajsko in Japonsko – www.tradingeconomics.com

V prvi polovici leta 2010 je bila rast cen surovin in nafte zmerna, v drugi polovici leta pa se je močno povečala.

V prvi polovici leta 2010 je bila rast cen surovin in nafte zmerna zaradi negotovega oživljanja razvitih gospodarstev, v drugi polovici leta pa se je rast močno povečala pod vplivom povečanega povpraševanja hitro rastočih držav in boljših napovedi glede gospodarske rasti v ZDA v letu 2011. Leta 2010 je bilo treba za sodček nafte Brent odšteti 80 USD, kar je 29 % več kot v povprečju leta 2009. V evrih se je sodček nafte zaradi depreciacije do dolarja podražil za 36 %. Cena sodčka nafte je decembra 2010 že presegla 90 USD, kar je bilo na ravni cen v prvih mesecih leta 2008, ko se je začela izredno hitra rast cen nafte in drugih surovin. V celoti so bile cene primarnih surovin glede na leto 2009 v povprečju višje za 25 %, med njimi pa so se najizraziteje povišale cene industrijskih surovin, za 47 %. Cene hrane so bile višje za slabo desetino, njihova rast pa se je povišala predvsem ob koncu leta in je dosegla decembra medletno 28 %. Cene hrane so se poviševale predvsem zaradi vremenskih neugodnosti in večjega povpraševanja držav v razvoju.

Slika 4: **Cene primarnih surovin in nafte na svetovnem trgu**

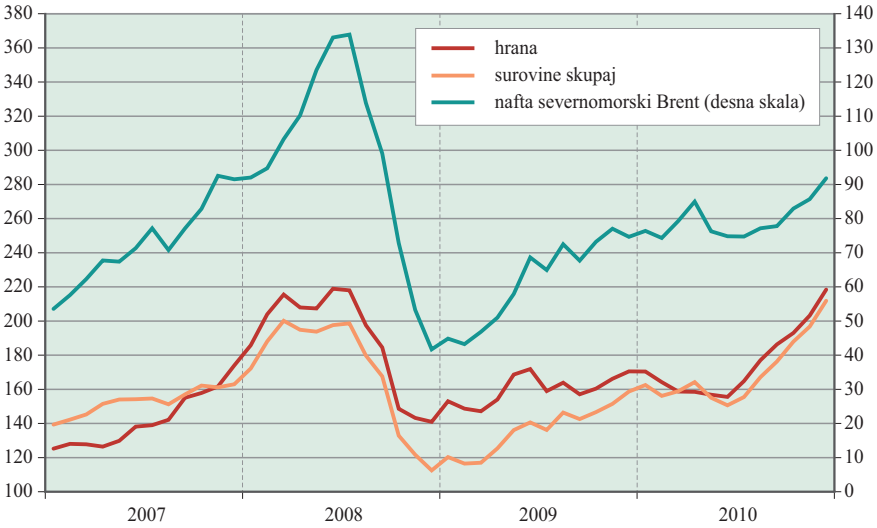

Opomba: Indeksi (2000 = 100), cena nafte: severnomorski brent v USD/sodček.
Vir: The Economist, London; Bloomberg

V večjih razvitih gospodarstvih se je v letu 2010 nadaljevala spodbujevalna politika centralnih bank, v državah v razvoju pa so te že začele dvigovati ključne obrestne mere.

V večjih razvitih gospodarstvih se je v letu 2010 nadaljevala spodbujevalna politika centralnih bank, v gospodarsko pomembnejših državah v razvoju pa so ob koncu leta centralne banke že začele dvigovati ključne obrestne mere. Ključna obrestna mera Evropske centralne banke je ostala od maja 2009 na ravni 1,00 %, ključna obrestna mera ameriške centralne banke (Fed-a) pa je od decembra 2009 na intervalu med 0,00 % in 0,25 %. Obe najpomembnejši centralni banki še vedno izvajata začasne nestandardne ukrepe. Fed je novembra napovedal drugi krog odkupa državnih vrednostih papirjev v vrednosti 600 mrd USD, ki bo predvidoma potekal do konca drugega četrtletja leta 2011. Odkupe dolžniških vrednostnih papirjev je od maja izvajala tudi ECB (glej okvir 1). Gibanje tečaja evra glede na dolar je bilo v letu 2010 volatilno, v povprečju leta pa je evro izgubil 4,8 % vrednosti in je bil vreden 1,33 dolarja. V prvem polletju je evro izgubljal vrednost predvsem zaradi pričakovane hitrejše rasti ameriškega gospodarstva. Do oktobra se je nato vrednost evra poviševala predvsem zaradi ugodnih gospodarskih rezultatov evrskega območja v drugem četrtletju in pričakovane najave drugega kroga odkupa državnih vrednostih papirjev s strani Fed-a. V zadnjih dveh meseca leta 2010 je evro ponovno izgubljal vrednost zaradi dodatnega poslabšanja javnofinančnih razmer v nekaterih perifernih članicah evrskega območja in znižanja njihovih bonitetnih ocen.

Slika 5: **Tečaj evro – dolar ter ključni obrestni meri ECB in Federal Reserve**

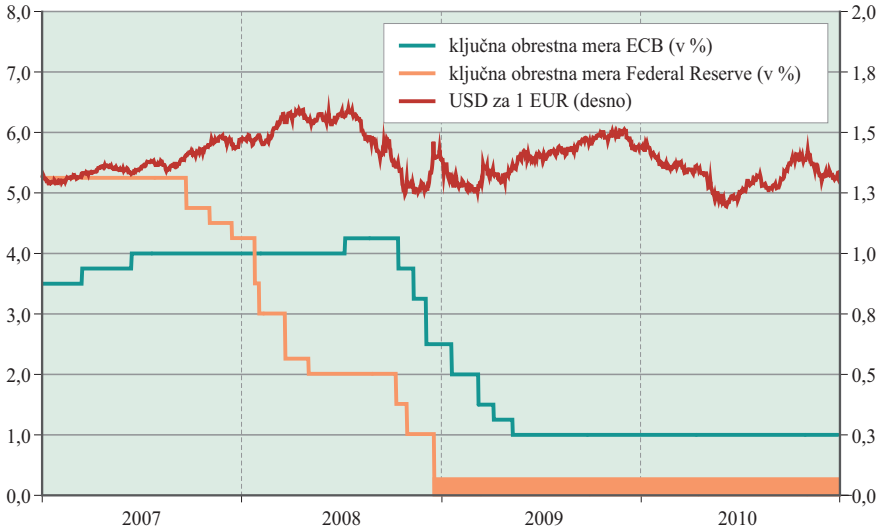

Vir: ECB, Federal Reserve

V Sloveniji je gospodarska rast v letu 2010 z 1,2 % zaostala za povprečjem evrskega območja predvsem zaradi poglabljanja krize v gradbeništvu.

V Sloveniji je gospodarska rast v letu 2010 z 1,2 % zaostala za povprečjem evrskega območja predvsem zaradi poglabljanja krize v gradbeništvu in negativnih gibanj v finančnem posredništvu. Ob ponovnemu zmanjšanju gradbenih investicij se je dodana vrednost v gradbeništvu drugo leto zapored zmanjšala za okrog 15 %. Z odlogom enega leta se je ekonomsko-finančna kriza začela kazati tudi na dodani vrednosti finančnega posredništva, ki se je lani zmanjšala za 3 %. Stopnje rasti dodane vrednosti so bile v veliki večini drugih dejavnosti pozitivne, rast pa je bila najvišja v dejavnostih, večinoma odvisnih od tujega povpraševanja. V predelovalnih dejavnostih je dosegla 8 %, v prometu, skladiščenju in zvezah pa slabih 6 %. Rast končne potrošnje gospodinjstev je postala pozitivna, a nizka, saj so se razmere na trgu dela v letu 2010 še poslabšale. Merjeno z realno vrednostjo mase bruto plač se je drugo leto zapored zmanjšala tudi kupna moč prebivalstva. Rast končne potrošnje države se je znižala na slab odstotek, predvsem zaradi izvajanja ukrepov za konsolidacijo javnih financ. Ob pozitivni, a nizki rasti domače potrošnje se je lani znižal pozitivni prispevek menjave s tujino k rasti BDP, h kateri pa je izdatno prispevalo obnavljanje zalog. Zaradi slabih razmer na trgu dela in konsolidacije

Tuje povpraševanje je bilo tudi v letu 2010 ključni dejavnik rasti.

javnih financ bo tudi v prihodnje glavnina gospodarske rasti v Sloveniji temeljila na izvozu, zato je vodenje ustrezne makroekonomske politike za zagotavljanje cenovne in stroškovne konkurenčnosti ključnega pomena za gospodarsko uspešnost države.

Slika 6: **Gibanje BDP v Sloveniji in evrskem območju**

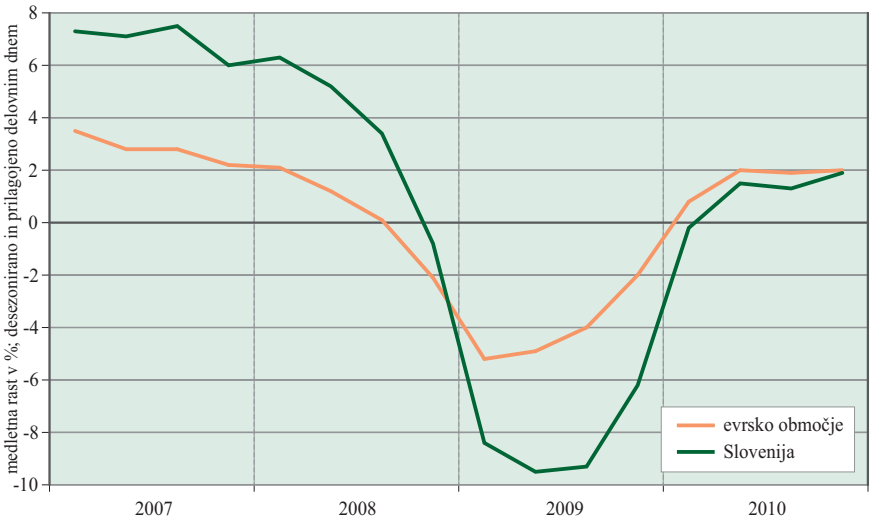

Vir: Eurostat

Velik padec zaposlenosti tudi v letu 2010.

Ker se trg dela na gospodarsko aktivnost odziva z zamikom, se je tudi v letu 2010 nadaljevalo zmanjševanje zaposlenosti. Po 1,9-odstotnem padcu v letu 2009 se je skupna zaposlenost v letu 2010 znižala še za 2,2 %. Znižanje zaposlenosti je bilo največje v predelovalnih dejavnostih in gradbeništvu, za 6,3 % oziroma 9,5 %. Zmanjševanje zaposlenosti v celotnem gospodarstvu je ublažilo zaposlovanje v javnem sektorju, kjer se je leta 2010 število zaposlenih povečalo za 1,8 %, najbolj zaradi povečanja v dejavnosti izobraževanja. Število registriranih brezposelnih oseb se je v povprečju leta 2010 povečalo za okoli 16 % oziroma 14.000 oseb, ob koncu leta pa je bilo registrirano brezposelnih že več kot 110.000 oseb. V letu 2010 se je v nasprotju z evrskim območjem harmonizirana stopnja brezposelnosti v Sloveniji spet močno povišala in ob koncu leta dosegla 7,7 %.

Slika 7: **Harmonizirana stopnja brezposelnosti v Sloveniji in evrskem območju**

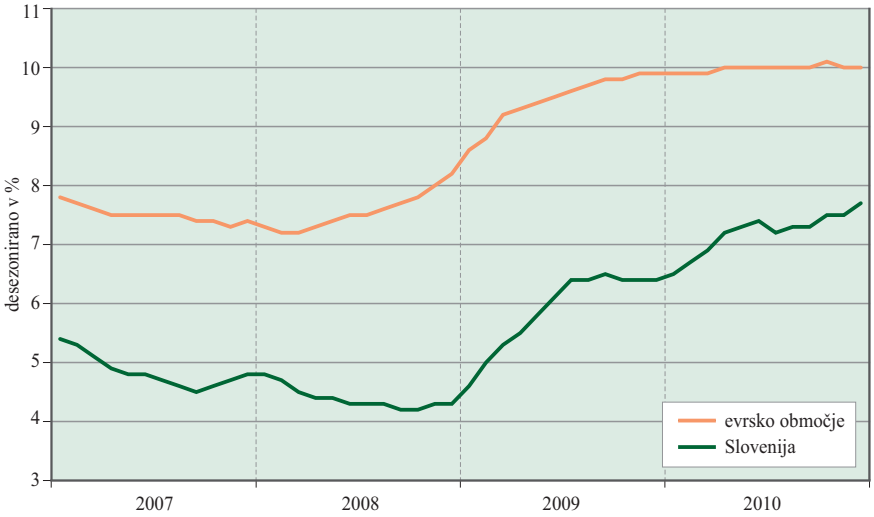

Vir: Eurostat

V letu 2010 je bila inflacija v Sloveniji z 2,1 % za 0,5 odstotne točke višja kot v evrskem območju.

Povprečna inflacija, merjena s harmoniziranim indeksom cen življenjskih potrebščin, je v letu 2010 znašala 2,1 %, kar je 1,2 odstotne točke več kot v letu 2009 in 0,5 odstotne točke več kot v povprečju evrskega območja. K povišanju so največ prispevale cene energentov, predvsem zaradi višjih cen nafte na svetovnih trgih in višjih trošarin na električno energijo, zemeljski plin in pogonska goriva. Medtem so kazalniki osnovne inflacije ostali na nizki ravni oziroma so v letu 2010 še upadli in bili precej pod povprečjem evrskega območja. Rast cen storitev se je upočasnila, cene industrijskih proizvodov pa so se v povprečju leta celo znižale.

Slika 8: **Inflacija v Sloveniji in evrskem območju**

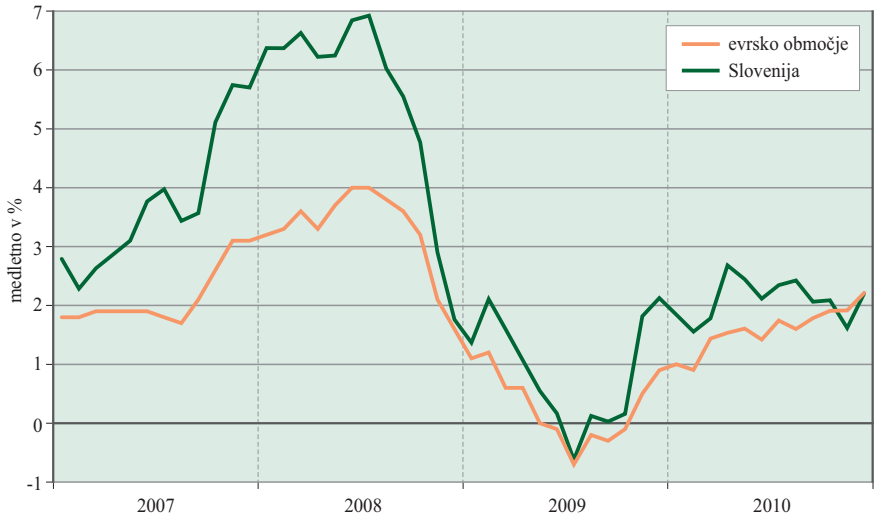

Vir: Eurostat, preračuni Banka Slovenije

Osnovna inflacija je bila v letu 2010 nižja kot v evrskem območju tudi zaradi nadpovprečnega znižanja cen avtomobilov in sprememb pri merjenju nekaterih cen.

Osnovna inflacija, merjena s HICP brez cen energentov, hrane, alkohola in tobaka, je v letu 2010 znašala -0,4 %, kar je 2,1 odstotne točke manj od povprečja leta 2009 in 1,4 odstotne točke pod povprečjem evrskega območja. Tudi druga dva kazalnika osnovne inflacije, brez cen energentov ter brez cen energentov in nepredelane hrane, sta bila v letu 2010 pod povprečjem evrskega območja, in sicer za približno 0,7 odstotne točke. Na osnovno inflacijo v Sloveniji in evrskem območju so vplivali počasno oživljanje gospodarske aktivnosti in slabe razmere na trgu dela, kar je negativno vplivalo na končno potrošnjo gospodinjstev. Nižja raven osnovne inflacije v Sloveniji pa je tudi posledica nekaterih posebnih dejavnikov, med katere spadata nadpovprečno znižanje cen avtomobilov in znižanje rasti cen storitev, tudi zaradi sprememb pri merjenju cen šolske prehrane.

Slika 9: **Osnovna inflacija v Sloveniji in evrskem območju**

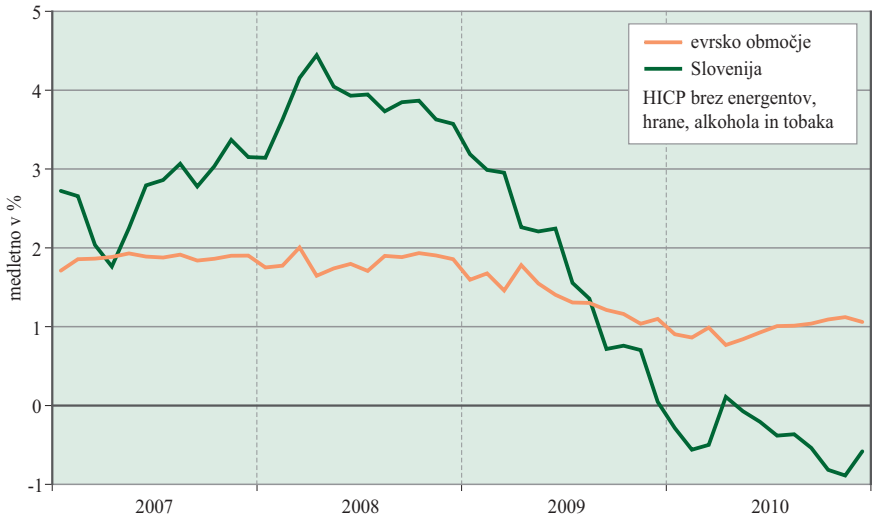

Vir: Eurostat, preračuni Banka Slovenije

Rast stroškov dela na enoto proizvoda se je v letu 2010 močno znižala …

Rast stroškov dela na enoto proizvoda (ULC) se je v letu 2010 bistveno umirila po visokem povečanju v predhodnih dveh letih. Umiritev rasti je bila predvsem posledica obrata v gibanju produktivnosti, saj je po izredno močnem padcu v letu 2009 medletna rast produktivnosti na začetku leta 2010 postala pozitivna. Na rast produktivnosti dela sta vplivala povečevanje dodane vrednosti in tudi nadaljnje zmanjševanje zaposlenosti. Rast produktivnosti dela je bila najvišja v drugem četrtletju 2010, ko se je BDP povečal za 2 %, proizvod na zaposlenega pa je bil medletno višji za 5,0 %. Čeprav se je medletna stopnja rasti stroškov dela na zaposlenega leta 2010 precej povišala, ostaja zmerna glede na visoko rast produktivnosti in enkratne učinke zaradi sprememb v strukturi zaposlenih. V zasebnem sektorju se je medletna stopnja rasti povprečne bruto plače povišala z 1,8 % leta 2009 na 5,1 %, v predelovalnih dejavnostih pa z 0,9 % leta 2009 na kar 8,9 %. Na povišanje rasti so močno vplivali statistični učinek poviševanja povprečne plače v zasebnem sektorju zaradi obsežnega odpuščanja oseb z nižjimi plačami, povišanje minimalne plače in poviševanje plač delavcem, ki so se jim plače začasno znižale med vključitvijo v vladni ukrep začasnega čakanja na delo. Po drugi strani se je bistveno znižala rast stroškov dela v javnem sektorju – leta 2009 je rast povprečne bruto plače zaradi uvedbe novega plačnega sistema znašala 6,6 %, leta 2010 pa 0,0 %.[4] Ob takih gibanjih je rast ULC v celotnem gospodarstvu v prvem četrtletju 2010 znašala le še 1,4 %, v drugih treh četrtletjih pa je stagnirala. Podobno sliko kažejo tudi relativni stroški dela v Sloveniji v primerjavi z evrskim območjem. Po teh podatkih se je konkurenčnost Slovenije v letu 2010 le malo poslabšala.

[4] Po tem kazalniku so v javni sektor združene dejavnosti javne uprave, izobraževanja, zdravstva in kulture po SKD 2008.

Slika 10: **Gibanje produktivnosti dela, stroškov dela na enoto proizvoda in sredstev na zaposlenega v slovenskem gospodarstvu**

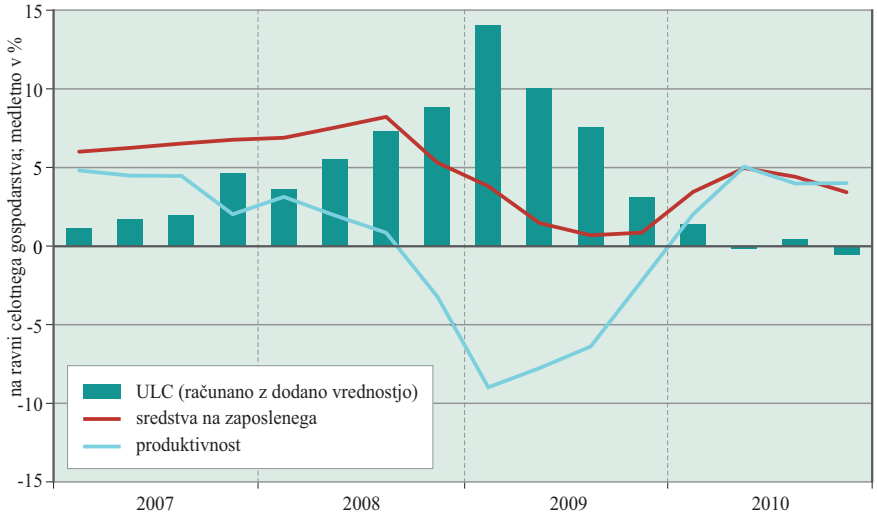

Vir: Eurostat, preračuni Banka Slovenije

… vendar premalo za izboljšanje stroškovne konkurenčnosti gospodarstva.

Rast stroškov dela neposredno vpliva na stroškovno konkurenčnost, posredno pa prek ravni cen tudi na cenovno konkurenčnost gospodarstva. Za dolgoročno vzdržno stanje makroekonomskih ravnotežij je ključnega pomena, da raven stroškov dela glede na produktivnost in raven cen trajno ne odstopa od ravni, ki podjetjem zagotavlja konkurenčnost na trgu. Kazalniki stroškovne in tudi cenovne konkurenčnosti kažejo na odstopanje v smeri apreciacije, torej poslabšanja konkurenčnosti, glede na povprečje drugih članic evrskega območja. Po izredno močnem odstopanju navzgor v letu 2009 se je rast stroškov dela na enoto proizvoda leta 2010 precej umirila, medletno poslabševanje konkurenčnosti, merjene z realnim harmoniziranim kazalnikom, pa se je zmanjšalo. Kljub temu je bila povprečna stroškovna prilagoditev slovenskega gospodarstva na krizne razmere še vedno manjša kot v povprečju evrskega območja. Na to sta vplivala nadpovprečno velik padec BDP in počasno prilagajanje trga dela. Nadaljnje zaostajanje v stroškovnem prilagajanju gospodarstva lahko še dodatno upočasni gospodarsko rast prek zmanjšane investicijske aktivnosti, trajnejše visoke brezposelnosti in izgube tržnih deležev v mednarodni trgovini.

Slika 11: **Harmonizirani kazalnik konkurenčnosti, deflacioniran s HICP in ULC**

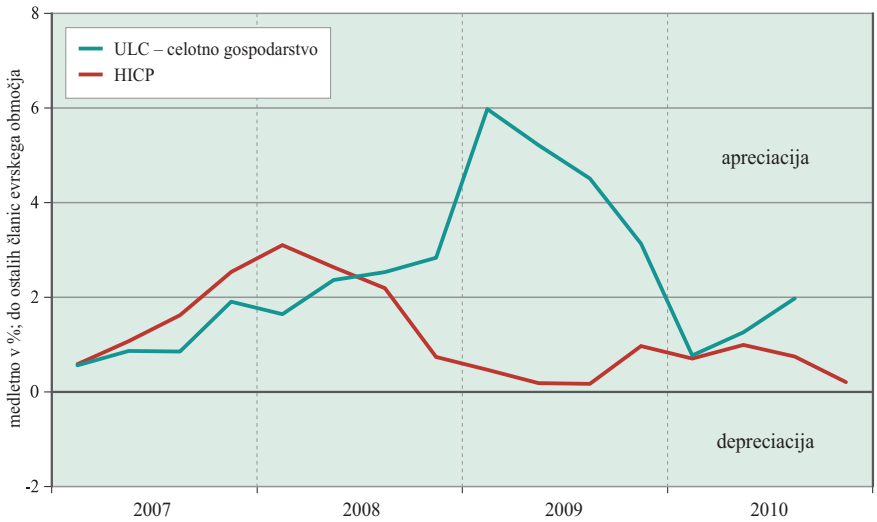

Vir: ECB

V letu 2009 se je primanjkljaj tekočega računa plačilne bilance zmanjšal na 1,5 % BDP predvsem zaradi majhne domače potrošnje in zniževanja neto plačil obresti v tujino. V letu 2010 se je nadaljnje zmanjševanje primanjkljaja tekočega računa upočasnilo pod vplivom poslabšanja pogojev menjave. Primanjkljaj je lani znašal 1,1 % BDP. Zaradi hitre rasti tujega povpraševanja sta se v prvih treh četrtletjih povečevala predvsem izvoz blaga in uvoz vmesnih proizvodov za potrebe industrije. V zadnjem četrtletju se je nekoliko povečalo tudi domače povpraševanje in s tem uvoz blaga za domačo končno potrošnjo. V povprečju leta 2010 se je količinski izvoz blaga povečal za 10,2 %, za 2,5 odstotne točke bolj kot uvoz. Kljub temu se je zaradi cenovnih dejavnikov povečal blagovni primanjkljaj, za 0,7 odstotne točke na 2,7 % BDP. Hitrejša rast uvoznih cen se je začela že v drugem četrtletju 2010 in je dosegla vrh v zadnjem četrtletju zaradi pospešene rasti cen surovin na svetovnih trgih. Leta 2010 so se uvozne cene povišale za 6,4 %, izvozne cene za 3,0 %, pogoji blagovne menjave pa so se v primerjavi z letom 2009 poslabšali za 3,2 %. To je k primanjkljaju trgovinske bilance prispevalo 1,7 % BDP. Rast menjave storitev, zlasti potovanj, je močno zaostajala za rastjo blagovne menjave. Ob hitrejši rasti uvoza se je presežek v menjavi storitev v letu 2010 zmanjšal s 3,1 % BDP na 2,9 % BDP. Ob za petino manjših neto odtokih faktorskih dohodkov, povezanih predvsem z manjšimi izdatki za plačila obresti na kredite, najete v tujini, so k manjšemu primanjkljaju tekočega računa močno prispevali tudi tekoči transferji. Ti so se zaradi hitrejšega črpanja evropskih sredstev ob koncu lanskega leta prevesili iz primanjkljaja v višini 0,4 % BDP leta 2009 v presežek na ravni 0,3 % BDP v letu 2010.

Primanjkljaj tekočega računa plačilne bilance je v letu 2010 znašal 1,1 %, predvsem zaradi 3,2-odstotnega poslabšanja pogojev menjave.

K zmanjšanju primanjkljaja v primerjavi z letom 2009 so največ prispevali za petino manjši neto odtoki faktorskih dohodkov in hitrejše črpanje evropskih sredstev.

Slika 12: **Komponente tekočega računa plačilne bilance**

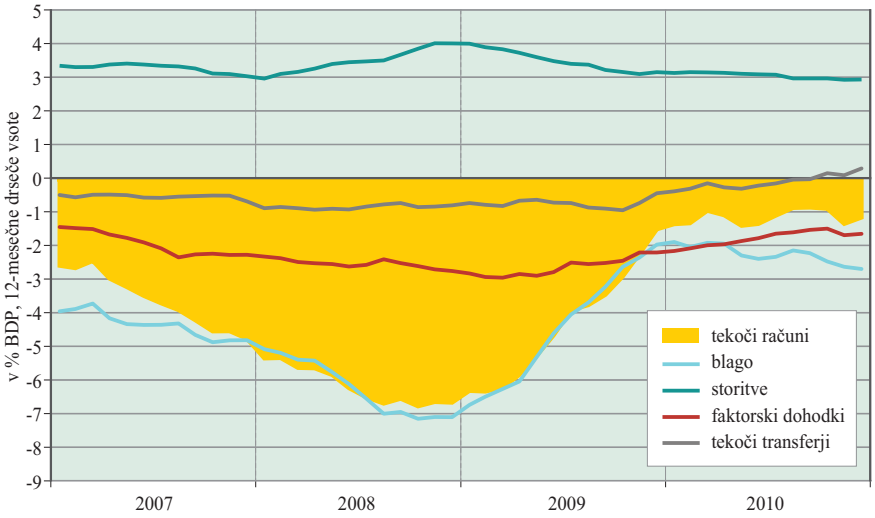

Vir: Banka Slovenije

Po daljšem obdobju zmanjševanja zadolženosti se je zasebni sektor[5] v letu 2010 ponovno neto financiral v tujini. Neto pritoki so dosegli 310 mio EUR, predvsem zaradi povečanja tujih neposrednih in portfeljskih naložb. Pri terjatvah so se najbolj zmanjšale terjatve bank na podlagi gotovine in vlog. Zmanjšala so se tudi posojila domačih bank, dana v tujino, za 143 mio EUR. S hitro rastjo blagovne menjave se je začelo povečevati financiranje s komercialnimi krediti. Prebivalstvo in podjetja so povečali svoje portfeljske naložbe v lastniške in dolžniške vrednostne papirje v tujini, medtem ko so jih banke zmanjšale zaradi zaostrenih razmer na bančnem trgu. Neposredne naložbe so se močno povečale tudi na strani obveznosti zaradi prodaje

V letu 2010 se je zasebni sektor ponovno neto financiral v tujini predvsem zaradi povečanja tujih neposrednih in portfeljskih naložb.

[5] Zasebni sektor je definiran kot celotno gospodarstvo brez Banke Slovenije in sektorja države.

nekaterih podjetij. K povečanju naložb tujcev v vrednostne papirje zasebnega sektorja je največ prispevala banka SID z izdajo obveznic v višini 750 mio EUR. Zmanjševanje zadolženosti domačih bank do bank v tujini in do ECB ter v manjši meri zmanjševanje zadolženosti podjetij do tujine sta se nadaljevala tudi v letu 2010. Bruto zunanji dolg se je do konca leta 2010 povečal za 0,7 mrd EUR na 40,9 mrd EUR, bruto terjatve pa za 0,25 mrd EUR na 29,5 mrd EUR. Ob takih gibanjih se je neto zunanji dolg povečal za 0,4 mrd EUR na 11,3 mrd EUR. K povečanju neto dolga do tujine sta prispevala bančni sektor in sektor države, medtem ko so Banka Slovenije in drugi sektorji svoj neto dolg do tujine zmanjšali.

Neto dolg do tujine sta povečala bančni sektor in država, ostali sektorji, vključno s Banko Slovenije, pa so ga zmanjšali.

Slika 13: **Zunanja zadolženost Slovenije**

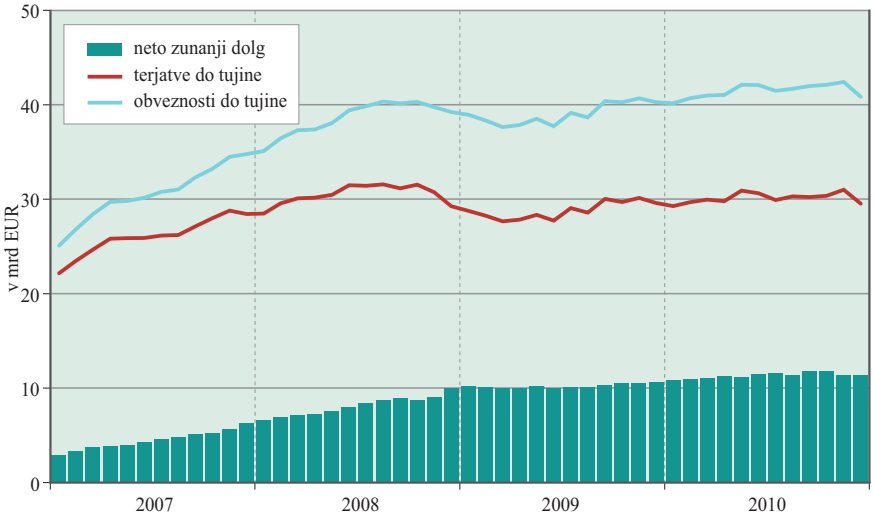

Vir: Banka Slovenije

Ker je primanjkljaj države v letu 2010 ostal velik, se je dolg države povečal, a ostal precej pod povprečjem evrskega območja.

Primanjkljaj sektorja države po ESR 95 je v letu 2010 znašal 5,5 % BDP, kar je za 0,5 odstotne točke BDP manj kot v predhodnem letu. Ohranjanje velikega primanjkljaja države v letu 2010 je bilo posledica nizke gospodarske rasti in dodatnega poslabšanja razmer na trgu dela. Po medletnem znižanju v prvem četrtletju so se v nadaljevanju leta prihodki države povečevali, na ravni leta pa je njihova rast dosegla 2,8 %. Neposrednih davkov je bilo nekoliko manj kot v letu 2009, na kar sta med drugim vplivala nižja davčna stopnja pri davku od dohodka pravnih oseb in povečanje dodatne splošne olajšave pri dohodnini. Med letom je vlada zviševala trošarine na vse vrste trošarinskih izdelkov, zato so bili v letu 2010 prihodki iz trošarin nekoliko višji kot leto prej. Izdatki države so se v letu 2010 povečali za 1,8 %, kar je manj, kot je znašala rast prihodkov. S tem je bila njihova rast precej nižja kot v prejšnjih letih. K nižji rasti so prispevali ukrepi, sprejeti v okviru Zakona o interventnih ukrepih zaradi gospodarske krize, s katerim je bila omejena rast izdatkov za plače, pokojnine in socialne transferje. Lani je bila nizka tudi rast izdatkov za vmesno potrošnjo, zmanjšali so se izdatki za investicije, še naprej pa so se močno povečevali izdatki za obresti in brezposelne. Dolg države je ob koncu leta 2010 dosegel 13.704 mio EUR oziroma 38,0 % BDP. Dolg se je ponovno povečal kljub koriščenju sredstev iz predfinanciranja, zadolžitev pa je bila pretežno izvršena v prvem četrtletju 2010 z izdajo 2,5 mrd EUR dolgoročnih obveznic.

Slika 14: **Primanjkljaj in dolg sektorja države po ESR 95**

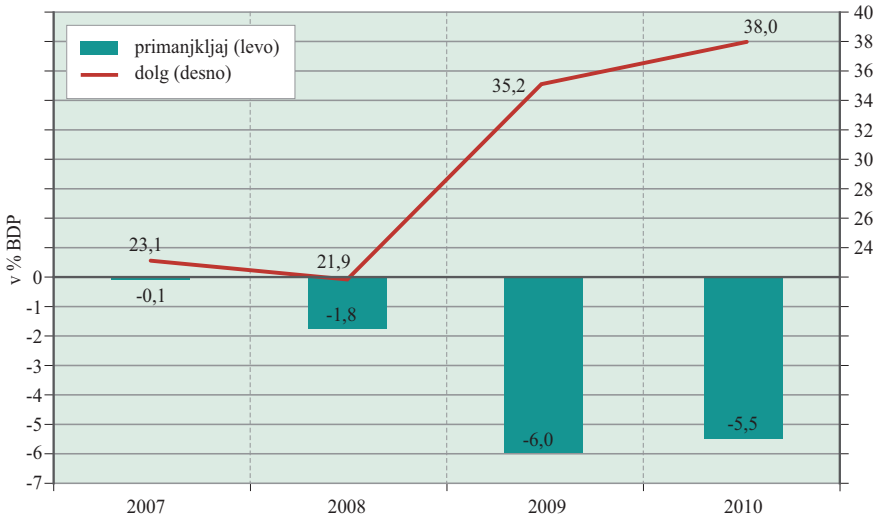

Vir: SURS

Dosledno izvajanje fiskalne konsolidacije je nujno za nadaljnje ohranjanje ugodnega položaja na trgih državnega dolga.

Slovenija je v letu 2010 pristopila k programu finančne pomoči Grčiji in k programu za zagotavljanje finančne stabilnosti v evrskem območju. Pribitki k zahtevani donosnosti desetletnih državnih obveznic nekaterih držav evrskega območja nad primerljivo nemško državno obveznico so se v letu 2010 zelo povečali, predvsem v državah s slabim javnofinančnim položajem. Maja 2010 je bil dogovorjen mehanizem pomoči Grčiji, ob koncu leta pa je Irska zaprosila za pomoč v okviru mehanizma za zagotavljanje finančne stabilnosti v evrskem območju (EFSF[6]). Slovenija je Grčiji septembra odobrila 102,8 mio EUR posojila, skupno pa je v roku treh let posojilo omejeno na 388 mio EUR. Julija 2010 je državni zbor sprejel Zakon o poroštvu RS za zagotavljanje finančne stabilnosti v evrskem območju, s čimer je zagotovil sodelovanje Slovenije v t. i. mehanizmu za zagotavljanje finančne stabilnosti evrskega območja. Celoten obseg poroštva Slovenije v okviru EFSF lahko znaša največ 2.073 mio EUR. Pribitki slovenskih desetletnih državnih obveznic nad donosnostjo nemških obveznic enake ročnosti se od poletja 2010 niso bistveno spreminjali in so bili na ravni okoli 120 bazičnih točk. Ob koncu leta je bonitetna agencija Standard&Poor's ohranila bonitetno oceno za Slovenijo nespremenjeno za dolgo- (AA) in kratkoročni (A-1+) dolg, je pa stabilne obete znižala v negativne. Negativni obeti predstavljajo možnost znižanja bonitetne ocene v prihodnjih dveh letih, kar bi se lahko zgodilo, če vlada ne bi uspela stabilizirati dolga države. Uspešno in pravočasno izvajanje fiskalne konsolidacije je tako pomembno za nadaljnje ohranjanje ugodnega položaja na trgih državnega dolga.

6 European Financial Stability Facility.

Slika 15: **Pribitki pri desetletnih državnih obveznicah nad nemškimi desetletnimi obveznicami**

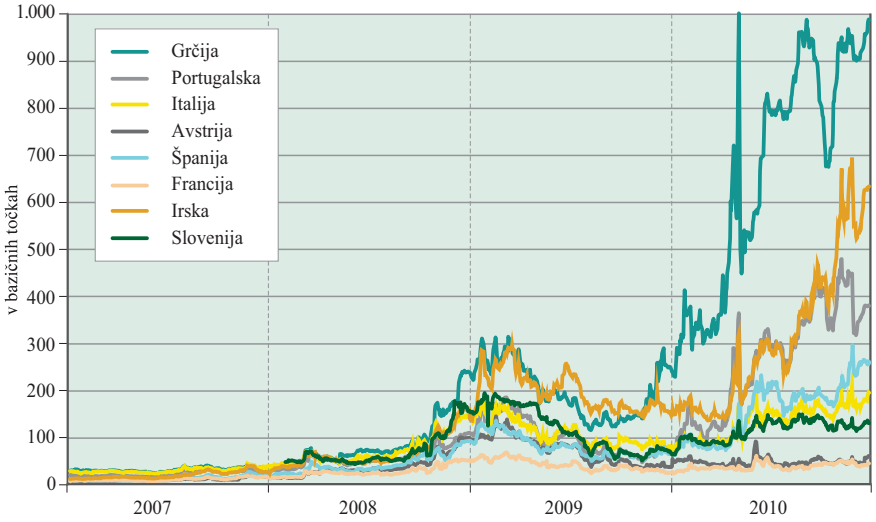

Vir: Bloomberg, preračuni Banka Slovenije
Opomba: Pribitek je izračunan kot razlika med donosom desetletne državne obveznice in donosom referenčne (nemške) obveznice na dnevni ravni ter izraža tveganja, ki jih tržni udeleženci pripisujejo državi. Na sliki je po 18. januarju 2010 za Slovenijo prikazano gibanje obveznice SLOREP 01/20.

Zaradi velikega primanjkljaja in rasti dolga sektorja države, ki sicer zaostajata za povprečjem evrskega območja, je bila lani Slovenija še naprej v postopku zaradi prevelikega primanjkljaja[7], v katerem je od decembra 2009. Prekomeren primanjkljaj mora Slovenija zmanjšati pod 3 % BDP najpozneje leta 2013. Zato je za Slovenijo fiskalna konsolidacija nujna in je prednostna naloga Vlade. Za doseganje dolgoročno vzdržne gospodarske rasti bo pomembno tudi učinkovito uresničevanje strukturnih reform.

Bančni sistem

V letu 2010 se lastniška struktura bančnega sistema ni bistveno spremenila.

V Sloveniji je ob koncu leta 2010 poslovalo 19 bank, osem hčerinskih, tri podružnice tujih bank in tri hranilnice. Od tega so imele banke glede na bilančno vsoto 99,1-odstotni delež. V primerjavi z letom prej se število kreditnih institucij ni spremenilo. V večinski tuji lasti je ob koncu leta 2010 v Sloveniji delovalo osem hčerinskih bank in tri podružnice tujih bank, v popolni domači lasti je bila ena banka, devet bank pa je bilo v večinski domači lasti. Delež vseh tujcev v lastniškem kapitalu bank se je v letu 2010 povečal za 0,5 odstotne točke na 37,1 %. Če upoštevamo samo tujce, ki so lastniki več kot 50 % kapitala v posamezni banki, je ta delež znašal 27,8 %. Državno lastništvo, merjeno po lastniškem kapitalu, se je lani malo znižalo in ob koncu leta nekoliko presegalo 20 %.

Bilančna vsota bančnega sistema se je v letu 2010 zmanjšala za 1,3 mrd EUR na 50,3 mrd EUR.

Bilančna vsota bank in hranilnic se je lani zmanjšala za 1,3 mrd EUR na 50,3 mrd EUR oziroma pod 140 % BDP. Ob koncu leta se je bilančna vsota bank zmanjšala za 2,5 %. Razlogi zmanjšanja bilančne vsote so bili predvsem nadaljnje razdolževanje bank pri bankah v tujini, odplačilo virov, pridobljenih na operacijah

[7] Poročilo o presežnem primanjkljaju, ki je prvi korak v postopku prekomernega primanjkljaja, je Evropska komisija za Slovenijo sprejela oktobra 2009 na podlagi ugotovitve, da bo primanjkljaj države v tem letu precej presegel referenčno vrednost 3 % BDP. Decembra 2009 je nato ECOFIN sprejel sklep Sveta EU o obstoju presežnega primanjkljaja v Sloveniji in priporočila Sveta EU za odpravo presežnega primanjkljaja. Svet EU je julija 2010 ocenil, da Slovenija, tako kot druge članice EU, ki so v postopku prekomernega primanjkljaja, ustrezno izvaja ukrepe za odpravo prekomernega primanjkljaja.

dolgoročnega refinanciranja pri Evrosistemu, in dvigovanje vlog države iz bank. Banke z izdajami vrednostnih papirjev niso v celoti nadomestile teh virov. Povečanje vlog gospodinjstev pri bankah je bilo lani precej nižje kot v letih pred krizo.

Banke so se zmanjševanju zadolženosti na pasivah prilagajale z zmanjševanjem naložb v vrednostne papirje in naložb pri bankah ter s stagnacijo kreditiranja podjetij.

Banke so se zmanjševanju zadolženosti na pasivah svoje premoženjske bilance prilagajale z zmanjševanjem naložb v vrednostne papirje, naložb pri bankah in z zaustavitvijo rasti posojil nebančnemu sektorju. Posojila bank nebančnemu sektorju so se v letu 2010 povečala le za 536 mio EUR. To so bila predvsem posojila gospodinjstvom, medtem ko so se posojila podjetjem zmanjšala.

Slika 16: **Kreditiranje nebančnega sektorja**

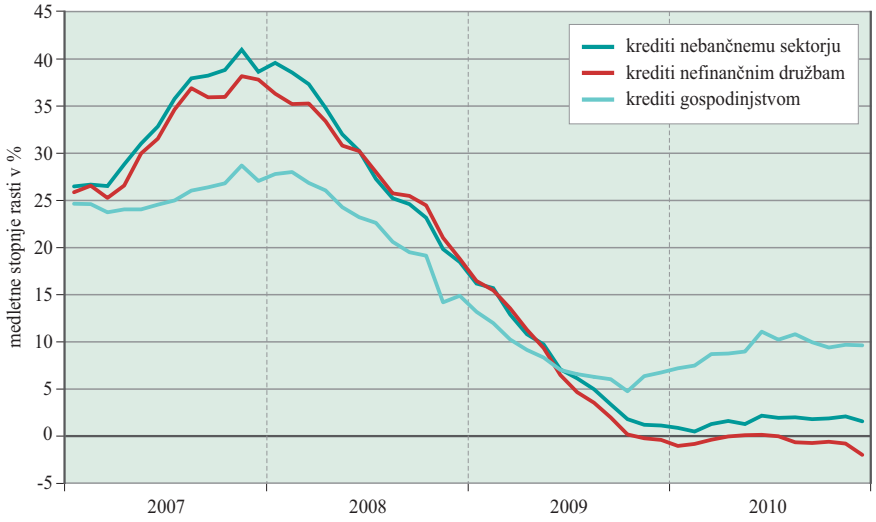

Vir: Banka Slovenije

Za leto 2010 značilna nizka rast posojil je bila deloma posledica majhnega kreditno sposobnega povpraševanja podjetij.

Za leto 2010 so bile značilne razlike v rasti posojil med sektorji. Medletna rast posojil nebančnemu sektorju se je v povprečju gibala pod 2 %. Pri podjetjih je bila v povprečju negativna (-0,6 %), ob koncu leta na ravni -2 %. Pri gospodinjstvih je bila razmeroma visoka, saj je v povprečju presegala 9 %. Na zmanjšanje posojil podjetjem so vplivali visoka zadolženost in s tem povezana nizka kreditna sposobnost podjetij, dražje zavarovanje posojil in ohranjanje visokih pribitkov na referenčne obrestne mere. Dodatno so k zmanjšanju stanja posojil podjetjem vplivale banke z oblikovanjem visokih oslabitev. Znižanje rasti posojil je bilo značilno za vse skupine bank, vendar se je pri skupini domačih bank ohranila pozitivna rast, medtem ko je bila pri bankah v večinski tuji lasti vse leto negativna. Banke v večinski tuji lasti so hkrati z zmanjševanjem posojil podjetjem tudi v letu 2010 nadpovprečno večale posojila gospodinjstvom. Banke so podjetjem odobravale predvsem kratkoročna posojila, medtem ko so pri gospodinjstvih prevladovala dolgoročna, predvsem stanovanjska posojila. Medletna rast stanovanjskih posojil je ob koncu leta 2010 znašala 23 %. Obseg potrošniških posojil bank se je lani zmanjšal.

Obrestne mere za posojila podjetjem so bile v Sloveniji višje kot v evrskem območju, razlika pa se leta 2010 ni zmanjšala.

Banke v Sloveniji so pri posojilih podjetjem tudi v letu 2010 ohranjale visoke ravni nominalnih obrestnih mer. Nominalne obrestne mere za posojila podjetjem v Sloveniji so bile bistveno višje kot v evrskem območju. Pri posojilih vrednosti nad 1 mio EUR je razlika lani znašala okrog 2,7 odstotne točke. Vzroki ohranjanja visokih ravni obrestnih mer v Sloveniji so bili predvsem nadaljevanje neugodnih razmer pri financiranju v tujini, težnja bank, da se z višjimi obrestnimi merami odzovejo na povečane stroške oslabitev in rezervacij, ter razmeroma velika zadolženost slovenskih podjetij, kar je povečevalo kreditno tveganje. Ob povišanju povprečne inflacije so se v letu 2010 realne obrestne mere za posojila podjetjem znižale, kar pa ni vplivalo na dajanje posojil.

Slika 17: **Obrestne mere za posojila nad 1 mio EUR za nefinančne družbe**

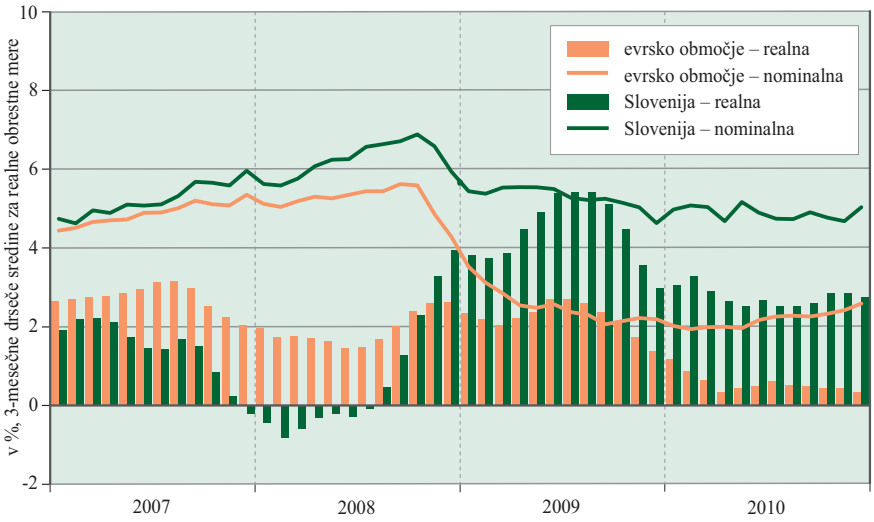

Vir: ECB, Banka Slovenije

Obrestne mere za potrošniška posojila so bile lani nominalno in realno nižje od primerljivih obrestnih mer v evrskem območju. Obrestne mere za stanovanjska posojila so bile nominalno v povprečju za pol odstotne točke višje od primerljivih obrestnih mer v evrskem območju, razlika pa se je zmanjšala glede na leto 2009. Raven realnih obrestnih mer za stanovanjska posojila je bila do konca poletja nižja kot v evrskem območju, od septembra naprej pa jo je presegala.

Slika 18: **Obrestne mere za stanovanjska posojila gospodinjstvom**

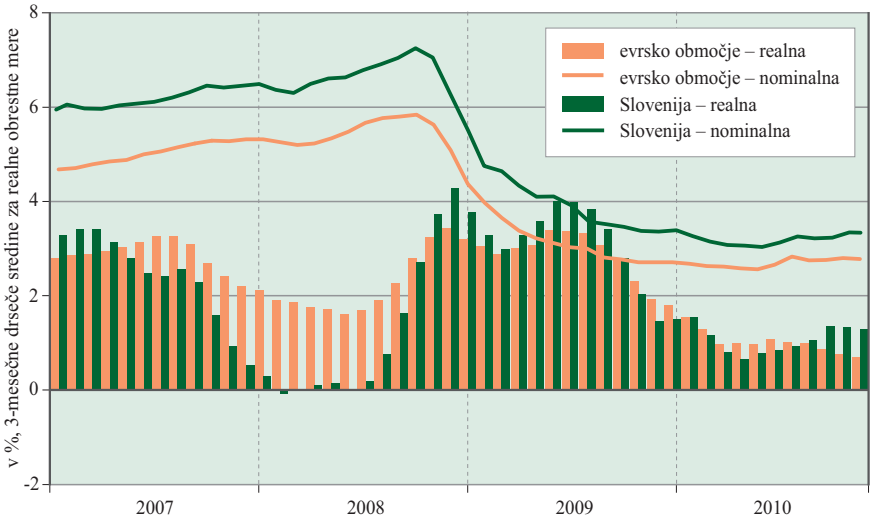

Vir: ECB, Banka Slovenije

Nominalne obrestne mere za vloge do enega leta, ki predstavljajo večino vseh vlog gospodinjstev, so bile lani v Sloveniji nižje od primerljivih v evrskem območju, medtem ko so bile leto prej še nekaj višje. Pri vlogah gospodinjstev z ročnostjo, daljšo od enega leta, so lani ostale obrestne mere pri bankah v Sloveniji višje kot pri bankah evrskega območja. V povprečju je bila pri ročnosti med enim in dvema letoma, kjer je bilo povišanje vlog gospodinjstev lani največje, ta razlika 0,9 odstotne točke. Glede na leto prej se je razlika zmanjšala. Ob zmanjševanju financiranja bank v tujini oziroma odplačevanju obveznosti do bank v tujini in do Evrosistema

ostajajo vloge nebančnega sektorja v primerjavi z drugimi oblikami financiranja najpomembnejši vir sredstev zlasti za banke v večinski domači lasti.

Slika 19: **Obrestne mere za vloge gospodinjstev nad enim letom do dveh let**

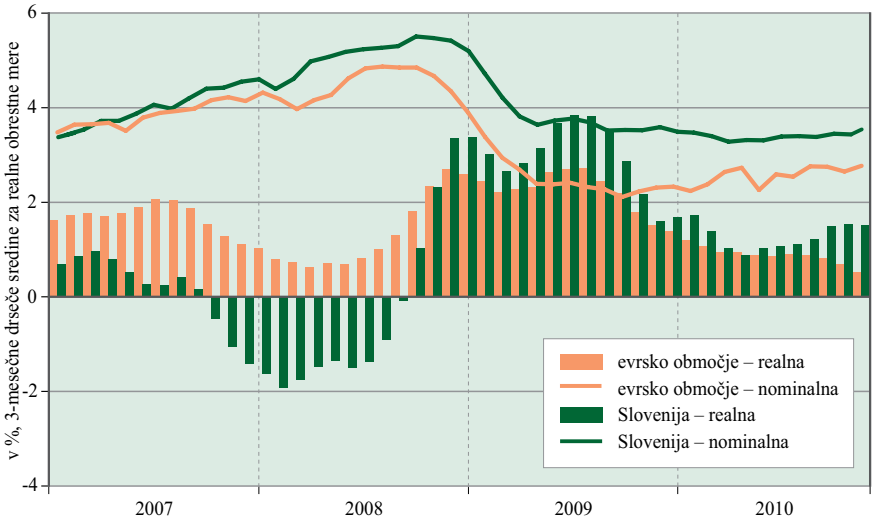

Vir: ECB, Banka Slovenije

Bančni sistem je leta 2010 po nerevidiranih podatkih posloval z izgubo v višini 96 mio EUR.

Poslabšanje gospodarskih razmer je v letu 2010 precej zmanjšalo poslovno uspešnost bank. Izguba bančnega sistema pred obdavčitvijo je po začasnih nerevidiranih podatkih v letu 2010 znašala 96,4 mio EUR. Banke te izgube niso mogle zmanjšati z višjimi neto obrestnimi prihodki in znižanjem operativnih stroškov. Neto obrestni prihodki bank so bili lani glede na leto prej sicer večji za 11,3 %, neobrestni prihodki pa manjši za 11,2 %. Na zmanjšanje neto neobrestnih prihodkov je vplivala izguba pri finančnih naložbah, namenjenih trgovanju, medtem ko je bankam leto pred tem to prinašalo dobiček. Zaradi vsega navedenega se je bruto dohodek bank lani le nekoliko povečal.

Tabela 1: **Izkaz poslovnega izida bank**

	Obseg (v mio EUR)				Stopnje rasti (v %)				Delež v bruto dohodku (v %)			
	2007	2008	2009	2010	2007	2008	2009	2010	2007	2008	2009	2010
Neto obresti	816,4	944,6	932,2	1037,7	18,3	15,7	-1,3	11,3	57,0	69,4	65,4	70,3
Neobrestni prihodki	616,7	415,6	493,1	437,9	17,3	-32,6	18,7	-11,2	43,0	30,6	34,6	29,7
Bruto dohodek	1.433,0	1.360,2	1.425,3	1.475,6	17,9	-5,1	4,8	3,5	100,0	100,0	100,0	100,0
Operativni stroški	755,9	776,0	765,2	765,9	7,7	2,7	-1,4	0,1	52,7	57,1	53,7	51,9
stroški dela	401,8	412,1	415,5	413,3	9,4	2,6	0,8	-0,5	28,0	30,3	29,1	28,0
Neto dohodek	677,1	584,2	660,2	709,7	31,9	-13,7	13,0	7,5	47,3	42,9	46,3	48,1
neto oslabitve in rezervacije	163,0	277,9	499,6	806,1	36,0	70,5	79,8	61,3	11,4	20,4	35,1	54,6
Poslovni izid pred obdavčitvijo	514,2	306,3	160,5	-96,4	30,6	-40,4	-47,6	...	35,9	22,5	11,3	...
davki	102,5	58,6	38,7	-2,1	12,8	-42,8	-33,9	...	7,1	4,3	2,7	...
Poslovni izid po obdavčitvi	411,7	247,7	121,8	-94,3	36,0	-39,8	-50,8	...	28,7	18,2	8,5	...

Vir: Banka Slovenije

Operativni stroški bank so lani ostali nespremenjeni, stroški dela pa so se nekoliko zmanjšali. Banke so v letu 2010 oblikovale za 806 mio EUR stroškov oslabitev in rezervacij oziroma za 61 % več kot predlani. Njihov delež v bruto dohodku se je povečal na 54,6 % oziroma za skoraj 20 odstotnih točk, medtem ko je pred krizo znašal samo 11,4 %.

Tabela 2: **Kazalniki poslovanja bank**

v %	2006	2007	2008	2009	2010
Donos na aktivo	1,25	1,36	0,67	0,32	-0,19
Donos na kapital	15,10	16,30	8,10	3,90	-2,30
Operativni stroški na povprečno bilančno vsoto	1,54	1,54	1,54	1,54	1,54
Obrestna marža na obrestonosno aktivo	2,35	2,32	2,20	1,99	2,13
Obrestna marža na bilančno vsoto	2,18	2,15	2,08	1,88	2,02
Neobrestna marža	1,67	1,63	0,92	0,99	0,85
Bruto dohodek na povprečno aktivo	3,85	3,78	3,00	2,87	2,87

Vir: Banka Slovenije

Naraščanje kreditnega tveganja v bankah se je izrazilo v poslabšanju kakovosti naložb bank.

Naraščanje kreditnega tveganja se je lani nadaljevalo in se izrazilo v precejšnjem poslabšanju kakovosti naložb bank. Zamude komitentov pri poravnavanju obveznosti do bank so se precej povečale, še zlasti v nekaterih dejavnostih. Delež razvrščene aktive z zamudo, daljšo od 90 dni, je bil ob koncu leta 2010 največji v dejavnosti informacije in komunikacije ter v gradbeništvu, pri katerem je znašal dobrih 19 %. Skupaj za vse dejavnosti se je delež razvrščene aktive z zamudo poravnavanja obveznosti, daljšo od 90 dni, povečal s 6,6 % na 12,3 %. Hkrati se je slabšanje kakovosti naložb izražalo v prehajanju iz najvišjih bonitetnih skupin A in B v nižje bonitetne skupine, naraščanju deleža nedonosnih terjatev in v zviševanju pokritosti terjatev z oslabitvami.

Kapitalska ustreznost bančnega sistema se lani ni bistveno spremenila. Na koncu leta je znašala 11,3 %.

Zaradi izstopajoče povečanih oslabitev in rezervacij, stagnacije kreditne aktivnosti in nižjih neobrestnih prihodkov se je lani precej povečano dohodkovno tveganje bank pokazalo v izgubi bančnega sistema. Obrestno tveganje se je nekoliko povečalo, a je ostalo manjše kot v obdobju pred krizo. Likvidnostno tveganje bančnega sistema se ni bistveno spremenilo. Banke so ohranjale razmeroma visoke količnike likvidnostne lestvice v prvem razredu, nekoliko pa se je zmanjšal količnik drugega razreda. Sekundarna likvidnost se je sicer zmanjšala za 0,8 mrd EUR predvsem zaradi usklajevanja naložbene strani bilanc bank s spremembami na strani virov, vendar pa zmanjšanje hkrati pomeni približevanje obsega sekundarne likvidnosti ravnem, značilnim za obdobje pred finančno krizo. Banke ostajajo izpostavljene tveganju refinanciranja, ki lahko narašča z zaostrovanjem pogojev financiranja. Slovenski bančni sistem je kljub zaostrenim razmeram do zdaj ohranjal ustrezno raven solventnosti. Njegova kapitalska ustreznost je ob koncu leta 2010 znašala 11,3 %, kapitalska ustreznost prvega reda pa 9,0 %.

Tabela 3: **Bonitetna struktura razvrščenih terjatev ter pokritost z rezervacijami in oslabitvami**

	31. 12. 2008			31. 12. 2009			31. 12. 2010		
	Razvrščene terjatve	Oslabitve	Pokritost terjatev z oslabitvami (v %)	Razvrščene terjatve	Oslabitve	Pokritost terjatev z oslabitvami (v %)	Razvrščene terjatve	Oslabitve	Pokritost terjatev z oslabitvami (v %)
Skupaj (v mio EUR)	47.129	1.403	3,0	49.757	1.827	3,7	50.290	2.420	4,8
	Struktura v %			Struktura v %			Struktura v %		
A	74,4	8,8	0,4	70,7	7,0	0,4	70,9	5,7	0,4
B	22,7	34,4	4,5	24,5	30,8	4,6	21,2	19,9	4,5
C	1,0	8,7	24,8	2,6	16,2	23,2	4,3	22,5	25,2
D	1,0	20,8	62,3	1,4	24,7	62,9	2,8	35,4	59,9
E	0,8	27,2	100,0	0,8	21,2	100,0	0,8	16,5	100,0

Vir: Banka Slovenije

2 DEJAVNOSTI BANKE SLOVENIJE

2.1 Naloge v okviru ESCB

2.1.1 Institucionalni okvir

Evropska centralna banka, Evrosistem in Evropski sistem centralnih bank

Banka Slovenije je z uvedbo evra v Sloveniji 1. januarja 2007 postala del Evrosistema, ki ga sestavljajo Evropska centralna banka (ECB) in nacionalne centralne banke držav evrskega območja. Od uvedbe evra v Sloveniji se guverner Banke Slovenije kot član Sveta ECB udeležuje zasedanj tega organa, ki navadno potekajo dvakrat mesečno. Svet ECB sestavljajo šest članov Izvršilnega odbora ECB in guvernerji nacionalnih centralnih bank držav evrskega območja. Svet ECB med drugim določa denarno politiko za evrsko območje. Poleg tega je guverner Banke Slovenije še vedno tudi član Razširjenega sveta ECB, ki je tretji organ odločanja ECB in zaseda štirikrat letno. Člani Razširjenega sveta ECB so predsednik in podpredsednik ECB ter guvernerji nacionalnih centralnih bank vseh držav članic EU.

Strokovnjaki Banke Slovenije so se v letu 2010 udeleževali zasedanj odborov in njihovih delovnih skupin, ko so ti zasedali v širši sestavi Evropskega sistema centralnih bank (ESCB), ki ga sestavljajo ECB in nacionalne centralne banke vseh držav članic Evropske unije, ter tudi v ožji sestavi Evrosistema. Odbori pomagajo pri delu organov odločanja ECB, saj jih ti lahko zaprosijo za strokovne in tehnične nasvete.

Nacionalne centralne banke so edini vpisniki in lastniki kapitala ECB. V skladu s Statutom ESCB in ECB so deleži nacionalnih centralnih bank v kapitalskem ključu ECB ponderirani sorazmerno glede na delež držav članic teh nacionalnih centralnih bank v celotnem prebivalstvu in bruto domačem proizvodu EU. Nacionalne centralne banke držav članic EU, ki so uvedle evro, so vplačale celoten delež v kapitalu ECB. Druge nacionalne centralne banke držav članic EU, ki še niso uvedle evra, svojega deleža niso vplačale v celoti, temveč samo določen odstotek zneska, ki bi ga sicer morale vplačati, če bi uvedle evro. Po 29. decembru 2010 prispevki nacionalnih centralnih bank držav članic EU, ki še niso uvedle evra, predstavljajo 3,75 % njihovega vpisanega kapitala. ECB je sklenila, da z 29. decembrom 2010 svoj vpisani kapital poveča za 5 mrd EUR, s 5,76 mrd EUR na 10,76 mrd EUR. Sklenjeno je bilo, da nacionalne centralne banke evrskega območja svoj dodatni prispevek h kapitalu ECB vplačajo v treh enakih letnih obrokih.

Ključ za vpis kapitala ECB za Banko Slovenije je 0,3288 %.

Ključ za vpis kapitala ECB za Banko Slovenije je od 1. januarja 2009 naprej 0,3288 %. Skupni znesek vplačanega kapitala ECB vseh nacionalnih centralnih bank na dan 29. december 2010 je znašal 5.305 mio EUR.

2.1.2 Izvajanje denarne politike Evrosistema

Ponudba nestandardnih instrumentov denarne politike.

Na denarnem trgu evrskega območja so se tudi v letu 2010 čutile posledice finančne krize, ki se je začela sredi leta 2007. Kriza se je maja 2010 znova zaostrila z dolžniško krizo Grčije, jeseni 2010 pa še Irske. S prostim dostopom bank do posojil Evrosistema – od oktobra 2008 naprej je bila edini pogoj za posojilo zadostna

količina finančnega premoženja za zavarovanje posojil – je Evrosistem odgovoril na omejitve pri dostopu do financiranja na finančnih trgih, ki jih je zaradi težav držav čutilo tudi vedno več bank.

Presežna likvidnost in večja nihanja eonie.

Evrosistem je zaradi zelo povečanih likvidnostnih potreb bank, nastalih zaradi spremenjenih razmer na denarnem trgu, oktobra 2008 pri posojilnih operacijah odprtega trga uvedel polno dodelitev. Zato so se pri bankah pojavile velike presežne rezerve. Eonia je bila v letu 2010 vedno pod ključno obrestno mero (1 %), večinoma blizu obrestne mere za mejni depozit (0,25 %; glej sliko 20). Večja negotovost glede prihodnjih likvidnostnih razmer ob dospetju enoletnih posojil, danih v letu 2009, je vodila v večja nihanja eonie in tudi njeno višjo povprečno raven v primerjavi z letom 2009, čeprav je ostala ključna obrestna mera nespremenjena.

Slika 20: **Obrestne mere ECB in eonia**

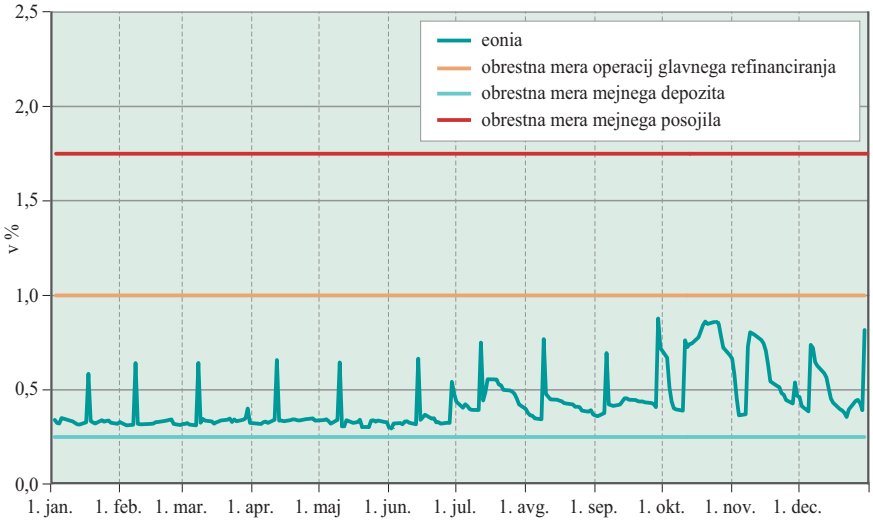

Vir: ECB

V nadaljevanju so podrobneje opisane spremembe pri uporabi instrumentov denarne politike in kvantificirane njihove relativne pomembnosti v letu 2010. Pojasnjena je tudi uporaba finančnega premoženja za zavarovanje posojil denarne politike.

Instrumenti denarne politike Evrosistema v letu 2010

Osnovne tri skupine instrumentov denarne politike so operacije odprtega trga, odprti ponudbi in obvezne rezerve. Z obveznimi rezervami Evrosistem stabilizira povpraševanje po likvidnosti, z operacijami odprtega trga (povratne operacije glavnega in dolgoročnejšega refinanciranja ter operacije finega uravnavanja) zagotavlja potrebno količino likvidnosti, odprti ponudbi mejnega depozita in mejnega posojila pa v normalnih razmerah izravnavata morebitne neusklajenosti med ponudbo in povpraševanjem po likvidnosti ter s tem stabilizirata eonio v koridorju okrog ključne obrestne mere.[8]

Zaradi že opisanih izrednih razmer so bile operacije odprtega trga in odprtih ponudb v letu 2010 drugačne kot v normalnih razmerah. Tako sta bila povprečno stanje in povprečna ročnost posojil prek operacij odprtega trga zaradi polne

[8] Podrobnejši opis instrumentov denarne politike je mogoče najti na spletni strani ECB v Splošni dokumentaciji o instrumentih in postopkih denarne politike Evrosistema (http://www.ecb.int/pub/pdf/other/gendoc2008sl.pdf).

dodelitve v vseh operacijah (z eno izjemo) odvisna od povpraševanja bank ter ju ni določil Evrosistem, kot bi bilo normalno. V juliju, septembru in decembru 2010 so banke vrnile 614,4 mrd EUR, ki so si jih izposodile v letu 2009 v treh operacijah dolgoročnejšega refinanciranja z ročnostjo enega leta. Učinek nakupov vrednostnih papirjev v znesku 72,5 mrd EUR je bil nevtraliziran s tedenskimi avkcijami vezanih depozitov. Mejni depozit, ki bi ga banke drugače pri Evrosistemu deponirale le izjemoma, je bil zaradi presežne likvidnosti dnevno uporabljan instrument.

Glavne značilnosti v letu 2010: polna dodelitev, dospetje enoletnih ODR, nakupi vrednostnih papirjev.

Operacije odprtega trga: OGR, ODR in OFU

Operacije glavnega refinanciranja (OGR) so posojila za en teden, ponujena na tedenskih avkcijah. Izvajajo se po vnaprej objavljenem koledarju. V letu 2010 je Evrosistem izvedel 52 avkcij, vse s polno dodelitvijo po fiksni, vnaprej znani obrestni meri. Povprečen znesek OGR je znašal 133,8 mrd EUR (v letu 2009 149,8 mrd EUR). Slovenske banke in hranilnice so sodelovale na vseh avkcijah. Povprečen znesek OGR je pri slovenskih bankah in hranilnicah znašal 5,4 mio EUR.

Operacije dolgoročnejšega refinanciranja (ODR) v obdobju normalnih razmer zagotavljajo bankam dodatno in stabilno refinanciranje. Ta trimesečna posojila so ponujena na mesečnih avkcijah.

Skrčenje frekvence in ročnosti, ne pa tudi deleža ODR.

Med letoma 2007 in 2009 je bila frekvenca ODR povečana, nabor ročnosti ODR pa razširjen še na eno- in šestmesečne ter enoletne ODR. V letu 2010 je Evrosistem dodatne ODR postopoma opuščal. Izvedeni sta bili še dve z ročnostjo šestih mesecev. Prva, ki je bila najavljena že ob koncu leta 2009, ob koncu marca, druga pa v sredini maja, kot eden izmed odgovorov na poglabljanje dolžniške krize v Grčiji. Obrestna mera teh operacij je bila vezana na povprečno ključno obrestno mero v času do njihovega dospetja, podobno kot je bilo to pri zadnji enoletni ODR decembra 2009. Poleg tega je Evrosistem tudi v letu 2010 vsak mesec izvedel še avkcijo posojila z ročnostjo, enako obdobju izpolnjevanja obveznih rezerv, ki je znašalo med tremi in petimi tedni.

Na ODR sta bili vezani še dve spremembi. Prvič, na podlagi normaliziranih razmer na denarnem trgu je Evrosistem aprila poskušal končati polno dodelitev pri trimesečnih ODR. Aprilska ODR je bila prva (in v letu 2010 edina) posojilna operacija odprtega trga po oktobru 2008, kjer so banke licitirale znesek in tudi obrestno mero posojila. Ker pa so se razmere kmalu za tem zaradi težav Grčije drastično poslabšale tudi na denarnem trgu, se je Evrosistem pri ODR že maja vrnil nazaj na polno dodelitev. In drugič, z namenom ločitve izvajanja denarne politike od signaliziranja naravnanosti denarne politike, so bile ODR v oktobru, novembru in decembru izvedene z obrestno mero, vezano na povprečje ključne obrestne mere v času do dospetja teh ODR.

Obseg ODR je v letu 2010 v povprečju znašal 525,0 mrd EUR (v letu 2009 554,8 mrd EUR), tudi zaradi velike udeležbe bank na treh enoletnih operacijah leto pred tem (glej sliko 21). ODR so tako tudi v letu 2010, merjeno z njihovim deležem v pokrivanju likvidnostnega primanjkljaja Evrosistema, ostale glavni vir zagotavljanja likvidnosti. Slovenskim bankam in hranilnicam je v letu 2010 dospelo 2.611 mio EUR ODR, na 12 takih operacijah pa so skupaj obnovile 1.037 mio EUR (glej sliko 22). Obseg ODR je tako zaradi ročnostne strukture operacij v povprečju leta 2010 znašal 1.596 mio EUR, kar je 450 mio EUR več od povprečja v letu 2009. Na zadnji dan leta 2010 je stanje ODR znašalo 539 mio EUR (zadnji dan leta 2009 2.114 mio EUR).

Slika 21: **Ponudba (+) in povpraševanje (–) po denarju Evrosistema**

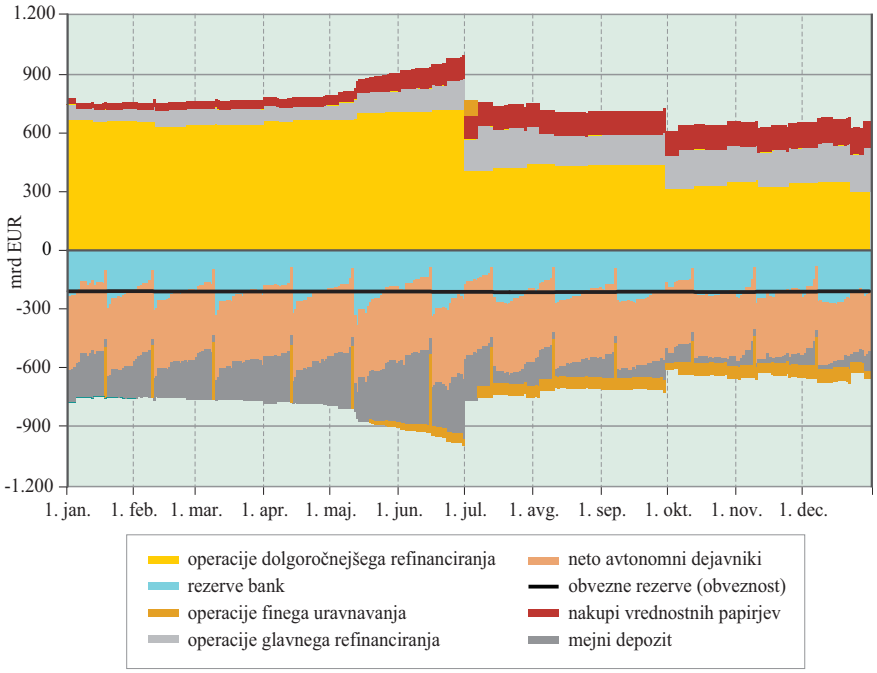

Vir: ECB

Slika 22: **Stanje instrumentov denarne politike Evrosistema v obdobju 2008–2010; slovenske banke in hranilnice (stanje ob koncu meseca)**

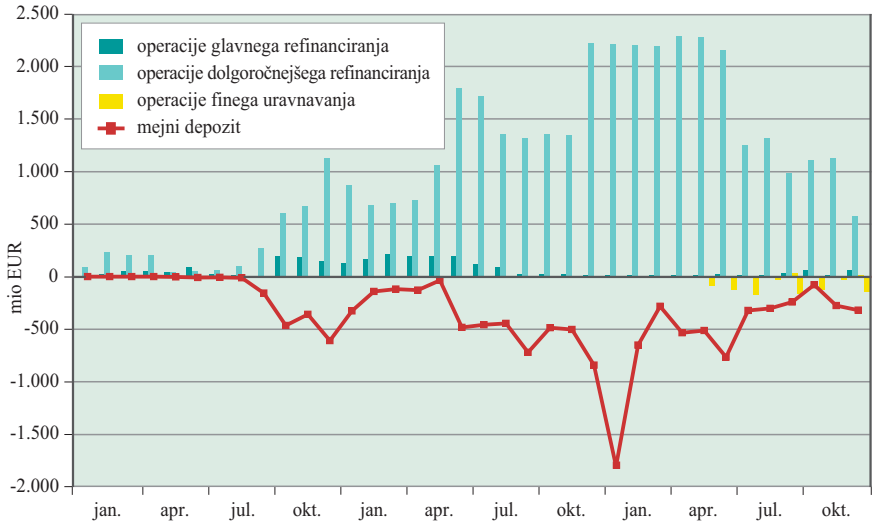

Vir: Banka Slovenije

OFU ob koncu obdobja obveznih rezerv, za razpršitev zapadlosti ODR in sterilizacijo nakupov vrednostnih papirjev.

Operacije finega uravnavanja (OFU) lahko Evrosistem uporabi občasno, če želi odpraviti likvidnostna neravnotežja na trgu in s tem stabilizirati tržne obrestne mere. V letu 2010 so bile te operacije uporabljene v treh oblikah. Prvič, kot avkcije vezanih depozitov čez noč na zadnji dan obdobja obveznih rezerv, da bi se izenačila dejanska likvidnost bančnega sistema s potrebno (določeno z obveznimi in morebitnimi želenimi presežnimi rezervami bank). Povprečni sprejeti znesek na teh dvanajstih operacijah je znašal 231,8 mrd EUR. Na avkcijah so redno sodelovale tudi banke in hranilnice iz Slovenije, ki so skupaj v povprečju vezale 337 mio EUR.

Drugič, Evrosistem je ob dospelosti večjega zneska ODR, predvsem enoletnih, bankam ob štirih priložnostih posodil likvidnost z namenom razpršitve refinanciranja dospele likvidnosti na več operacij. Ta posojila so imela ročnost od 6 do 13 dni in so vedno dospela na dan poravnave OGR. Vse operacije so bile izvedene s polno dodelitvijo in po ključni obrestni meri. Povprečni dodeljeni znesek na teh avkcijah je znašal 43,5 mrd EUR, pri naših bankah in hranilnicah pa 11,3 mio EUR.

Tretjič, za kompenziranje povečane likvidnosti, ki je bila posledica nakupov vrednostnih papirjev (t. i. sterilizacija), je Evrosistem od maja naprej enkrat tedensko od bank na avkcijah zbiral enotedenske vezane depozite. Ponujeni znesek je bil vedno enak kumulativnemu znesku do takrat kupljenih vrednostnih papirjev, tj. od 16,5 mrd EUR do 72,5 mrd EUR ob koncu leta. Razen dveh avkcij so banke, ki so v protiponudbah navedle znesek in obrestno mero, oddale več protiponudb, kot je znašala ponudba Evrosistema. Na teh avkcijah so sodelovale tudi banke in hranilnice iz Slovenije.

Druge operacije odprtega trga: CBPP, SMP, posojanje tujih valut

Konec junija uspešno končan program nakupa kritih obveznic.

V skladu z odločitvijo iz maja 2009 o uvedbi t. i. programa nakupa kritih obveznic (*Covered Bond Purchase Programme,* CBPP)[9] je Evrosistem tudi v letu 2010 kupoval krite obveznice. Z nakupom 60 mrd EUR kritih obveznic do konca junija 2010 je prispeval k oživitvi primarnega trga, povečal likvidnost teh obveznic in sprožil prve izdaje kritih obveznic v nekaterih državah.

Ključni ukrep, s katerim se je Evrosistem spoprijel s posledicami zaostrovanja dolžniške krize držav, je bil program nakupa vrednostnih papirjev (*Securities Markets Programme,* SMP)[10]. Program je opisan v okviru 1.

Okvir 1: **Program nakupa vrednostnih papirjev**

Evrosistem je zaradi izrednih razmer na posameznih tržnih segmentih 10. maja 2010 najavil posege v obliki nakupov na trgih državnih in privatnih dolžniških vrednostnih papirjev evrskega območja. To odločitev je Svet ECB sprejel ob upoštevanju izjave vlad držav EMU, da bodo sprejele vse potrebne ukrepe za doseg fiskalnih ciljev v letu 2010 in prihodnjih letih, skladno s postopki za znižanje prekomernih fiskalnih primanjkljajev. Pri tem so se vlade nekaterih držav EMU še dodatno zavezale k pospešitvi fiskalne konsolidacije in zagotavljanju vzdržnosti javnih financ.

Program SMP je začasen instrument denarne politike. O obsegu intervencij odloča Svet ECB. Glavna cilja teh intervencij sta prispevati k (1) izboljšanju delovanja posameznih segmentov trga obveznic ter k (2) delovanju transmisijskega mehanizma denarne politike in učinkovitemu vodenju denarne politike, usmerjene k cenovni stabilnosti na srednji rok. Intervencije izvajajo centralne banke Evrosistema usklajeno. Učinek intervencij na likvidnost je steriliziran z uporabo posebnih tedenskih operacij za absorbiranje likvidnosti, ki je bila z nakupi dodana bančnemu sistemu. To zagotavlja, da intervencije ne vplivajo na raven likvidnosti v sistemu in na obrestne mere denarnega trga.

V skladu s Sklepom Sveta ECB o uvedbi programa SMP (ECB/2010/5) lahko centralne banke Evrosistema odkupujejo: (a) na sekundarnem trgu v evrih denominirane tržne dolžniške instrumente, ki jih izdajo centralne vlade ali javne institucije držav EMU, ter (b) na primarnem in sekundarnem trgu v evrih denominirane tržne dolžniške instrumente, ki jih izdajo privatne institucije s sedežem v EMU. To je v skladu s pogodbo o delovanju EU, ki prepoveduje monetarno financiranje držav z nakupi dolžniških instrumentov, ki jih izdajo države oziroma

9 Pravno podlago zanj predstavlja Sklep ECB o izvajanju programa nakupa kritih obveznic (ECB/2009/16) (http://www.ecb.int/ecb/legal/pdf/l_17520090704sl00180019.pdf).

10 Pravno podlago zanj predstavlja Sklep o uvedbi programa SMP (ECB/2010/5) (http://www.ecb.int/ecb/legal/pdf/l_12420100520en00080009.pdf; v angleškem jeziku).

javne institucije EU, na primarnem trgu, tj. neposredno od izdajatelja. Primerne nasprotne stranke za program SMP so tiste, ki lahko sodelujejo pri operacijah denarne politike Evrosistema, in tudi tiste, ki jih centralne banke Evrosistema uporabljajo pri upravljanju lastnih naložb, denominiranih v evrih.

Program SMP se osredotoča na tiste trge obveznic, ki so bili še posebno prizadeti zaradi razmer, ki so jih povzročile fiskalne težave posameznih držav evrskega območja. Slika 1 prikazuje vrednost akumuliranih nakupov obveznic v okviru programa od začetka nakupov do konca leta 2010.

Slika 1: **Vrednost akumuliranih nakupov obveznic v okviru programa SMP do konca leta 2010**

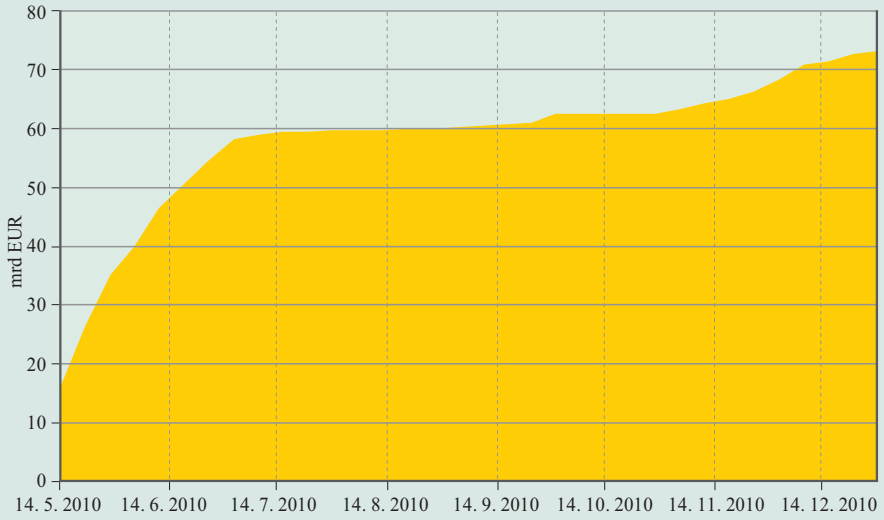

Vir: ECB

Na sliki 2 so prikazani pribitki k donosnostim dolgoročnih obveznic nekaterih držav evrskega območja nad donosnostmi nemških državnih obveznic primerljive ročnosti v letu 2010. Izbrane so obveznice tistih držav, ki so imele najvišje pribitke in najvišjo volatilnost pribitkov. Slika kaže, da so se pribitki obravnavanih držav ob najavi programa SMP precej zmanjšali, pozneje pa so se ponovno postopoma večali. Za primerjavo so prikazani tudi pribitki desetletnih slovenskih državnih obveznic, ki so bili od maja naprej stabilni, vendar na nekoliko višji ravni.

Slika 2: **Gibanje pribitkov desetletnih obveznic nekaterih držav evrskega območja nad nemškimi državnimi obveznicami primerljive ročnosti v letu 2010**

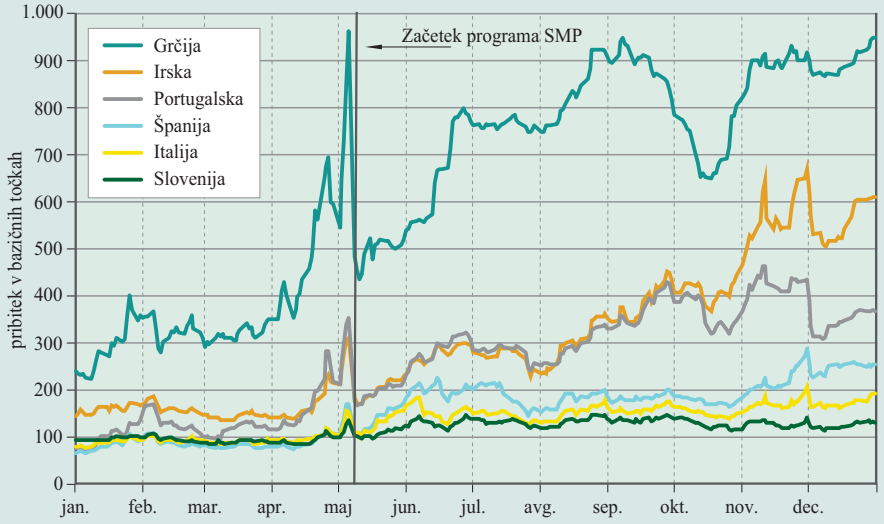

Vir: Bloomberg Plc.

Zmanjšanje posojanja ameriških dolarjev in švicarskih frankov.

Med decembrom 2007 in koncem januarja 2010 je Evrosistem v sodelovanju z ameriško centralno banko evropskim bankam posojal ameriške dolarje. Maja 2010 je tako posojanje prek tedenskih avkcij s polno dodelitvijo ponovno uvedel kot posojilo, ki je bankam na voljo, če ne najdejo drugega vira, tj. po obrestni meri, ki presega tržno. Povprečni posojeni znesek je bil zanemarljiv. Banke in hranilnice iz Slovenije na teh avkcijah niso sodelovale.

Podobno je od konca leta 2008 do konca januarja 2010 evropskim bankam v valutnih zamenjavah posojal švicarske franke. Ker se je povpraševanje zmanjševalo, je valutne zamenjave ob koncu januarja 2010 ukinil. Povprečno stanje valutnih zamenjav evrov v franke je v januarju 2010 znašalo 1,3 mrd EUR, pri bankah in hranilnicah v Sloveniji pa 0,4 mio EUR.

Odprti ponudbi in obvezne rezerve

Zaradi presežne likvidnosti dnevna uporaba mejnega depozita tudi v letu 2010.

Banke so že od sredine oktobra 2008, ko je Evrosistem začel uporabljati polno dodelitev, *mejni depozit* dnevno uporabljale za nalaganje presežne likvidnosti. Povprečno stanje mejnega depozita pri Evrosistemu je v letu 2010 znašalo kar 145,9 mrd EUR (leta 2009 109,4 mrd EUR). Kot je razvidno s slike 21, se je z dospetjem enoletnih ODR raven mejnega depozita začela postopoma zniževati. Uporaba mejnega depozita slovenskih bank in hranilnic je bila podobna kot v evrskem območju. V povprečju leta 2010 je znašala 369 mio EUR (leta 2009 356 mio EUR). Mejno posojilo so banke evrskega območja v letu 2010 črpale v omejenem obsegu, v povprečju 0,7 mrd EUR dnevno (leta 2009 0,9 mrd EUR dnevno), na posamični dan pa ne več kot 5,2 mrd EUR. V Sloveniji je bilo mejno posojilo v letu 2010 uporabljeno le enkrat.

Zmanjšanje obveznih rezerv za 2,0 %.

Obvezne rezerve Evrosistema obsegajo 2 % zneska ustreznih postavk pasivne strani bilance stanja bank.[11] Povprečna obveznost obveznih rezerv v evrskem območju je v letu 2010 znašala 211,9 mrd EUR (v Sloveniji 424 mio EUR) in je bila za 2,0 % nižja (v Sloveniji za 0,9 % nižja) od povprečne obveznosti v letu 2009. Znesek stanj na računih, s katerimi banke izpolnjujejo obveznost, je bil v letu 2010 v evrskem območju 213,8 mrd EUR, v Sloveniji pa 428 mio EUR.

Slika 23: **Obveznost in izpolnjevanje obveznih rezerv**

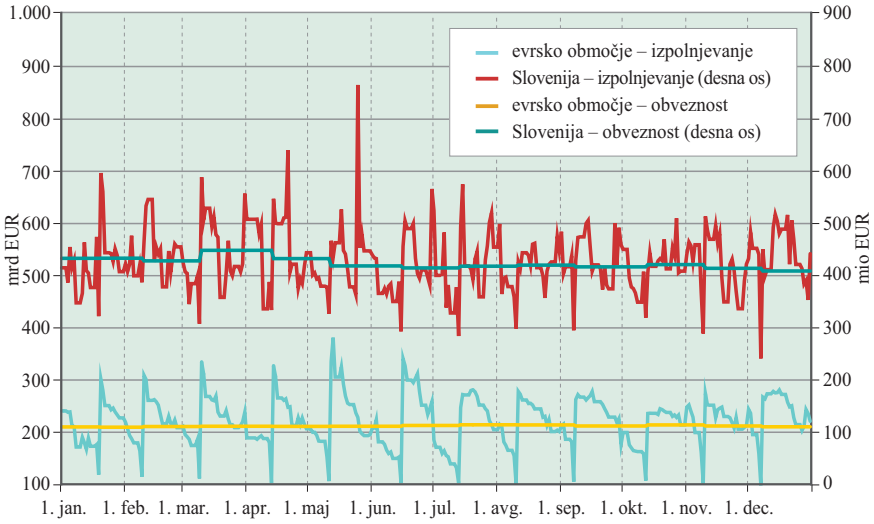

Vir: Banka Slovenije in ECB

[11] Sistem obveznih rezerv Evrosistema je opisan v sedmem poglavju Splošne dokumentacije o instrumentih in postopkih denarne politike Evrosistema (http://www.ecb.int/pub/pdf/other/gendoc2008sl.pdf).

Zavarovanje posojilnih poslov Banke Slovenije

V skladu s statutom ESCB in ECB morajo biti vse posojilne operacije v zvezi z denarno politiko Evrosistema in za posojila čez dan zavarovane s primernim finančnim premoženjem. To mora izpolnjevati merila, ki so enaka v celotnem evrskem območju. Primerno finančno premoženje se deli na tržno finančno premoženje (dolžniški vrednostni papirji) in netržno finančno premoženje (predvsem bančna posojila).[12]

Zaradi povečanega izposojanja bank je Evrosistem že 15. oktobra 2008 začasno, in sicer do konca leta 2009, deloma spremenil merila primernosti finančnega premoženja. Tako so dodatno k obstoječemu premoženju postali primerni (a) vrednostni papirji (razen listinjenih obveznic) in netržno finančno premoženje z bonitetno oceno med BBB+/Baa1 in BBB–/Baa3; (b) dolžniški vrednostni papirji, ki jih izdajajo kreditne institucije, s katerimi se trguje na nekaterih neorganiziranih trgih, ki jih določi ECB; (c) podrejeni dolžniški vrednostni papirji s primernim jamstvom ter (č) nekateri dolžniški instrumenti, izdani v evrskem območju, denominirani v ameriških dolarjih, britanskih funtih ali japonskih jenih. Navedene ukrepe je Evrosistem 7. maja 2009 podaljšal do konca leta 2010, nato pa 8. aprila 2010, kot enega izmed odgovorov na državne dolžniške krize, podaljšal še veljavnost ukrepa pod (a) za nedoločen čas, skupaj z najavo uvedbe dvojnih odbitkov, odvisnih od bonitetne ocene, ki se bodo od 1. januarja 2011 naprej uporabljali pri določanju vrednosti tega finančnega premoženja. S 3. majem 2010 je zaradi sprejetja programa zmanjšanja fiskalnega primanjkljaja in strukturnih sprememb umaknil upoštevanje bonitetnega praga (tj. bonitetne ocene BBB–/Baa3) pri presoji primernosti vrednostnih papirjev, ki jih izda ali garantira grška vlada.

Sklad finančnega premoženja pri Banki Slovenije je ostal visok.

Slovenske banke in hranilnice uporabijo finančno premoženje za zavarovanje poslov z Banko Slovenije tako, da ga prenesejo v sklad finančnega premoženja pri Banki Slovenije. Finančno premoženje, ki je izdano, odobreno ali poravnano v Sloveniji, prenesejo v sklad bodisi z zastavo primernih vrednostnih papirjev, ki so v KDD (Centralni klirinško depotni družbi, d. d.), bodisi z vpisom zastavne pravice na bančnem posojilu, ki je vpisano v registru bančnih posojil pri Banki Slovenije. Finančno premoženje, izdano v tujini, prenesejo v sklad prek korespondenčnega centralnobančnega modela.[13] Po povečanju v letu 2009 je ostala višina sklada finančnega premoženja v letu 2010 razmeroma stabilna, gibala se je med 3,8 mrd EUR in 4,1 mrd EUR. Ob koncu leta je znašala 3,9 mrd EUR, od tega je bilo v skladu za 2,1 mrd EUR vrednostnih papirjev, izdanih v Sloveniji, 0,7 mrd EUR vrednostnih papirjev, izdanih v tujini, in 1,1 mrd EUR domačih bančnih posojil. Domača bančna posojila so slovenske banke in hranilnice začele uporabljati decembra 2008, medtem ko bančnih posojil, danih posojilojemalcem v tujini, niso uporabljale.

12 Primerno finančno premoženje je opisano v šestem poglavju Splošne dokumentacije o instrumentih in postopkih denarne politike Evrosistema (http://www.ecb.int/pub/pdf/other/gendoc2008sl.pdf).

13 Korespondenčni centralnobančni model (CCBM) je mehanizem, vzpostavljen med centralnimi bankami Evrosistema, ki nasprotnim strankam omogoča zavarovanje terjatev Evrosistema z uporabo finančnega premoženja, izdanega oziroma poravnanega v drugi državi, kot je država, v kateri imajo sedež. Več informacij o CCBM je na voljo v brošuri, dosegljivi na spletni strani ECB, http://www.ecb.int/pub/pdf/other/ccbm2008en.pdf (v angleškem jeziku).

Slika 24: **Sklad finančnega premoženja pri Banki Slovenije na dan 31. 12. 2010 – struktura glede na geografski izvor premoženja**

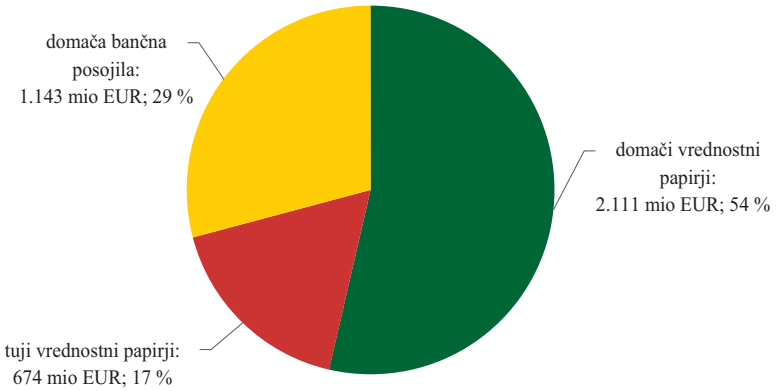

Vir: Banka Slovenije

Slika 25: **Sklad finančnega premoženja pri Banki Slovenije na dan 31. 12. 2010 – struktura vrednostnih papirjev glede na tip in bančna posojila**

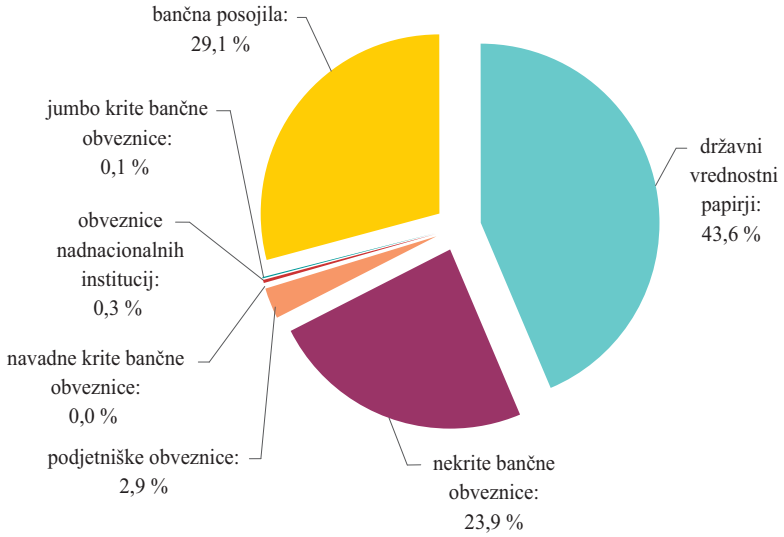

Vir: Banka Slovenije

Banka Slovenije aktivno sodeluje pri uvedbi novega sistema upravljanja zavarovanja terjatev centralnih bank – CCBM2 (*Collateral Central Bank Management*). Ta bo temeljil na enotni tehnični platformi, ki bo v skupni lasti centralnih bank Evrosistema. Platforma se vzpostavlja, da bi se zagotovili večja tehnična in stroškovna učinkovitost ter harmonizacija delovanja zalednih operacij centralnih bank pri posojanju v okviru denarne politike. Zlasti pa se bo bankam evrskega območja omogočil dostop do zavarovanja prek poenotenega sistema.

2.1.3 Banka Slovenije kot posojilodajalec v sili

Zakon o Banki Slovenije v 4. členu navaja kot enega izmed ciljev Banke Slovenije tudi prizadevanje za finančno stabilnost. Zato lahko Banka Slovenije na podlagi 14. točke 12. člena tega zakona deluje kot posojilodajalec v skrajni sili, tj. v zameno za ustrezno zavarovanje posoja sicer solventni banki oziroma hranilnici, ki bi se znašla v nenadnih likvidnostnih težavah. Banka Slovenije v letu 2010 ni odobrila nobenega takega posojila.

2.1.4 Plačilni in poravnalni sistemi

Plačilni in poravnalni sistemi so pomemben del finančne infrastrukture tržnih gospodarstev, saj s svojim varnim in učinkovitim delovanjem omogočajo zanesljivo, pravočasno in stroškovno učinkovito poravnavo finančnih transakcij, med katerimi so zlasti pomembne transakcije iz naslova izvajanja denarne politike centralne banke. Ker tako prispevajo k splošni stabilnosti in učinkovitosti gospodarstva, veljajo plačilni in poravnalni sistemi za vitalni del gospodarske in finančne infrastrukture. Banka Slovenije kot centralna banka pri plačilnih in poravnalnih sistemih nastopa v več vlogah, in sicer skrbi za stabilnost posameznih udeležencev v plačilnih sistemih, pregleduje varnost in učinkovitost plačilnih in poravnalnih sistemov ter upravlja plačilni sistem, ki omogoča poravnavo v centralnobančnem denarju. Pomembna je tudi njena vloga katalizatorja oziroma spodbujevalca aktivnosti tržnih udeležencev, da bi se izboljšala konkurenca in pospešil razvoj. Ne glede na to, v kateri vlogi Banka Slovenije nastopa, je njen cilj zagotoviti transparentnost delovanja in jasnost temeljnih usmeritev vsem udeležencem v plačilnih in poravnalnih sistemih.

TARGET2

TARGET2 je vseevropski plačilni sistem, ki omogoča sprotno poravnavo posameznih plačil. Kot celoto ga upravlja Evrosistem, deluje na enotni skupni tehnološki platformi, pravno-formalno pa vsaka centralna banka, vključena v TARGET2, upravlja svojo nacionalno komponento. Slovenska se imenuje TARGET2-Slovenija.

V novembru 2010 izvedena nadgradnja plačilnega sistema TARGET2.

V okviru aktivnosti Evrosistema se je tudi v letu 2010 nadaljeval razvoj funkcionalnosti plačilnega sistema TARGET2. V novembru je bila tako izvedena nadgradnja, v okviru katere so bile uvedene prilagoditve tehnološke platforme TARGET2 zaradi načrtovane vzpostavitve novega sistema upravljanja zavarovanja terjatev centralnih bank in prilagoditve, ki udeležencem omogočajo dostop do plačilnega sistema prek svetovnega spleta. V povezavi z nadgradnjo je Banka Slovenije za vse udeležence TARGET2-Slovenija organizirala testiranja. Namen je bil udeležencem plačilnega sistema omogočiti preizkus ustreznosti prilagoditev njihove lastne tehnološke podpore, potrebnih zaradi nadgradenj. Skladno s temi dopolnitvami je Banka Slovenije prenovila tudi *Splošne pogoje za udeležbo v TARGET2-Slovenija*.

Prenova *Splošnih pogojev za udeležbo v TARGET2-Slovenija*.

Na ravni Evrosistema je bil pripravljen tudi predlog uvedbe sporočilnega standarda ISO 20022. Obravnava tega predloga z udeleženci TARGET2 je v Sloveniji potekala v okviru Nacionalne skupine uporabnikov TARGET2, ki deluje pod okriljem Banke Slovenije. Na podlagi odziva vseh udeležencev je bila v decembru 2010 v okviru Evrosistema pripravljena strategija uvedbe standarda ISO 20022 v plačilni sistem TARGET2. V skladu z njo bo uvedba standarda potekala v treh korakih, in sicer v letih od 2013 do 2015.

V povezavi z nadaljnjim razvojem plačilnega sistema TARGET2 so v letu 2010 v okviru Evrosistema potekale tudi priprave na naslednjo večjo nadgradnjo tehnološke platforme, ki je predvidena v novembru 2011. S to nadgradnjo bodo uvedene predvsem prilagoditve za izboljšanje vmesnika, prek katerega udeleženci spremljajo poslovanje v plačilnem sistemu. Tudi obravnava vsebine te nadgradnje – njen okvir je bil dokončno določen v decembru 2010 –, je v Sloveniji potekala v okviru Nacionalne skupine uporabnikov TARGET2.

TARGET2-Securities

Oblikovanje centralizirane infrastrukture za poravnavo vrednostnih papirjev.

TARGET2-Securities (T2S) je projekt Evrosistema za vzpostavitev enotne tehnične platforme tudi za poravnavo poslov z vrednostnimi papirji na način, ki bo pomenil prevzem funkcije poravnave vrednostnih papirjev od evropskih centralnih depotnih družb in skupaj z denarnimi računi njeno centralizacijo na enotni platformi v upravljanju centralnih bank. Glavni namen T2S je zagotoviti integracijo razdrobljene in lokalno orientirane infrastrukture za poravnavo vrednostnih papirjev v Evropski uniji ter s tem povečati učinkovitost in varnost poravnav vrednostnih papirjev, kar bo omogočilo večjo globalno konkurenčnost evropskih trgov vrednostnih papirjev. Odločitev o izgradnji T2S je bila sprejeta julija 2008, za izgradnjo in upravljanje platforme pa so pristojne centralne banke Francije, Italije, Nemčije in Španije.

V letu 2010 je na ravni Evrositema potekala priprava podrobnih uporabniških funkcijskih specifikacij kot ključnega tehničnega dokumenta za delovanje T2S ter zagotovitev povezljivosti med centralnimi depotnimi družbami in T2S. Aktivnosti so potekale tudi na področjih oblikovanja osnutkov zavezujočih pogodbenih razmerij o uporabi T2S med posameznimi udeleženci (pri čemer so ključni Evrosistem, centralne depotne družbe in centralne banke zunaj Evrosistema), dopolnitve strukture upravljanja projekta za fazo vzpostavitve T2S ter opredelitve stroškov izgradnje in delovanja ter cenovne politike T2S. Ključne odločitve Sveta ECB v letu 2010 so se nanašale na premik roka izgradnje T2S na september 2014, potrditev *Smernice T2S*, potrditev stroškov izgradnje, delovanja in cene transakcije. Dodatno je potekala priprava kriterijev za izbor ponudnikov komunikacijskega omrežja za dostop do T2S.

Banka Slovenije vzdržuje aktiven dialog znotraj Nacionalne uporabniške skupine za T2S.

Aktivnosti Banke Slovenije na področju T2S so obsegale sodelovanje na ravni Evrosistema in delovanje v nacionalnem okolju. V nacionalnem okolju Banka Slovenije vzdržuje aktiven dialog s slovenskimi tržnimi udeleženci v okviru Nacionalne uporabniške skupine za T2S, katere primarna naloga je oblikovanje najučinkovitejšega načina vključitve slovenskega okolja na T2S. Aktivnosti potekajo na podlagi analize tehnične dokumentacije T2S in identifikacije potrebnih prilagoditev v okolju Centralne klirinško depotne družbe (KDD), Banke Slovenije in drugih tržnih udeležencev. Hkrati v okviru skupine poteka širša izmenjava informacij in mnenj v zvezi s projektom T2S ter priprava komentarjev in stališč nacionalnega okolja v okviru posvetovanj znotraj Evrosistema.

Priprava modela vključitve KDD na T2S.

Ožje gledano bo T2S pomenil postavitev harmoniziranih tehničnih in pravnih zahtev do evropskih centralnih depotnih družb na različnih področjih (tehnični dostop, nabor in raven storitev, cenovna politika, upravljanje, spremembe funkcionalnosti ...). Zato bodo v vseh nacionalnih okoljih potrebne prilagoditve. Obseg prilagoditev je odvisen od neskladja med predvidenim načinom delovanja T2S in trenutnimi tržnimi praksami v posameznih nacionalnih okoljih. V tem kontekstu je Banka Slovenije v letu 2010 intenzivno sodelovala s KDD pri pripravi tehničnega modela vključitve KDD na T2S, kar bo, vključno z elementi iz pogodbenega razmerja med Evrosistemom in KDD, podlaga za odločitev KDD glede vključitve na T2S. V nadaljevanju bo model podlaga za pripravo podrobnejše tehnične dokumentacije

internih prilagoditev v KDD in delno tudi v Banki Slovenije. Hkrati je potekala identifikacija nujnih zakonskih prilagoditev za vzpostavitev stabilnega pravnega okvira za nadaljevanje dela KDD na implementaciji tehnične rešitve. Zato so se v oktobru v sodelovanju Banke Slovenije, KDD, Ministrstva za finance in Agencije za trg vrednostnih papirjev začele aktivnosti za prilagoditev zakonodaje. Dodatno je Banka Slovenije začela pripravljati analizo potrebnih internih prilagoditev. Te bodo nujne zaradi prevzema funkcije vodenja denarnih računov slovenskih udeležencev T2S, kar bo zahtevalo določene spremembe v strukturi denarnih računov članov KDD, ki jih že danes vodi Banka Slovenije.

Sistem upravljanja zavarovanja terjatev centralnih bank – CCBM2

Vzpostavljanje enotne tehnične platforme za upravljanje z zavarovanji terjatev Evrosistema.

Sistem upravljanja zavarovanja terjatev centralnih bank (Collateral Central Bank Management – CCBM2) je projekt Evrosistema za izgradnjo enotne tehnične in stroškovno učinkovite platforme za upravljanje z zavarovanjem vseh kreditnih operacij centralnih bank Evrosistema.

V skladu z načelom decentralizacije bodo centralne banke svoje naloge še naprej izvajale v svojem domačem okolju, obstoječo tehnično podporo pri upravljanju kreditnih operacij pa bodo lahko prenesle na CCBM2. Tehnološka zasnova platforme temelji na modularni sestavi, kar posameznim centralnim bankam omogoča izbor potrebnih funkcionalnosti platforme v skladu z njihovimi potrebami in potrebami nacionalnega okolja.

Funkcionalni okvir CCBM2 bo omogočal izvajanje osnovnih storitev pri upravljanju domačega in čezmejnega primernega finančnega premoženja (transakcije in skrbništvo) v realnem času. Zagotovljena bo tudi podpora vsem storitvam centralnih depotnih družb, ki so zaradi visoke stopnje avtomatizacije namenjene učinkovitejši rabi razpoložljivega finančnega premoženja tržnih udeležencev, t. i. storitvam tristranskega upravljanja finančnega premoženja (Three-party Collateral Management Services) in storitvam avtomatskega izvajanja zavarovanja (Autocollateralisation). Zagotovljena bo tudi skladnost CCBM2 s plačilnim sistemom TARGET2 in načrtovano poravnalno platformo TARGET2-Securities.

Sodelovanje v projektu CCBM2 v okviru delovnih teles Evrosistema.

Aktivnosti Banke Slovenije so na področju CCBM2 v letu 2010 obsegale intenzivno sodelovanje pri oblikovanju podrobne projektne tehnične dokumentacije v okviru delovnih teles Evrosistema. Obširne aktivnosti so bile povezane tudi z oblikovanjem harmonizirane pravne podlage, strategij testiranja in prehoda na uporabo CCBM2, varnostne politike in najučinkovitejšega načina povezljivosti CCBM2 z drugimi projekti Evrosistema. Na tej podlagi je bil pripravljen in potrjen koncept vključitve Banke Slovenije in njenih nasprotnih strank v CCBM2, ki je bil sprejet ob upoštevanju nacionalnih posebnosti ureditve izvajanja in zavarovanja kreditnih operacij Banke Slovenije.

Enotno območje plačil v evrih – SEPA

Banka Slovenije v projektu SEPA nastopa v vlogi katalizatorja oziroma pospeševalca sprememb.

Cilj vzpostavitve enotnega območja plačil v evrih (Single Euro Payments Area – SEPA) je ustvariti integriran evropski trg plačilnih storitev v evrih, na katerem bo uveljavljena učinkovita konkurenca ter odpravljeno razlikovanje med plačili v državi in čezmejnimi plačili. Vzpostavitev SEPA v Sloveniji vodi Združenje bank Slovenije (ZBS), ki je tudi član Evropskega sveta za plačila (European Payments Council).

Z izpolnitvijo zahteve po dosegljivosti za čezmejne direktne obremenitve SEPA 1. novembra 2010, v skladu z *Uredbo (ES) št. 924/2009 Evropskega parlamenta in*

Sveta z dne 16. septembra 2009 o čezmejnih plačil v Skupnosti in razveljavitvi Uredbe (ES) št. 2560/2001, so slovenski ponudniki plačilnih storitev ponudili vseevropski plačilni instrument, ki slovenskim potrošnikom in podjetjem omogoča plačilo obveznosti v skladu s shemo direktnih obremenitev SEPA v državi in čezmejno v SEPA. Pri postopnem prehodu starih kreditnih plačil na že uveljavljena kreditna plačila SEPA je bil pomemben mejnik uvedba obrazca Univerzalnega plačilnega naloga (prav tako 1. novembra 2010), ki bo postopoma nadomestil stare obrazce za izvrševanje kreditnih plačil.

Aktivno sodelovanje v delovnih telesih projekta SEPA pod okriljem ZBS.

Banka Slovenije je tudi v letu 2010 aktivno sodelovala v delovnih in podpornih skupinah projekta SEPA ter v Nacionalnem odboru za implementacijo SEPA, ki delujejo pod okriljem ZBS. V okviru navedenega odbora ima Banka Slovenije možnost predstaviti svoja stališča in vplivati na sprejetje pomembnih odločitev glede uvedbe SEPA v Sloveniji. Aktivna udeležba Banke Slovenije v delovnih in odločitvenih telesih projekta SEPA zagotavlja potrebno podlago za izvajanje njenih nalog. Banka Slovenije kot del Evrosistema podpira projekt SEPA tudi na nacionalni ravni, v njem pa nastopa v vlogi katalizatorja oziroma pospeševalca sprememb. Pri tem so njene primarne naloge vezane na usklajevanje in usmerjanje aktivnosti bančnega sektorja v skladu s politiko Evrosistema. Svojo podporo projektu SEPA Banka Slovenije izraža tudi v okviru Nacionalnega foruma SEPA, ki je bil oživljen na začetku leta 2010 ter pomeni priložnost za dialog med ponudniki in uporabniki plačilnih storitev. Ena ključnih nalog Banke Slovenije v okviru Nacionalnega foruma SEPA je prispevati h graditvi pozitivne podobe SEPA in s tem posredno spodbujati deležnike k čimprejšnjemu prehodu na že uveljavljene rešitve SEPA.

Spremljanje napredka pri prehodu na uporabo plačilnih instrumentov SEPA.

Aktivnosti Banke Slovenije na področju SEPA so v letu 2010 obsegale tudi redno spremljanje napredka pri implementaciji SEPA v Sloveniji, in sicer pri kreditnih plačilih SEPA, direktnih obremenitvah SEPA in kartičnih plačilih SEPA. Napredek pri prehodu na uporabo kreditnih plačil SEPA v Sloveniji – na ravni plačilnih sistemov – Banka Slovenije mesečno objavlja tudi na svojih spletnih straneh.

Veliko pozornosti, predvsem z vidika presojanja vplivov na slovensko okolje, je bilo v letu 2010 posvečene vsebini nastajajoče uredbe Evropske komisije, katere primarni namen je pospešiti in končati prehod na uporabo vseevropskih plačilnih instrumentov. Tako spreminja značaj projekta SEPA iz samoregulatornega v projekt, ki je podprt z nujnimi zakonodajnimi ukrepi. Določeni elementi uredbe bodo z njeno uveljavitvijo vplivali tudi na slovenski bančni sektor, uporabnike plačilnih storitev in tudi na Banko Slovenije, kot ponudnika plačilnih storitev države, občin in drugih strank.

Upravljanje infrastrukture SEPA in poravnalna funkcija

Zagotavljanje čezmejne dosegljivosti v shemah kreditnih plačil SEPA in direktnih obremenitev SEPA.

Banka Slovenije zagotavlja povezavo sistemov za izvrševanje (predvsem čezmejnih) kreditnih plačil SEPA in direktnih obremenitev SEPA v upravljanju družbe Bankart d. o. o. do vseevropskih plačilnih sistemov za izvrševanje plačil s tema plačilnima instrumentoma, ki jih upravlja EBA Clearing. Kot neposredni udeleženec vseevropskih plačilnih sistemov Banka Slovenije bankam in hranilnicam v Sloveniji omogoča izmenjavo kreditnih plačil SEPA s skoraj 4.500 ponudniki plačilnih storitev v Evropi. Z zagotovitvijo povezave tudi za direktne obremenitve SEPA, ki je bila vzpostavljena 1. novembra 2010, pa Banka Slovenije zagotavlja čezmejno dosegljivost bančnih računov v Sloveniji za direktne obremenitve SEPA. S tem je bilo bankam in hranilnicam omogočeno, da so izpolnile zahtevo, ki izhaja iz *Uredbe (ES) št. 924/2009 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 16. septembra 2009 o čezmejnih plačil v Skupnosti in razveljavitvi Uredbe (ES) št. 2560/2001*.

Poravnava v netveganem centralnobančnem denarju.

Banka Slovenije je tudi v letu 2010 za plačilne sisteme SEPA IKP, Poravnava bankomatov in Poravnava kartic (v upravljanju družbe Bankart d. o. o.) ter Multilateralni kliring Activa (v upravljanju Banke Koper d. d.) in Multilateralni kliring Mastercard (v upravljanju družbe Mastercard International) izvajala funkcijo poravnalnega agenta. To pomeni, da na računih udeležencev teh plačilnih sistemov pri sebi v netveganem centralnobančnem denarju zagotavlja poravnavo njihovih terjatev in obveznosti z naslova udeležbe v teh plačilnih sistemih.

Pregled nad delovanjem plačilnih in poravnalnih sistemov

Pregled nad delovanjem plačilnih in poravnalnih sistemov je centralnobančna funkcija. Njen cilj je v procesu spremljanja, analiziranja in usmerjanja sprememb (tudi z ukrepanjem v primerih, da plačilni in poravnalni sistemi ne izpolnjujejo predpisanih zahtev in standardov) zagotavljati varnost in učinkovitost v plačilnih in poravnalnih sistemih ter tako prispevati k zagotavljanju sistemske stabilnosti oziroma k zmanjševanju sistemskega tveganja in ohranjanju zaupanja javnosti v te sisteme.

Pregled delovanja plačilnih in poravnalnih sistemov.

Na podlagi *Zakona o Banki Slovenije* in *Zakona o plačilnih storitvah in sistemih* je Banka Slovenije pristojna in odgovorna za pregled delovanja plačilnih sistemov. Podlaga za pregled je tudi *Sklep o plačilnih sistemih*, sprejet na podlagi *Zakona o plačilnih storitvah in sistemih*. Sklep določa podrobnejša pravila glede kriterijev za opredelitev pomembnega plačilnega sistema, zahteve za obvladovanje finančnih, operativnih in drugih tveganj v plačilnih sistemih ter poročanje o delovanju plačilnih sistemov. Pri izvajanju pregleda Banka Slovenije sledi tudi usmeritvam Evrosistema in *Temeljnih načel za sistemsko pomembne plačilne sisteme*[14], ki jih je kot osnovo za izvajanje pregleda potrdil tudi Svet Banke Slovenije.

V letu 2010 je Banka Slovenije v skladu s svojimi odgovornostmi izvajala pregled nad delovanjem plačilnih sistemov na podlagi analiz rednih in izrednih poročil upravljavcev plačilnih sistemov, ki so jih ti dolžni pošiljati Banki Slovenije. Poročila upravljavcev se nanašajo na redno delovanje plačilnih sistemov in poslovanje upravljavcev plačilnih sistemov ter na vsa načrtovana oziroma nenačrtovana odstopanja od rednega delovanja in na spremembe v konceptu delovanja plačilnih sistemov. Banka Slovenije je spremljala tudi izpolnjevanje ukrepov, danih upravljavcem plačilnih sistemov na podlagi opravljenih neposrednih pregledov plačilnih sistemov in njihovih upravljavcev.

Sodelovanje pri aktivnostih pregleda na ravni Evrosistema.

Banka Slovenije je sodelovala tudi pri aktivnostih pregleda plačilnih sistemov, plačilnih shem in pomembne infrastrukture plačilnih sistemov, ki se izvajajo na ravni Evrosistema. Te aktivnosti vključujejo predvsem pripravo standardov in metodologij za izvajanje pregleda plačilnih sistemov, povezav med plačilnimi sistemi in plačilnih shem ter kooperativno izvajanje pregledov vseevropskih plačilnih sistemov, plačilnih shem in pomembne infrastrukture plačilnih sistemov, katerih udeleženci prihajajo iz različnih držav.

Pomembna funkcija centralnih bank je tudi pregled oblikovanja in delovanja sistemov poravnave vrednostnih papirjev. Ti so pomemben del infrastrukture vsakega trga vrednostnih papirjev, saj zagotavljajo izpolnitev obveznosti prenosa vrednostnih papirjev in plačila zanje. Pomemben interes centralnih bank je zato nemoteno delovanje in učinkovito obvladovanje tveganj v teh sistemih, saj so morebitne slabosti lahko vir finančnih in operativnih tveganj za udeležence v teh in tudi v

[14] Core Principles for Systemically Important Payment Systems, Commitee on Payment and Settlement Systems (Bank for International Settlements), 2001.

povezanih sistemih poravnave vrednostnih papirjev in plačilnih sistemih. Banka Slovenije je za pregled delovanja sistemov poravnave vrednostnih papirjev pristojna in odgovorna na podlagi *Zakona o Banki Slovenije*, dodatno pa je njena odgovornost konkretizirana v *Zakonu o trgu finančnih instrumentov*, ki Banki Slovenije nalaga pristojnost in odgovornost za nadzor centralne klirinško depotne družbe z vidika sistemskega tveganja poravnalnega sistema, pri čemer Banka Slovenije sodeluje z Agencijo za trg vrednostnih papirjev. V tem kontekstu je v letu 2010 potekalo večje število posvetovanj med Agencijo za trg vrednostnih papirjev in Banko Slovenije.

Začetek izvedbe uporabniške ocene KDD glede na zahteve Evrosistema.

V okvir te funkcije se umešča tudi aktivnost presoje skladnosti delovanja KDD glede na zahteve Evrosistema kot uporabnika storitev KDD. Zato se je v decembru 2010 začela ocenjevati ustreznost delovanja KDD glede na *Standarde za uporabo sistemov poravnave vrednostnih papirjev v kreditnih operacijah Evrosistema* in obstoječih povezav KDD s tujima centralnima depotnima družbama (Clearstream Banking Frankfurt in Clearstream Banking Luxembourg).

Ob tem je Banka Slovenije v okviru delovnih teles Evrosistema sodelovala tudi pri nastajanju evropske zakonodaje na področju kliringa in elektronskih registrov transakcij z izvedenimi finančnimi instrumenti, ki se bo v letu 2011 konkretizirala v obliki uredbe o evropski tržni infrastrukturi. Hkrati je potekalo spremljanje pobud Evropske komisije za oblikovanje načel prihodnje regulacije centralnih depotnih družb.

Nadzor plačilnih institucij

Plačilne institucije na novo priznane kot samostojni izvajalci finančnih storitev.

Z *Zakonom o plačilnih storitvah in sistemih* so plačilne institucije na novo priznane kot samostojni izvajalci finančnih storitev ter zato pomemben in lahko tudi kritičen del finančnega sistema.

Zaradi narave storitev, ki jih opravljajo, se od plačilnih institucij zahteva, da delujejo varno in zanesljivo. V ta namen morajo obvladovati operativna in finančna tveganja. To pomeni, da morajo biti organizirane v eni od pravnoorganizacijskih oblik gospodarskih družb, zagotovljena mora biti primernost imetnikov kvalificiranih deležev institucije, izpolnjevati morajo organizacijske, kadrovske in tehnične pogoje, vseskozi pa tudi zagotavljati ustrezno višino kapitala in primerno varovanje denarnih sredstev uporabnikov.

Banka Slovenije je pristojna in odgovorna za nadzor plačilnih institucij.

Plačilne institucije lahko posamezne plačilne storitve opravljajo le, če so zanje predhodno pridobile dovoljenje Banke Slovenije v skladu z *Zakonom o plačilnih storitvah in sistemih*, njihovo poslovanje pa je stalno nadzorovano. Za izdajanje dovoljenj in nadzor nad tem, ali plačilne institucije izpolnjujejo pogoje, je pristojna in odgovorna Banka Slovenije.

V okviru obravnave plačilnih institucij je Banka Slovenije v letu 2010 predvsem vzpostavljala organizacijske, kadrovske in tehnične pogoje za celovito izvajanje nove nadzorniške funkcije. Vzpostavljeni so bili pogoji za izvajanje pristojnosti in odgovornosti iz *Zakona o plačilnih storitvah in sistemih*, ki vključujejo izdajo, zavrnitev, razširitev ali odvzem dovoljenja in vodenje javnega registra plačilnih institucij, dostopnega na spletni strani Banke Slovenije. Hkrati so bili vzpostavljeni tudi pogoji za izvajanje nadzora plačilnih institucij na način spremljanja, zbiranja in preverjanja njihovih poročil in opravljanja neposrednih pregledov poslovanja plačilnih institucij, ter sodelovanje z drugimi nadzornimi organi, pristojnimi za nadzor nad ponudniki plačilnih storitev v Republiki Sloveniji in državah članicah Evropskega gospodarskega prostora.

Aktivnosti pri nadzoru plačilnih institucij v letu 2010 je pomembno zaznamovala določba *Zakona o plačilnih storitvah in sistemih*, ki omogoča prehodni rok za pridobitev dovoljenja za opravljanje plačilnih storitev za tiste ponudnike plačilnih storitev, ki so storitve opravljali že pred 25. decembrom 2007 (za te ponudnike velja, da morajo dovoljenje Banke Slovenije za plačilne storitve pridobiti do 30. aprila 2011). Za večino identificiranih plačilnih institucij velja prehodni rok, kar so te izkoristile za zahteven proces priprave in oddaje zahteve za izdajo dovoljenja. Za Banko Slovenije je to pomenilo, da je vloge za izdajo dovoljenj začela prejemati šele ob koncu leta 2010.

Identifikacija potencialnih plačilnih institucij.

Med letom 2010, to je pred oddajo zahtev za izdajo dovoljenja, so nekateri ponudniki plačilnih storitev pri Banki Slovenije le poizvedovali o svojem statusu in zakonskih zahtevah do njih. Ob tem je Banka Slovenije, na podlagi informacij iz poslovnega okolja, tudi sama aktivno izvajala identifikacijo tistih ponudnikov plačilnih storitev, ki bi bili lahko zavezani k pridobitvi dovoljenja za opravljanje plačilnih storitev kot plačilna institucija in ki sami še niso začeli poizvedovati o svojem statusu.

Plačilne storitve v Republiki Sloveniji lahko opravljajo tudi plačilne institucije držav članic Evropskega gospodarskega prostora, in sicer prek podružnice, zastopnika ali neposredno, o čemer Banko Slovenije obvesti pristojni nadzorni organ države sedeža take plačilne institucije (notifikacije plačilnih institucij). Banka Slovenije je do konca leta 2010 prejela več kot 40 notifikacij tujih nadzornih organov v zvezi z opravljanjem plačilnih storitev v Republiki Sloveniji neposredno ali prek agentov. Veliko večino notifikacij so opravili nadzorni organi Združenega kraljestva in Republike Irske, pri čemer gre najpogosteje za neposredno opravljanje storitve denarnih nakazil. Seznam notificiranih plačilnih institucij držav članic Evropskega gospodarskega prostora Banka Slovenije objavlja na svojih spletnih straneh.

Statistika delovanja plačilnih sistemov v upravljanju Banke Slovenije

Banka Slovenije upravlja sistem TARGET2-Slovenija, namenjen poravnavi plačil velikih vrednosti in nujnih plačil v evrih.

Vrednost transakcij med udeleženci sistema TARGET2-Slovenija za 4,43 % večja kot v letu 2009, število transakcij pa manjše za 3,02 %.

V letu 2010 je bilo v plačilnem sistemu TARGET2-Slovenija med udeleženci sistema poravnanih 647.231 transakcij v skupni vrednosti 530.107,17 mio EUR, kar pomeni 3,02-odstotno zmanjšanje števila in 4,43-odstotno povečanje vrednosti transakcij glede na leto 2009. Med udeleženci sistema TARGET2-Slovenija in udeleženci drugih nacionalnih komponent sistema TARGET2 je bilo poravnanih 191.219 čezmejnih prilivnih transakcij v skupni vrednosti 64.692,57 mio EUR, kar je 11,56 % oziroma 0,76 % več kot leta 2009, medtem ko je bilo čezmejnih odlivnih transakcij 127.269, njihova skupna vrednost pa je znašala 63.440,59 mio EUR, kar je 8,42 % več oziroma 0,84 % manj kot leta 2009.

Slika 26: **Število in vrednost transakcij prek sistema TARGET2-Slovenija po mesecih v letu 2010**

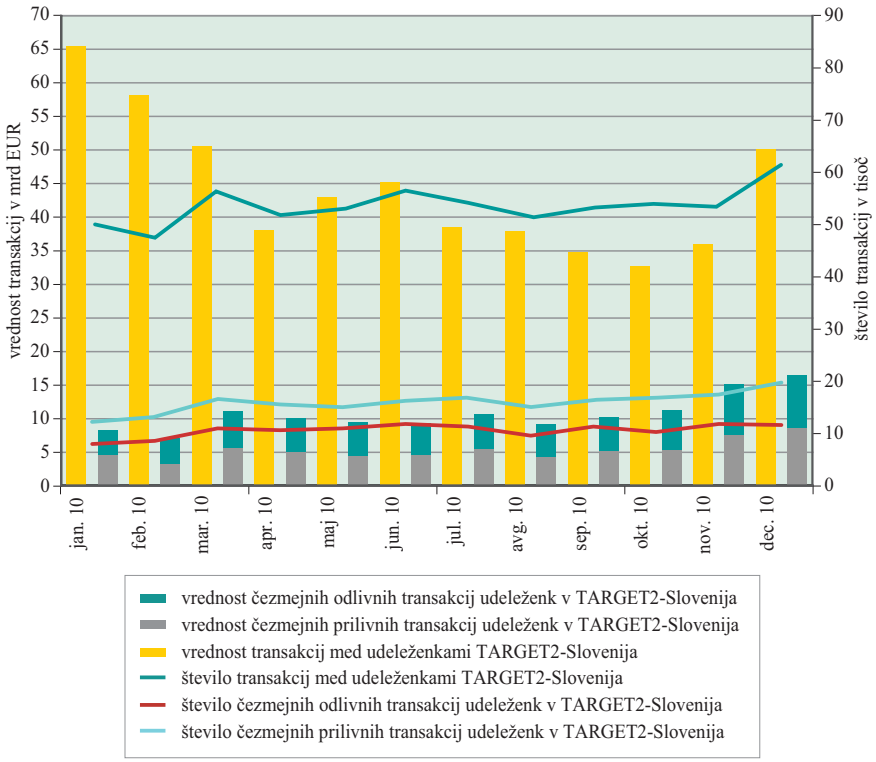

Vir: Banka Slovenije

2.1.5 Soupravljanje deviznih rezerv ECB

Ob prevzemu evra 1. januarja 2007 je Banka Slovenije na Evropsko centralno banko (ECB) prenesla svoj delež deviznih rezerv v USD in zlatu. Glavni namen mednarodnih denarnih rezerv je zagotoviti zadostno likvidnost pri izvajanju operacij na deviznem trgu. K deviznim rezervam ECB so svoj delež prispevale vse centralne banke območja evra in z njimi skupaj z ECB tudi upravljajo. Banka Slovenije in luksemburška centralna banka od 1. januarja 2007 skupaj upravljata svoj delež mednarodnih denarnih rezerv ECB. Poleg mednarodnih denarnih rezerv, ki so bile prenesene na ECB, ima Banka Slovenije tudi del svojih naložb v tuji valuti, če bi ECB morda dodatno vpoklicala denarne rezerve, kar je v skladu z določbami 30. člena Protokola o statutu Evropskega sistema centralnih bank in Evropske centralne banke (glej tudi poglavje 2.2.3).

2.1.6 Gotovinsko poslovanje

Od uvedbe evra leta 2007 je Banka Slovenije neto izdala 1,21 mrd EUR gotovine.

Prek Banke Slovenije je do konca leta 2010 šlo v obtok neto 1,21 mrd EUR gotovine, od tega 1,17 mrd EUR bankovcev (103,19 mio kosov) in 45,59 mio EUR kovancev (173,18 mio kosov). Količinsko je bilo največ bankovcev za 20 EUR (119,57 mio kosov), sledita pa mu apoena za 10 EUR (14,83 mio kosov) in 500 EUR (0,63 mio kosov). Pri vseh drugih apoenih (200 EUR, 100 EUR, 50 EUR in 5 EUR) je bilo število izdanih bankovcev manjše od števila vrnjenih v Banko Slovenije. Pri kovancih je bilo količinsko največ neto izdanih kovancev za en (44,28 mio kosov) in dva evrska centa (34,98 mio kosov), najmanj pa je bilo neto izdanih kovancev za en EUR (6,45 mio kosov).

Banka Slovenije je za Republiko Slovenijo opravljala posle priprave izdaje, distribucije in hrambe tečajnih ter priložnostnih kovancev.

Slika 27: **Količinska struktura neto izdanih evrskih bankovcev po vstopu v evrsko območje**

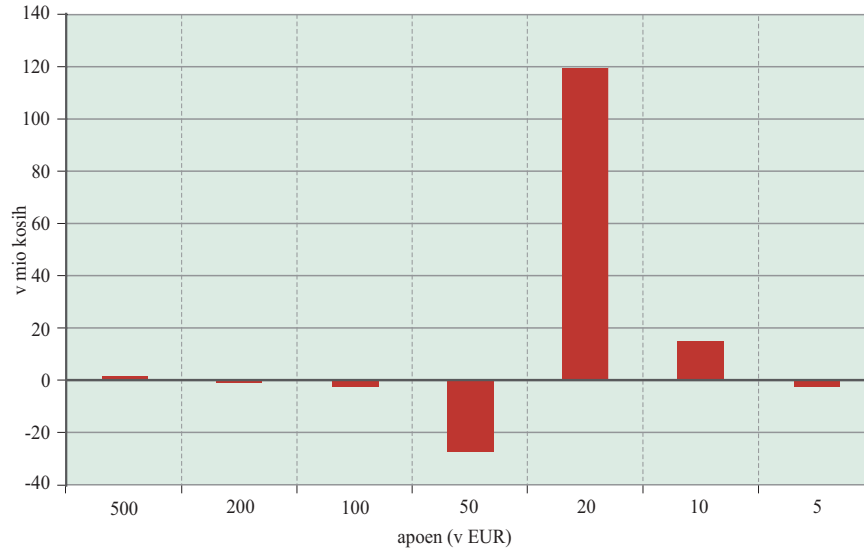

Vir: Banka Slovenije

Slika 28: **Vrednostna struktura neto izdanih evrskih bankovcev po vstopu v evrsko območje**

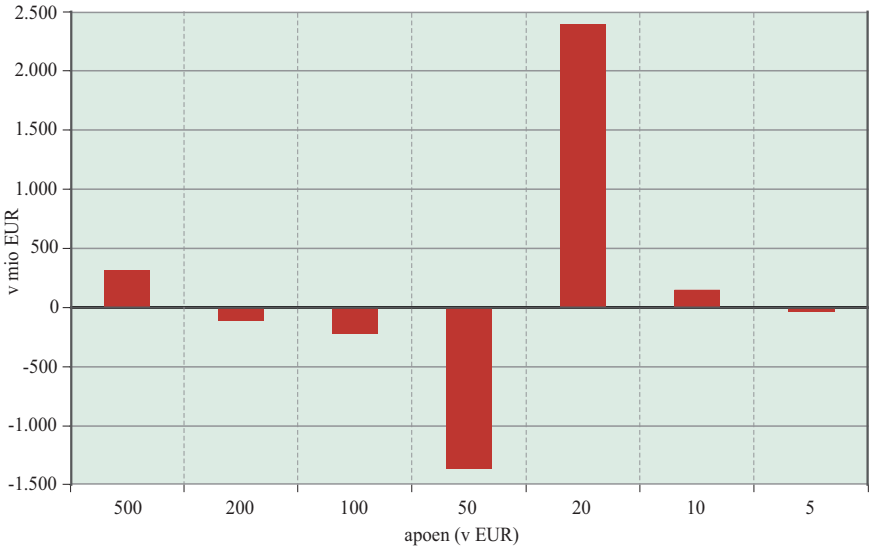

Vir: Banka Slovenije

Izdani priložnostni kovanci RS v letu 2010.

Banka Slovenije je maja 2010 dala v obtok 1 mio spominskih priložnostnih kovancev za 2 EUR ob 200. obletnici ustanovitve Botaničnega vrta v Ljubljani. Zbirateljske kovance, ki jih izdaja Republika Slovenije, je dala Banka Slovenije v prodajo in obtok ob svetovnem prvenstvu v poletih v Planici (5.000 zlatnikov in 7.000 srebrnikov) in ob dogodku "Ljubljana – svetovna prestolnica knjige" (4.000 zlatnikov, 6.000 srebrnikov in 300.000 zbirateljskih dvokovinskih kovancev za 3 EUR).

Banka Slovenije je za numizmatične namene izdelala zbirko evrskih kovancev z letnico 2010, kartico s spominskim kovancem za 2 EUR in kartico z zbirateljskim kovancem za 3 EUR.

Skupna vrednost tolarskih bankovcev in kovancev ter bonov, ki so še v obtoku, znaša 44,08 mio EUR.

Do 31. decembra 2010 je ostalo v obtoku še 46,90 mio kosov tolarskih bankovcev (vrednih 7,99 mrd SIT), 445,81 mio kosov tolarskih kovancev (vrednih 2,17 mrd SIT) in 20,92 mio kosov bonov (vrednih 404,14 mio SIT). Glede na obtok ob koncu leta 2005 se je iz obtoka vrnilo skupno 58,6 % kosov oziroma 96,3 % vrednosti tolarskih bankovcev in 13,5 % kosov oziroma 37,4 % vrednosti tolarskih kovancev.

Vrednostni boni ter tolarski bankovci in kovanci so zamenljivi v Banki Slovenije.

Vrednostni boni in tolarski bankovci so zamenljivi na blagajniškem okencu Banke Slovenije brez časovne omejitve, tolarski kovanci pa do 31. decembra 2016.

Opravljenih je bilo 5.452 blagajniških prejemkov in izdatkov evrske gotovine (leta 2009 9.686), 3.949 vplačil ter izplačil gotovine za potrebe državnih organov (leta 2009 5.152) ter 4.122 menjav tolarskih bankovcev in kovancev.

V števnici BS je bilo preštetih 79,0 mio bankovcev in kovancev.

V števnici Banke Slovenije je bilo preštetih 79,0 mio kosov bankovcev in kovancev (leta 2009 41,19 mio kosov bankovcev in kovancev), od tega 38,64 mio kosov bankovcev in 40,36 mio kosov kovancev (leta 2009 34,63 mio kosov bankovcev in 6,56 mio kosov kovancev). Za zagotovitev primerne kakovosti bankovcev v obtoku je bilo izločenih in uničenih skupno 10,8 mio kosov bankovcev (leta 2009 16,77 mio kosov bankovcev).

Oskrba države z evrsko gotovino je potekala prek depojev pri bankah.

Oskrbo države z evrsko gotovino je Banka Slovenije zagotavljala prek depojev bankovcev Banke Slovenije pri petih poslovnih bankah, njihovo poslovanje pa je dnevno preverjala.

Strokovna komisija za preverjanje, testiranje in nastavitev naprav za obdelavo bankovcev in kovancev je v letu 2010 izvedla 35 t. i. monitoring testov, s katerimi je preverjala ustreznost in pravilnost delovanja naprav za obdelavo bankovcev v poslovnih bankah. Na podlagi pridobljenih podatkov (število in vrsta sortirnih sistemov), je Banka Slovenije izdelala terminski načrt testiranj. Upoštevano je bilo dejstvo, da v Sloveniji večina aktivnosti v zvezi s preverjanjem pristnosti in primernosti evrskih bankovcev poteka v petih depojih bankovcev Banke Slovenije (NLB, NKBM, Banka Celje, Gorenjska banka in Banka Koper), kjer je bilo opravljeno tudi največ testiranj. V letu 2010 so bili vsi testi uspešni.

Vrednost evrskih ponaredkov se je povečala.

V letu 2010 je bilo po podatkih Nacionalnega analitskega centra (v nadaljevanju: NAC) za evrske bankovce in Nacionalnega analitskega centra za evrske kovance (v nadaljevanju: CNAC) ugotovljenih 2.603 kosov ponarejenih evrskih bankovcev in 1.518 kosov kovancev, v letu 2009 pa 1.891 kosov evrskih bankovcev in 1.448 kosov evrskih kovancev. V letu 2010 se je v Republiki Sloveniji povečalo število odkritih kosov ponaredkov evrskih bankovcev in število ponaredkov evrskih kovancev (pri bankovcih povečanje za 37,6 %, pri kovancih pa za 4,8 %). Vrednost ugotovljenih evrskih ponaredkov je v letu 2010 znašala 746.323,00 EUR, leta 2009 pa 118.592,00 EUR. Povečanje za 529,3 % je posledica dveh goljufij. Brez navedenih goljufij je bila vrednost ponaredkov 86.323,00 EUR, kar je za 27,2 % manj kot v letu 2009. Največji del ponarejenih evrskih bankovcev v količinski strukturi predstavljajo bankovci za 500 EUR (51,1 %), pri ponarejenih evrskih kovancih pa prevladujejo ponaredki za 2 EUR (63,1 %). Število ponaredkov evrske gotovine v Sloveniji, unovčenih v bankah in trgovinah, nekoliko upada. Primerjava podatkov Evrosistema na tem področju uvršča RS v zadnjo četrtino držav glede števila odkritih ponaredkov gotovine na tisoč prebivalcev.

Odkriti so bili tudi ponaredki tuje gotovine.

V letu 2010 je bilo odkritih tudi 138 kosov ponaredkov tuje gotovine (ameriški dolarji, bosanske konvertibilne marke), v letu 2009 pa 61 kosov. Kakovost ponarejene tuje gotovine se z leti izboljšuje, zato uporabniki ponaredke težje prepoznajo (zlasti ponaredke ameriških dolarjev).

Organiziran je nadzor pristnosti evrske gotovine.

V skladu z Uredbo EC 1338/01 sta za izdelavo ekspertnega mnenja glede pristnosti evrske gotovine pristojna NAC in CNAC, ki delujeta v sklopu Nacionalnega forenzičnega laboratorija pri Ministrstvu za notranje zadeve. Nadzor nad aktivnostmi navedenih centrov v povezavi z delovanjem v Centralni bazi o ponarejeni evrski gotovini pri ECB opravlja Nacionalni center za ponaredke (v nadaljevanju: NCC) v Banki Slovenije. NCC je aktivno vključen v sistem izmenjave podatkov in informacij na področju ponarejanja gotovine s Centrom za analizo ponaredkov evrskih bankovcev (CAC) pri Evropski centralni banki, z drugimi nacionalnimi centri za ponaredke ter Evropskim tehničnim in znanstvenim centrom za analizo evrskih kovancev.

Slika 29: **Odkriti ponaredki evrskih bankovcev v Sloveniji**

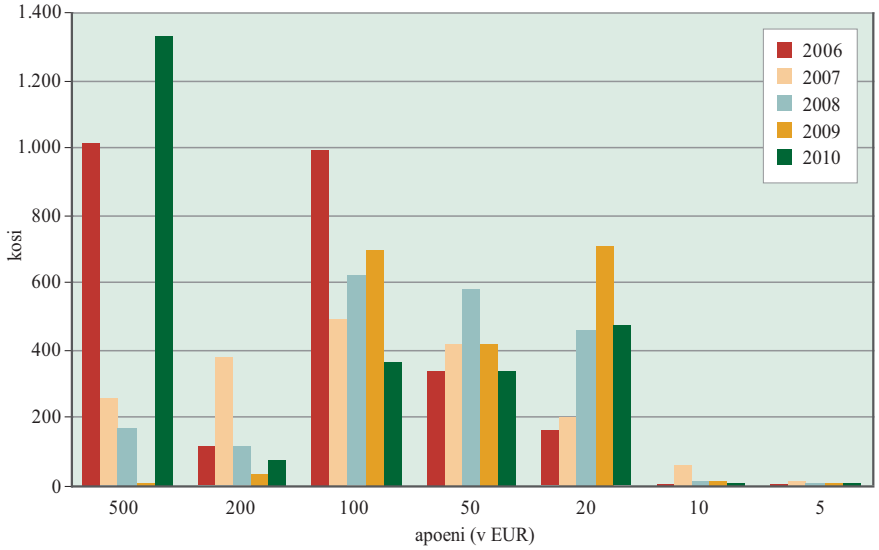

Vir: Banka Slovenije

2.1.7 Statistični sistem

Odgovornost za denarne in finančne statistike ter statistike finančnih računov in mednarodnih ekonomskih odnosov.

Banka Slovenije je odgovorna za izvajanje celotnega statističnega procesa v denarni in finančni statistiki, statistiki mednarodnih odnosov in statistiki nacionalnih finančnih računov. To pomeni zbiranje podatkov, njihovo obdelavo, posredovanje uporabnikom in/ali javne objave agregiranih podatkov. Nekaj nalog izvaja Banka Slovenije tudi v drugih splošnih ekonomskih in javno finančnih statistikah.

Izvajanje statističnih funkcij temelji na članstvu v evropskem sistemu centralnih bank (ESCB) v skladu s statutom ESCB in Evropske centralne banke, na nalogah programa statističnih raziskovanj po zakonu o državni statistiki in na drugih pooblastilih.

Statistične dejavnosti Banke Slovenije se uporabljajo za obveščanje domače in tuje javnosti o finančnih in makroekonomskih gibanjih v Sloveniji, zagotavljajo pa tudi podatkovno podporo uresničevanju ciljev stabilnosti cen, ekonomske politike in finančne stabilnosti slovenskega gospodarstva v okviru Ekonomske in monetarne unije.

V razvoju statističnih zahtev, metodologij in standardov Banka Slovenije sodeluje z mednarodnimi organizacijami in institucijami, zlasti z ECB, MDS, Eurostatom

Statistično sodelovanje v okviru ESCB ter z drugimi mednarodnimi organizacijami in institucijami.

(evropskim statističnim uradom v okviru Evropske komisije), SB, OECD in BIS. Predstavniki Banke Slovenije so člani Statističnega odbora ESCB in stalnih delovnih skupin za statistike mednarodnih odnosov s tujino, splošne ekonomske statistike, statistike državnih financ, monetarne in finančne statistike, (nacionalne) račune evrskega območja in za statistične informacijske sisteme ter tudi občasnih tematskih skupin, kot na primer za razvoj centralne baze vrednostnih papirjev ESCB. Potrebam sodelovanja v okviru ESCB je prilagojena tudi organizacija oddelka Finančna statistika.

Predstavniki Banke Slovenije se udeležujejo tudi srečanj v ustreznih delovnih skupinah Eurostata ter plenarnih zasedanj Odbora za denarno, finančno in plačilnobilančno statistiko (Committee on Monetary, Financial and Balance of Payments Statistics – CMFB). Zadnji je glavno telo za usklajevanje strateških vprašanj evropskih makroekonomskih statistik med predstavniki evropskih (v tem primeru skupaj z državami zunaj EU) centralnih bank, statističnih uradov, Eurostata in ECB.

Dogovor z MF in SURS podlaga za izpolnjevanje obveznosti na področju makroekonomskih in finančnih statistik.

V sodelovanju z domačimi statističnimi institucijami izstopa sodelovanje z Ministrstvom za finance in Statističnim uradom Republike Slovenije (SURS) na podlagi v letu 2004 sklenjenega in nazadnje v letu 2009 osveženega Dogovora o sodelovanju na področju makroekonomskih in finančnih statistik. Ta je bil sklenjen po vzoru sporazuma o razumevanju in sodelovanju med ECB in Eurostatom. Dogovor se uporablja pri uskladitvi pristojnosti in odgovornosti zaradi naraščanja bremena statističnih zahtev in soodvisnosti posameznih statistik in s tem olajšuje izpolnjevanje mednarodnih statističnih zahtev.

S tem dogovorom so opredeljene odgovornosti podpisnikov dogovora in način njihovega sodelovanja pri zagotavljanju slovenskih makroekonomskih in finančnih statistik do Evropske komisije – Eurostata in ECFIN-a, Evropske centralne banke in OECD. Med drugim je v dogovoru opredeljeno tudi sodelovanje pri vzdrževanju registra standardne klasifikacije institucionalnih sektorjev, kot posebno pomembne statistične infrastrukture za zagotavljanje skladnih makroekonomskih in finančnih statistik. Enotno sektorsko razvrstitev kot del Poslovnega registra Slovenije vodi Agencija za javnopravne evidence in storitve (AJPES).

Temeljni podatkovni viri za obsežne in zahtevne statistične sklope finančnih računov, denarnih in finančnih ter statistik mednarodnih odnosov s tujino Banke Slovenije so predvsem podatki iz neposrednih in posrednih poročil finančnih institucij in nefinančnih podjetij ter podatki o blagovni menjavi, ki jih pripravlja SURS v sodelovanju s Carinsko upravo RS. Banka Slovenije zbira, pripravlja in/ali objavlja tudi podatke statistik plačilnih instrumentov, finančnih trgov, splošnih ekonomskih in javnofinančnih statistik.

Sestava statistik finančnih računov na podlagi četrtletnih poročil, ki jih zbira AJPES.

Banka Slovenije sestavlja letne in četrtletne statistike finančnih računov na podlagi četrtletnih poročil institucionalnih poslovnih enot (nefinančnih družb, finančnih družb in enot države), ki jih za Banko Slovenije zbira AJPES. V letu 2010 je Banka Slovenije sestavila četrtletne finančne račune za zadnje četrtletje 2009 in za prva tri četrtletja 2010 ter letne finančne račune za leto 2009.

Agregati statistike četrtletnih finančnih računov so bili predloženi ECB v skladu s Smernico ECB/2005/13, agregati četrtletnih finančnih računov za sektor države ECB in Eurostatu v skladu z Uredbo (ES) št. 501/2004 ter agregati letnih finančnih računov Eurostatu v skladu z Uredbo Sveta (ES) št. 2223/96.

V novembru 2010 je izšla publikacija Finančni računi Slovenije 2004–2009, ki ob tabelah finančnih računov in metodologiji sestave vsebuje tudi analizo agregatov

posameznih sektorjev, v katero je bila prvič vključena primerjava s finančnimi računi evrskega območja. Poleg tega so bile v letu 2010 pripravljene in na spletni strani Banke Slovenije objavljene četrtletne informacije Finančni računi Slovenije za tretje in četrto četrtletje 2009 ter za prvo in drugo četrtletje 2010.

Višji prag poročanja nefinančnih družb za statistiko finančnih računov.

V decembru 2010 je bil objavljen nov sklep o poročanju podatkov za statistiko finančnih računov (Uradni list RS, št. 102/2010), s katerim je bil spremenjen prag poročanja enot S.11 z 1 na 2 mio EUR bilančne vsote.

Tudi v letu 2010 se je nadaljevala obsežna produkcija podatkov denarne in finančne statistike na mesečni, četrtletni in letni ravni v skladu z metodološkimi zahtevami ECB, BIS in MDS ter lastnimi potrebami Banke Slovenije. Podatki na podlagi uredb ECB/2001/13, ECB/2001/18 in smernice ECB/2007/9 vključujejo poleg podatkov bilanc stanja in obrestnih mer monetarnih finančnih institucij (MFI) še podatke o nedenarnih finančnih posrednikih, vrednostnih papirjih, plačilnih sistemih in strukturne podatke bančnega sistema.

Prenovljeno poročanje kreditnih institucij za več namenov hkrati.

V juliju 2010 so druge monetarne finančne institucije, razen skladov denarnega trga, začele uspešno poročati Banki Slovenije prenovljeno podrobnejše večnamensko poročilo. Vanj so bile poleg zahtev dopolnjenih uredb za bilanco stanja (ECB/2008/32) in obrestne mere (ECB/2009/7) vključene tudi osnovni del nekonsolidiranega nadzornega finančnega poročila (FINREP), zahteve statistik finančnih računov ter ekonomskih odnosov s tujino do MFI in druge analitične potrebe Banke Slovenije. S temi spremembami je bilo v praksi najbolj udejanjeno načelo poročanja za več namenov hkrati in s tem zmanjšanja bremena poročanja kreditnih institucij v skladu s sprejetimi priporočili Sveta ECB.

Predstavitev večnamenskega poročanja na statistični konferenci ECB.

Guverner dr. Marko Kranjec je izkušnje Banke Slovenije s sistemom večnamenskega poročanja v kontekstu potreb po fleksibilnem zajemanju podatkov finančnih posrednikov v razmerah ekonomske in finančne krize uspešno predstavil na statistični konferenci ECB (19.–20. oktobra 2010 v Frankfurtu ob Maini).

Banka Slovenije je v letu 2010 tudi sprožila aktivnosti za uvedbo večnamenskega poročanja podatkov v podsektorju zavarovalniških družb in pokojninskih skladov (S.125) v sodelovanju z Agencijo za zavarovalni nadzor (AZN) in s Slovenskim zavarovalnim združenjem (SZZ).

V letu 2010 je potekala tudi redna produkcija podatkov plačilne bilance in bilance stanja mednarodnih naložb, vključno z zunanjim dolgom in neposrednimi tujimi naložbami ter mednarodnimi denarnimi rezervami.

Dva meseca zgodnejša revizija statistike ekonomskih odnosov s tujino in …

Kot vsako leto je bila po prejemu dokončnih podatkov o menjavi blaga za leto 2009 opravljena redna revizija, ki praviloma vključi podatke zadnjih dveh let. Ker je SURS v letu 2010 v primerjavi s prejšnjimi leti pospešil revizijo podatkov blagovne menjave, je Banka Slovenije po dogovoru revidirala svoje podatke že do konca junija, kar je dva meseca prej kot v prejšnjih letih. Revizija je bila izvedena bolj zgodaj zaradi rokov SURS pri pripravi podatkov bruto nacionalnega proizvoda. Tako prakso bosta instituciji izvajali tudi v prihodnje.

… novi viri podatkov.

V letu 2010 je Banka Slovenije prek Statističnega urada pridobila podatke o vračilih DDV in trošarinah tujih veleposlaništev v Sloveniji, na podlagi katerih je mogoče oceniti potrošnjo tujih veleposlaništev. Ta podatek se vključuje v plačilnobilančno postavko izvoz državnih storitev. Nov vir podatkov so tudi podatki Geodetske uprave Republike Slovenije o vrednosti nepremičnin v lasti nerezidentov, pridobljeni v letu 2010 in vključeni v podatke za obdobje od leta 2008.

V letu 2010 so bili pridobljeni tudi bilateralni podatki o nakazilih, ki jih države (BIH, Hrvaška, Srbija, Makedonija in Črna gora) v svojih sistemih podatkov plačilnega prometa s tujino ugotavljajo kot nakazila svojih zdomcev v Sloveniji v matično državo. Podatki so vir postavke nakazila zdomcev ('workers remittances') za obdobje od leta 2008.

Izvedena anketa o finančnih sredstvih in porabi gospodinjstev.

Banka Slovenije je jeseni 2010 izvedla terenski del nove ankete o finančnih sredstvih in porabi gospodinjstev, ki jo v harmonizirani obliki ob koordinaciji ECB izvajajo vse države evrskega območja. Pri nas bodo terenski podatki dopolnjeni tudi z razpoložljivimi administrativnimi podatki. Rezultati bodo v letu 2011 posredovani v ECB in objavljeni na spletni strani Banke Slovenije.

Banka Slovenije pošilja v ECB tudi nekatere podatke s področij javno finančne in splošnoekonomske statistike, kot so podatki "maastrichtskih" ekonomskih kriterijev o dolgoročnih obrestnih merah, saldu državnega proračuna, državnem dolgu in harmoniziranem indeksu rasti cen življenjskih stroškov, drugi podatki iz statistike nacionalnih računov, statistike dela, podatki po postopku o presežnem primanjkljaju itd. Te podatke v skladu z navedenim dogovorom pripravljata Statistični urad RS in/ali Ministrstvo za finance.

Banka Slovenije na svojih spletnih straneh tekoče objavlja ključne slovenske makroekonomske podatke v skladu s Posebnimi standardi objavljanja statističnih podatkov MDS. Ti zahtevajo redno objavljanje nekaterih metodološko ustreznih makroekonomskih podatkov po vnaprej objavljenem koledarju. Ustrezne podatke za objavo po tem standardu prispevata tudi MF in SURS.

Glavni finančni in makroekonomski podatki za Slovenijo izhajajo v mesečnem Biltenu ter v letnih publikacijah o neposrednih naložbah in finančnih računih. Vse publikacije so skupaj z daljšimi časovnimi serijami podatkov iz Biltena in še nekaterimi pomembnimi podatki objavljene tudi na spletnih straneh Banke Slovenije. Med pomembnejšimi neposrednimi prejemniki statističnih podatkov so poleg domačih naslovnikov ECB, Eurostat, MDS in BIS.

Strokovna pomoč statistikom centralnih bank Albanije in Črne gore.

V letu 2010 je Banka Slovenije nudila strokovno pomoč centralnima bankama Albanije in Črne gore na področju statistike plačilne bilance v obliki dvodnevnih strokovnih obiskov v oddelku Finančna statistika.

2.1.8 Informacijski sistem

Banka Slovenije je povezana v informacijski sistem Evropskega sistema centralnih bank.

Zakon o Banki Slovenije (uradno prečiščeno besedilo, Ur. l. RS, št 72/06) v 55. členu določa, da Banka Slovenije od dneva članstva Republike Slovenije v Evropski uniji pri evidentiranju, zbiranju, obdelavi in izkazovanju podatkov in informacij za izvajanje svojih funkcij sodeluje z Evropsko centralno banko (ECB) v skladu s statutom Evropskega sistema centralnih bank (ESCB) in ECB.

Infrastruktura informacijskega sistema Evropskega sistema centralnih bank.

Tehnično je Banka Slovenije v informacijski sistem ECB/ESCB povezana prek fizične omrežne infrastrukture sistema ESCB[15], aplikativne omrežne infrastrukture sistema ESCB[16], sistema za varno izmenjavo elektronske pošte v ESCB[17] in prek telekonferenčnega sistema. Infrastrukturna oprema je na primarni lokaciji in tudi na rezervni lokaciji Banke Slovenije.

15 Core Network.
16 ESCB-Net.
17 ESCBMail.

Povezava do ECB je zagotovljena z uporabo fizične omrežne infrastrukture sistema ESCB. Gre za visoko razpoložljivo in varno privatno omrežje, ki povezuje posamezne nacionalne centralne banke (NCB) z ECB. Sistemsko administracijo tega omrežja, tudi za opremo, ki je nameščena na lokacijah NCB, izvaja ECB.

Aplikativna omrežna infrastruktura sistema ESCB je sistemski del infrastrukture, ki se uporablja za povezovanje NCB z ECB. Gre za več namenskih strežnikov, požarnih pregrad, mrežnih stikal itd. Vsa oprema je podvojena, torej zagotavlja visoko razpoložljivost. Del opreme je v rezervnem računalniškem centru Banke Slovenije, kar omogoča neovirano povezavo do ECB tudi ob popolnem izpadu primarnega računalniškega centra Banke Slovenije. Vsa oprema tega omrežja, ki je locirana na lokacijah Banke Slovenije, je v njeni administrativni domeni.

Navedeno infrastrukturno opremo je treba redno nadgrajevati glede na tehnološki razvoj, povečanje količine podatkov in povečane zahteve poslovnih uporabnikov. Tako sta bila v letu 2010 končana projekta prenove fizične omrežne infrastrukture sistema ESCB in aplikativne omrežne infrastrukture sistema ESCB, nadgrajen pa je bil tudi telekonferenčni sistem. Prenovljen je bil rezervni računalniški center Banke Slovenije, ki je bil preseljen na novo lokacijo.

Aplikacije informacijskega sistema Evropskega sistema centralnih bank.

Na navedeni infrastrukturni opremi tečejo številne aplikacije, prek katerih poteka izmenjava podatkov med NCB in ECB/ESCB. V letu 2010 je bilo v sistemu ESCB veliko aktivnosti namenjenih zagotavljanju aplikativne podpore za izvajanje kriznih ukrepov. Tako smo v letu 2010 tudi v Banki Slovenije morali prilagoditi oziroma zagotoviti aplikativno podporo predvsem pri teoretičnem vrednotenju vrednostnih papirjev s cenami iz centra za vrednotenje, pri uvedbi dolžniških certifikatov, uvedbi netržnega finančnega premoženja in poročanju bilančnih postavk.

2.2 Druge naloge

2.2.1 Nadzor bank in skrb za finančno stabilnost

Licenciranje

Izdajanje dovoljenj kreditnim institucijam je ena od pomembnih nalog Banke Slovenije. V letu 2010 je Banka Slovenije izdajala dovoljenja za pridobitev kvalificiranega deleža v banki, za opravljanje vzajemno priznanih in dodatnih finančnih storitev, za pripojitev pravne osebe k banki in dovoljenja za opravljanje funkcije člana uprave banke. Odločitev za izdajo ali zavrnitev dovoljenja sprejemajo člani Sveta Banke Slovenije na podlagi mnenja Komisije za licenciranje oziroma na podlagi mnenja Komisije Sveta Banke Slovenije za pripravo mnenj o izdaji dovoljenja za opravljanje funkcije člana uprave banke (če gre za obravnavo zahteve za izdajo dovoljenja za opravljanje funkcije člana uprave banke).

V letu 2010 je Banka Slovenije izdala 14 dovoljenj, največ za opravljanje funkcije člana uprave.

V letu 2010 je Banka Slovenije izdala skupno 14 dovoljenj, eno zahtevo za izdajo dovoljenja za opravljanje funkcije člana uprave banke pa je zavrnila. Največ dovoljenj (8) je bilo v letu 2010 izdanih za opravljanje funkcije člana uprave banke, tri za opravljanje dodatnih finančnih storitev in eno dovoljenje za opravljanje vzajemno priznane finančne storitve. Poleg tega je Banka Slovenije v letu 2010 izdala še eno dovoljenje za pridobitev kvalificiranega deleža v banki in eno dovoljenje za pripojitev pravne osebe k banki. V letu 2010 je bilo izdanih manj dovoljenj kot v letu 2009, ko je bilo izdanih 22 dovoljenj, od tega 15 za opravljanje funkcije člana uprave.

Na podlagi Direktive 2006/48/ES (pred njo: Direktive 2000/12/ES) in Priloge I (Seznama dejavnosti, za katere velja vzajemno priznavanje) lahko banka države članice, ki je v državi sedeža banke upravičena opravljati bančne in druge finančne (oziroma: vzajemno priznane) storitve, te opravlja tudi na ozemlju Republike Slovenije. Opravlja jih lahko prek podružnice *(v primeru trajnega opravljanja dejavnosti)* ali neposredno (*v primeru občasnega opravljanja storitev brez elementov trajne prisotnosti na območju Republike Slovenije*), brez dovoljenja Banke Slovenije, o čemer pa mora pisno obvestiti pristojni nadzorni organ države članice. V letu 2010 je Banka Slovenije prejela 22 notifikacij za neposredno opravljanje bančnih oziroma drugih vzajemno priznanih finančnih storitev (v predhodnem letu 28) in eno notifikacijo za razširitev dejavnosti z naslova vzajemno priznanih finančnih storitev prek že delujoče podružnice. Seznam bank držav članic EU, ki so prek svojih matičnih bančnih nadzornikov do zdaj izpeljale postopek notifikacije za opravljanje bančnih in drugih finančnih storitev tudi v Republiki Sloveniji, je na voljo na spletni strani Banke Slovenije. Za banke tretjih držav velja drugačna ureditev. Banke tretjih držav lahko na ozemlju Republike Slovenije opravljajo bančne in druge finančne (vzajemno priznane) storitve samo prek podružnice ter morajo za njeno ustanovitev dobiti dovoljenje Banke Slovenije. Ob tem lahko Banka Slovenije od banke tretje države zahteva, da na ozemlju Republike Slovenije deponira določen denarni znesek oziroma drugo ustrezno finančno premoženje ali predloži drugo ustrezno zavarovanje kot jamstvo za poravnavo obveznosti iz poslov, sklenjenih na območju Republike Slovenije.

V letu 2010 je Banka Slovenije prejela 22 notifikacij za neposredno opravljanje storitev in eno notifikacijo za razširitev dejavnosti podružnice.

Pregledi v bankah in hranilnicah

Nadzor bančnega poslovanja je v letu 2010 opravljal redne bonitetne preglede bank in hranilnic, ki temeljijo na ocenjevanju višine tveganj in kakovosti kontrolnega okolja za njihovo obvladovanje. Med opravljenimi pregledi v bankah in hranilnicah so prevladovali pregledi posameznih področij tveganja, saj je praksa pokazala, da so krajši, zato pa pogostejši in poglobljeni pregledi posameznih področij pomembnejši in bolj potrebni kot celoviti pregledi (pregledi vseh področij poslovanja). Največji poudarek je bil v skladu z razvojem makroekonomskih razmer na kreditnem, likvidnostnem in poslovnem tveganju (v tem okviru kapitalsko in strateško tveganje). Poseben poudarek je bil dan tekočemu spremljanju izvajanja ukrepov in ponovnim pregledom izvršenih ukrepov.

Pri pregledih je bil v skladu z razvojem makroekonomskih razmer največji poudarek na kreditnem, likvidnostnem in poslovnem tveganju.

Nadzor bančnega poslovanja je opravljal tudi tematske preglede v povezavi z usklajenostjo z zakonodajo na področju preprečevanja pranja denarja in financiranja terorizma, usposobljenostjo bank, da zagotovijo podatke o zajamčenih vlogah, in pripravljenostjo bank za uporabo bančnih posojil za zavarovanje terjatev Evrosistema ter na drugih ožjih področij poslovanja bank.

V letu 2010 je nadzor nadaljeval s sistematičnim spremljanjem učinkov uvedbe nove evropske kapitalske ureditve v bankah in hranilnicah na izračun kapitala in kapitalskih zahtev v skladu s pravili Basel II. Pri ocenjevanju potrebnega notranjega kapitala smo se osredotočili na kvantitativni del tega procesa ter v nekaterih bankah opravili podroben pregled celotnega postopka in izračuna kapitalskih zahtev. V tem okviru so bili opravljeni tudi pregledi pripravljenosti posameznih bank na uvedbo naprednih pristopov za izračun kapitalskih zahtev za kreditno (IRB)[18] in operativno (AMA)[19] tveganje oziroma za kontrolo pravilnosti delovanja teh pristopov in izbranih modelov v posamezni banki.

Spremljanje učinkov implementacije pravil Basel II na izračun kapitala in kapitalske ustreznosti bank se je nadaljevalo tudi v letu 2010.

18 Internal Ratings-Based Approach (IRB).
19 Advanced Measurement Approach (AMA).

Pri bankah, ki so v večinski tuji lasti, poteka intenzivno sodelovanje s tujimi nadzorniki na podlagi multilateralnih sporazumov o delovanju nadzorniških kolegijev. Na teh kolegijih sodelujejo vsi nadzorniki, ki so pristojni za nadzor celotne bančne skupine ter katerih osnovni namen je doseči celovitejši in bolj koordiniran nadzor nad mednarodno delujočimi bančnimi skupinami. Banka Slovenije sodeluje v šestih kolegijih. V nadzorniških kolegijih se odobravajo in koordinirajo pregledi uvajanja in uporabe naprednih pristopov za izračun kapitalskih zahtev. Postopek skupne odločitve za začetek uporabe vodi nadzornik nadrejene banke v bančni skupini, Banka Slovenije pa v teh primerih sodeluje kot nadzornik gostitelj, pristojen za podrejeno banko.

Nadzorniški kolegij za slovensko bančno skupino je v pristojnosti organizacije in vodenja Banke Slovenije. Zadnji sestanek kolegija je bil v oktobru 2010 z udeležbo vseh nadzornih institucij iz držav, kjer ima banka podrejene gospodarske družbe.

Nadzor bančnega poslovanja vzdržuje tudi redne dvostranske vezi z vsemi nadzorniki, s katerimi ima sklenjene sporazume o medsebojnem sodelovanju (skupno ima Banka Slovenije s tujimi nadzornimi institucijami sklenjenih 12 sporazumov). V okviru tega sodelovanja so nadzorniki Banke Slovenije sodelovali pri dveh pregledih poslovanja v podrejenih bankah.

Na podlagi pooblastil guvernerja Banke Slovenije je bilo v letu 2010 odprtih 39 postopkov za pregled poslovanja. V njihovem okviru in v okviru postopkov, ki so bili odprti v preteklih letih, je Nadzor bančnega poslovanja opravil:

V preteklem letu so nadzorniki opravili 84 pregledov v bankah. Največ izdanih ukrepov v nadzoru je bilo na področju kreditnega tveganja.

- 35 bonitetnih pregledov posameznih področij tveganja in/ali kontrolnega okolja;
- 32 ponovnih pregledov za preverjanje izvršenih ukrepov;
- 17 obsežnejših tematskih pregledov;
- dve sodelovanji pri pregledih bank in drugih finančnih organizacij v tujini, ki so v lasti slovenskih bank;
- več pregledov izvajanja ukrepov in več krajših enodnevnih pregledov poslovanja posameznih področij v banki.

Banka Slovenije lahko na podlagi pregledov izda bankam in hranilnicam priporočilo, opozorilo, odredbo ali drug ukrep v skladu z Zakonom o bančništvu. Ob koncu leta 2010 je Banka Slovenije izdala 9 odredb za odpravo kršitev s 26 točkami, 95 opozoril ter več zahtev po poročanju in izpolnitvi pogojev za izdajo dovoljenj ter priporočil za izboljšanje poslovanja. Največ ukrepov je izdanih na področju kreditnega tveganja, sledijo likvidnostno in operativno tveganje ter področje organizacije in upravljanja banke. Vse te ukrepe je obravnaval in potrdil Svet Banke Slovenije.

Banka Slovenije je v letu 2010 odobrila tri zahteve za izdajo dovoljenja za vključitev podrejenega dolga v dodatni kapital I.

V skladu s Temeljnimi načeli učinkovitega bančnega nadzora Nadzor bančnega poslovanja Banke Slovenije vzdržuje redne stike z vodstvi bank in hranilnic tudi v obliki rednih letnih sestankov po koncu pregledov in tudi drugače. Namen teh sestankov je predvsem oceniti rezultate poslovanja in položaj banke ali hranilnice ter se seznaniti s strategijo nadaljnjega razvoja. Izmenjava mnenj in informacij med nadzorniki in vodstvi bank ali hranilnic je pogoj za pravočasno ustrezno ravnanje ob morebitnih težavah pri poslovanju banke ali hranilnice. Nadzor bančnega poslovanja je tudi v letu 2010 nadaljeval s tako prakso ter z vodstvi bank in hranilnic opravil vrsto razgovorov.

V skupni skrbi in odgovornosti za stabilnost celotnega finančnega sistema in zaradi medsebojne povezanosti finančnih institucij je potekalo sodelovanje med sektorsko pristojnimi nadzorniki – Banko Slovenije, Agencijo za trg vrednostnih papirjev in Agencijo za zavarovalni nadzor. Sodelovanje je potekalo na ustaljen, s Pravilnikom o medsebojnem sodelovanju nadzornih organov določen način s sodelovanjem na rednih sestankih, izmenjavo potrebnih informacij in izvajanjem skupnih pregledov. Nadzorne institucije so dolžne obveščati drugo nadzorno institucijo o ugotovljenih nepravilnostih, ki zadevajo področje dela druge nadzorne institucije.

Nadzorniki med seboj sodelujejo tudi pri izmenjavi informacij in ugotovitev, ki jih pridobivajo pri nadzoru finančnih institucij.

Spremembe pri bančni regulativi

Zaradi spremembe več direktiv EU sta bili sprejeti dve noveli Zakona o bančništvu. Zato se je spremenil večji del podzakonske regulative v obliki sklepov.

Večina sprememb na področju podzakonske regulative v letu 2010 je nastala kot posledica sprememb dveh novel Zakona o bančništvu (Uradni list RS, št. 98/09, v nadaljevanju ZBan-1D in Uradni list RS, št. 79/10, v nadaljevanju ZBan-1E) in novega Zakona o potrošniških kreditih (Uradni list RS, št. 59/10, v nadaljevanju ZPotK-1).

Na začetku leta je bil tako izdan nov *Sklep o sistemu jamstva za vloge*, povezan s spremembami na področju jamstva, ki jih je prinesla novela ZBan-1D. Spremembe sklepa so izhajale iz dviga zneska zajamčene vloge iz 22.000 EUR na 50.000 EUR[20], nove opredelitve neto vloge, sprememb pri izključenih vlogah iz jamstva in pri obravnavi vlog na skrbniških računih. Iz sklepa so bile izločene tudi vsebine, ki so bile vključene že v besedilo zakona. Zato je bilo na novo izdano tudi *Navodilo za izpolnjevanje in predložitev poročila o zajamčenih vlogah*.

Januarja je bil spremenjen tudi *Sklep o višini zneskov letnih plačil za opravljanje nadzora in taksah za odločanje o zahtevah za izdajo dovoljenj*. ZBan-1D je namreč na novo določil obveznost plačila takse tudi ob izdaji dovoljenj, ki jih Banka Slovenije izdaja po uradni dolžnosti. Gre za dovoljenja v zvezi z izračunom kapitalskih zahtev po naprednih pristopih, ki jih Banka Slovenije izda bankam, podrejenim bankam drugih držav članic, če so za nadzor na konsolidirani podlagi pristojni nadzorni organi iz teh držav.

Februarja je bila sprejeta novela *Sklepa o družbah za izdajo elektronskega denarja* zaradi nove opredelitve pojma elektronski denar, ki jo je ZBan-1D prevzel iz Zakona o plačilnih storitvah in sistemih (Uradni list RS, št. 58/09). Elektronski denar se ne obravnava več kot plačilni instrument, temveč se obravnava kot denar oziroma denarna vrednost, ki je shranjen na elektronskem nosilcu podatkov, uporablja se kot plačilno sredstvo in je namenjen plačevanju predvsem manjših vrednosti.

Marca je sledila dopolnitev *Sklepa o izračunu kapitalske zahteve za kreditno tveganje po pristopu na podlagi notranjih bonitetnih sistemov za banke in hranilnice*, s katero je bila skladno s prakso drugih EU držav bankam, ki nameravajo uporabljati pristop IRB, dana možnost, da podaljšajo sicer predvideno petletno obdobje za postopno uvedbo metode IRB. Pri tem morajo vsako podaljšanje petletnega obdobja utemeljiti in dokumentirati.

Avgusta je bil spremenjen *Sklep o priznavanju zunanjih bonitetnih institucij*, in sicer zaradi Uredbe (ES) št. 1060/2009 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 16. septembra 2009 o bonitetnih agencijah (v nadaljevanju Uredba), ki je posegla tudi v uporabo bonitetnih ocen v regulatorne namene kreditnih institucij in drugih

Zaradi krize so postali strožji tudi predpisi, ki določajo pogoje za bonitetne institucije.

[20] S spremembo ZBan – E1 (Uradni list RS 79/10 z dne 8. 10. 2010) je bil znesek zajamčene vloge povišan na 100.000 EUR od 31. 12. 2010 naprej.

reguliranih finančnih družb. Pri zunanjih bonitetnih institucijah, registriranih v skladu z Uredbo, se namreč od konca leta 2010 šteje, da v celoti izpolnjujejo vse štiri standarde, ki se nanašajo na metodologijo ocenjevanja. V sklepu so bile upoštevane tudi spremembe iz Revidiranih smernic o priznavanju zunanjih bonitetnih institucij, ki jih je izdal Odbor evropskih bančnih nadzornikov.

Septembra sta bila sprejeta dva podzakonska predpisa Banke Slovenije, ki imata podlago oziroma sta vezana na zahteve ZPotK-1, in sicer *Sklep o pogojih, ki jih mora izpolnjevati bančni kreditni posrednik* in *Sklep o poročanju efektivnih obrestnih mer bank in hranilnic v skladu z Zakonom o potrošniških kreditih*. Medtem ko so bile spremembe drugega sklepa samo redakcijske narave, je prvi prinesel spremembe, nujne zaradi spremenjene zakonodaje, in spremembe, povezane z ugotovitvami iz prakse. Tako je bilo treba spremeniti opredelitve nekaterih pojmov (npr. kreditni posrednik), dodati zahteve glede izkazovanja pooblastil bančnega kreditnega posrednika pri oglaševanju in dokumentaciji, namenjeni potrošniku, ter glede pogodbe, na podlagi katere lahko bančni kreditni posrednik opravlja storitve kreditnega posredovanja. Dopolnjene so bile zahteve za poročanje podatkov bank o kreditnih posrednikih in poslih z njimi Banki Slovenije. Poleg tega morajo banke skladno z novim sklepom na svojih spletnih straneh objavljati sezname kreditnih posrednikov, s katerimi sodelujejo, in te podatke redno posodabljati.

Hkrati so bile objavljene tudi spremembe in dopolnitve *Navodila za izvajanje Sklepa o ocenjevanju izgub iz kreditnega tveganja bank in hranilnic*, katerih najpomembnejši del se nanaša na razširitev pojasnila glede poročanja podatkov v stolpcu 22 obrazca RAZ-1, ki se nanašajo na nezavarovana finančna sredstva in prevzete obveznosti ter na vključevanje izvedenih finančnih instrumentov v stolpec 6 navedenega obrazca.

Zaradi sprememb treh direktiv so bile potrebne spremembe številnih sklepov, ki so začeli veljati ob koncu leta 2010.

V letu 2009 so bile sprejete tri direktive, ki spreminjajo bančno direktivo 2006/48/ES oziroma direktivo o izračunu kapitalskih zahtev za tržna tveganja 2006/49/ES, in sicer direktive 2009/111/ES (t. i. direktiva CRD II) ter 2009/83/ES in 2009/27/ES. Zaradi prenosa vseh prej naštetih direktiv in uvedbe smernic Odbora evropskih bančnih nadzornikov je bilo treba spremeniti dvanajst sklepov Banke Slovenije. Glede na to, da je CRD II prinesla večje spremembe predvsem glede obravnave instrumentov temeljnega kapitala, velikih izpostavljenosti in listinjenja, so največje spremembe doživeli prav sklepi, ki urejajo navedena vsebinska področja, torej *Sklep o izračunu kapitala bank in hranilnic*, *Sklep o veliki izpostavljenosti bank in hranilnic* ter *Sklep o izračunu kapitalske zahteve za kreditno tveganje pri listinjenju in pravilih glede izpostavljenosti bank in hranilnic prenesenemu kreditnemu tveganju*. Vsebinsko pomembneje se je z direktivo CRD II spremenilo še upravljanje z likvidnostnim tveganjem, ki je predmet *Sklepa o upravljanju s tveganji in izvajanju procesa ocenjevanja ustreznega notranjega kapitala*, zato je bila popolnoma prenovljena tudi Priloga V navedenega sklepa. Spremembe drugih sklepov[21] so bile večinoma tehnične oziroma redakcijske. Skladno z roki za prenos in uveljavitev novih pravil iz direktiv so bili vsi navedeni sklepi objavljeni oktobra, veljati pa so začeli 31. decembra 2010.

Jamstvo za vloge je poenoteno; od konca leta 2010 so zajamčene vse vloge do 100.000 EUR.

Novela ZBan-1E, objavljena oktobra 2010, je ponovno prinesla spremembe tudi na področju sistema jamstva za vloge, povezane s prenosom določb novele direktive o jamstvu v naš pravni red. Namen zakonskih sprememb je bil med drugim zagotoviti pogoje za izplačilo zajamčenih vlog v skrajšanih rokih. Podrobnejša opredelitev

[21] Sklep o izračunu kapitalske zahteve za kreditno tveganje po standardiziranem pristopu za banke in hranilnice, Sklep o izračunu kapitalske zahteve za kreditno tveganje po pristopu na podlagi notranjih bonitetnih sistemov za banke in hranilnice, Sklep o kreditnih zavarovanjih, Sklep o izračunu kapitalske zahteve za tržna tveganja za banke in hranilnice, Sklep o izračunu kapitalske zahteve za operativno tveganje za banke in hranilnice, Sklep o razkritjih s strani bank in hranilnic, Sklep o poročanju o kapitalu in kapitalskih zahtevah bank in hranilnic, Sklep o poročanju posameznih dejstev in okoliščin bank in hranilnic.

zadnjega je tudi ena izmed pomembnejših vsebinskih sprememb novega *Sklepa o sistemu jamstva za vloge*, izdanega decembra na podlagi ZBan-1E. Sklep je poleg navedene spremembe prinesel zmanjšanje odstotka za izračun obveznosti bank z naslova naložb v predpisane finančne instrumente, namenjene zagotavljanju likvidnih sredstev ob morebitnem izplačilu zajamčenih vlog.

ZBan-1E je prinesel spremembe tudi na nekaterih drugih področjih, ki so zahtevala ustrezne spremembe podzakonskih predpisov, za izdajo katerih je pristojna Banka Slovenije. Zaradi spremenjene osnove za izračun letnega nadomestila za nadzor, ki ga banke plačujejo Banki Slovenije, in spremenjenih oziroma novih dovoljenj, vezanih na izračun kapitala in največje dopustne izpostavljenosti bank, je bilo treba spremeniti *Sklep o višini zneskov letnih plačil za opravljanje nadzora in taksah za odločanje o zahtevah za izdajo dovoljenj*. Zaradi skrajšanega roka za predložitev nerevidiranih letnih računovodskih izkazov je bilo treba spremeniti tri sklepe, in sicer *Sklep o poslovnih knjigah in letnih poročilih bank in hranilnic*, *Sklep o nadzoru bank in hranilnic na konsolidirani podlagi* ter *Sklep o naložbah bank in hranilnic v kvalificirane deleže v osebah nefinančnega sektorja*. Vsi navedeni sklepi so bili izdani decembra 2010.

Finančna stabilnost

V skladu z zakonsko določenimi cilji je Banka Slovenije tudi leta 2010 spremljala in analizirala finančno stabilnost slovenskega finančnega sistema. Spomladi je objavila *Poročilo o finančni stabilnosti*, s katerim redno enkrat letno celovito analizira slovenski finančni sistem, predvsem z vidika izpostavljenosti tveganjem. Zgodaj jeseni je bila dokončana analiza *Makro stres testi za slovenski bančni sistem* s simulacijo možnih šokov. Ob koncu leta sta sledili izdelava in javna objava analize *Stabilnost slovenskega bančnega sistema*.

Stagniranje kreditiranja nefinančnih družb in poslabševanje kakovosti kreditnega portfelja bank.

Poročilo o finančni stabilnosti z vidika sistemskih tveganj analizira gibanja v gospodarstvu leta 2009 in na začetku leta 2010. Ugotovljeno je bilo, da so se nekatera tveganja v tem obdobju povečala, zato je bila občutljivost finančnega sistema za potencialne šoke razmeroma visoka. Značilnost preučevanega obdobja je postopno oživljanje slovenskega gospodarstva, ki se je od drugega četrtletja 2009 izražalo v nizkih in nestabilnih četrtletnih stopnjah rasti BDP. Razsežnosti posledic gospodarske krize za slovenski finančni sistem in gospodarstvo so se še razkrivale. Pri bankah se je to kazalo v nespremenjenem obsegu posojil podjetjem in poslabševanju kakovosti njihovega kreditnega portfelja. Podjetja je zmanjšanje gospodarske aktivnosti poleg oteženega financiranja z bančnimi posojili prizadelo v obliki zmanjšanja komercialnega financiranja, kar je dodatno povečalo njihove finančne potrebe, poslabšalo likvidnost in povečalo plačilno nedisciplino.

Velika občutljivost Slovenije na spremenjene pogoje financiranja na mednarodnih finančnih trgih.

Prestrukturiranje virov financiranja slovenskih bank je bilo leta 2009 še nedokončano. Banke so pridobivale predvsem kratkoročne vire, ki pa niso stabilna podlaga za začetek novega kreditnega cikla. V preučevanem obdobju je bilo zmanjšanje obveznosti do tujih bank nadomeščeno predvsem z obveznostmi do Evrosistema in z vlogami države. Odvisnost slovenskega gospodarstva od tujih finančnih virov se ni zmanjšala, ker je država sredstva pridobila z izdajanjem obveznic v tujini. Zato se je ohranjala precejšnja občutljivost Slovenije za spremenjene pogoje financiranja na mednarodnih finančnih trgih, predvsem pri stopnjevanju dolžniških težav nekaterih držav evrskega območja.

Kreditno tveganje je postalo ob tveganju refinanciranja za banke najpomembnejše tveganje.

Poročilo o finančni stabilnosti opozarja, da je kreditno tveganje ob tveganju refinanciranja za banke postalo najpomembnejše tveganje. Kakovost kreditnega portfelja se je v preučevanem obdobju slabšala, kar je prek naraščajočih stroškov oslabitev in rezervacij vplivalo na slabšanje poslovnega rezultata bank. Ugotovljeno

je bilo, da bo verjetno zviševanje tržnih obrestnih mer in zmanjševanje obsega relativno cenejših virov financiranja vplivalo na zviševanje stroškov financiranja bank. Banka Slovenije je v Poročilu opozorila na povečanje dohodkovnega tveganja v bankah in na pomen sicer še nizkega obrestnega tveganja. Poročilo ugotavlja, da je skrb za ohranjanje kapitalske ustreznosti postala za banke pomembnejša od rasti posojil, in opozarja, da so za finančno stabilnost nujne pravočasne dokapitalizacije bank in s tem tudi prevzemanje odgovornosti za sanacijo preteklih odločitev glede prevzemanja kreditnega tveganja.

Gradivo *Makro stres testi za slovenski bančni sistem* predstavlja napovedi bilanc bank za prihodnje dvoletno obdobje. V okviru integriranega pristopa ocenjuje občutljivost bančnega sistema na simulirane šoke dviga obrestnih mer, znižanja rasti BDP in šoka ustavitve financiranja na grosističnih trgih. Z modelom kreditnega tveganja je bilo v okviru pristopa po delih ocenjeno kreditno tveganje glede na posamezne šoke.

Analiza *Stabilnost slovenskega bančnega sistema* prikazuje gibanja v prvih treh četrtletjih leta 2010. Banka Slovenije v njem ugotavlja, da je bil razvoj finančnih tveganj v slovenskem bančnem sistemu v tem obdobju pod vplivom nadaljevanja počasnega in nestabilnega oživljanja domačega gospodarstva in negotovih razmer na evropskih finančnih trgih. Delež investicij v BDP je ostal na ravni narodnogospodarske stopnje varčevanja, s čimer je bil za tretjino manjši kot v letih 2007 in 2008. Finančne obveznosti Slovenije do tujine so se v preučevanem obdobju povečale zaradi izdaj vrednostnih papirjev, s čimer se je povečala odvisnost Slovenije od tujih virov financiranja. Tveganje refinanciranja je ostalo izrazito predvsem za banke v večinski domači lasti.

Analiza *Stabilnost slovenskega bančnega sistema* opozarja na povečevanje kreditnega tveganja.

Analiza opozarja na povečevanje kreditnega tveganja. V preučevanem obdobju se je povečeval delež nedonosnih terjatev, obenem pa so se daljšale zamude komitentov pri poravnavanju obveznosti do bank. Banka Slovenije je opozorila na nadaljnje naraščanje nedonosnih terjatev in stroškov oslabitev ter pričakovani negativni vpliv na dobičkonosnost in kapital bank. Ugotovljeno je bilo, da banke z večanjem stanovanjskih posojil skušajo prerazporediti del kreditne izpostavljenosti z gradbeništva na gospodinjstva. Banka Slovenije v poročilu opozarja, da bo v prihodnje za banke vse pomembnejše dohodkovno tveganje zaradi naraščajočih stroškov oslabitev in rezervacij, nizke rasti posojil in stroškov financiranja.

Tudi v prihodnje se bodo v bankah večala ključna tveganja.

Solventnost bank je bila v preučevanem obdobju v primerjavi s povprečjem primerljivih bank v EU nizka. Presežek regulatornega kapitala nad kapitalskimi zahtevami, ki izraža absorbcijsko sposobnost prevzemanja tveganj ob njihovi realizaciji, je presegal 30 %. Banka Slovenije v analizi opozarja, da bančni sistem potrebuje odločitve lastnikov bank o spremembah načina poslovanja, s katerimi bi čim prej ustavili negativne trende. Kot možne ukrepe je navedla strožje postopke izterjav oziroma izločanje slabih terjatev iz bilanc bank, povečanje posojil dobrim komitentom pri ustreznih zavarovanjih, dokapitalizacije in konsolidacije. V Poročilu so bila kot pričakovanja za bližnjo prihodnost navedena krčenje bilance bančnega sistema, večanje ključnih tveganj in poslovanje z izgubo nekaterih bank.

2.2.2 Plačilne storitve za komitente Banke Slovenije

Vodenje računov proračunskih uporabnikov

Banka Slovenije vodi enotne zakladniške račune države in občin.

Banka Slovenije vodi enotni zakladniški račun države in 204 enotne zakladniške račune občin, ki so odprti v različnih valutah. Računi neposrednih in posrednih uporabnikov državnega oziroma občinskih proračunov, Zavoda za zdravstveno zavarovanje Slovenije in Zavoda za pokojninsko in invalidsko zavarovanje Slovenije, ki so vključeni v sistem enotnega zakladniškega računa, kot ga določa Zakon o javnih financah, so odprti kot podračuni enotnega zakladniškega računa države oziroma občin. Podračune vodi Uprava Republike Slovenije za javna plačila, ki ji neposredni in posredni uporabniki državnega oziroma občinskih proračunov predlagajo plačilne naloge ter od nje tudi prejemajo vse povratne informacije o opravljenih plačilnih transakcijah.

V letu 2010 je bilo prek enotnega zakladniškega računa države opravljenih za 41,186 mrd EUR pritokov in za 41,186 mrd EUR odtokov, prek enotnih zakladniških računov občin pa za 36,587 mrd EUR pritokov in 36,589 mrd EUR odtokov.

Poleg enotnih zakladniških računov Banka Slovenije vodi 35 namenskih transakcijskih računov države in drugih proračunskih uporabnikov.

Vodenje računov Centralne klirinško depotne družbe d. d. in članov Centralne klirinško depotne družbe

Banka Slovenije vodi denarni račun jamstvenega sklada in fiduciarni račun za skrbniške storitve Centralne klirinško depotne družbe.

Banka Slovenije vodi denarni račun jamstvenega sklada in fiduciarni račun za skrbniške storitve Centralne klirinško depotne družbe d. d. Poleg tega vodi tudi račune članov Centralne klirinško depotne družbe (v nadaljevanju: člani KDD), prek katerih se opravlja denarna poravnava poslov z vrednostnimi papirji. Ob koncu leta 2010 je imelo 22 članov KDD, med njimi 14 poslovnih bank in 8 borznoposredniških družb, odprte transakcijske račune za sredstva strank in obračunske račune pri Banki Slovenije.

V letu 2010 je bilo prek računov Centralne klirinško depotne družbe in članov KDD opravljenih za 2,924 mrd EUR pritokov in enaka vrednost odtokov.

Vodenje računov tujih finančnih institucij in institucij Evropske unije

Banka Slovenije vodi račun Evropske komisije.

Banka Slovenije vodi tudi račune tujih finančnih institucij in institucij Evropske unije. Prek njih je bilo v letu 2010 opravljenih za 795,7 mio EUR pritokov in za 778,5 mio EUR odtokov.

2.2.3 Upravljanje finančnih naložb Banke Slovenije

Vrednost finančnih naložb Banke Slovenije je na dan 31. 12. 2010 znašala 5.047,7 mio EUR.

Finančne naložbe Banke Slovenije so vse finančno premoženje Banke Slovenije, ki ni povezano z izvajanjem denarne politike. Sestavljajo jih finančne naložbe, ki so nominirane v domači in tujih valutah. Vrednost finančnih naložb Banke Slovenije je 31. decembra 2010 znašala 5.045,7 mio EUR, od tega je bilo 4.242,5 mio EUR naložb v finančne instrumente izdajateljev iz evrskega območja in v instrumente izdajateljev zunaj evrskega območja, nominirane v evrih. Mednje spada 3.924,7 mio EUR naložb v instrumente kapitalskega trga, 15,0 mio EUR v instrumente

denarnega trga ter 302,8 mio EUR gotovine in vlog. Poleg tega je bilo 803,2 mio EUR naloženih v finančne instrumente izdajateljev iz drugih valutnih območij, nominiranih v valutah, ki imajo status mednarodnih denarnih rezerv. Obseg finančnih naložb je odvisen tudi od višine obveznosti do Evrosistema.

Tabela 4: **Stanje finančnih naložb Banke Slovenije**

v mio EUR	Finančne naložbe Banke Slovenije		
Stanje na dan	Naložbe v evrih in vse naložbe v instrumente izdajateljev iz evrskega območja	Mednarodne denarne rezerve	Skupaj
31. 12. 2007	4.820,0	727,9	5.547,9
31. 12. 2008	4.667,7	687,2	5.354,9
31. 12. 2009	4.118,7	749,1	4.867,7
31. 12. 2010	4.242,5	803,2	5.045,7

Vir: Banka Slovenije

Po definiciji Mednarodnega denarnega sklada se štejejo k mednarodnim denarnim rezervam tuja gotovina in devizna imetja v tujini, prvovrstni vrednostni papirji tujih izdajateljev, monetarno zlato, imetja SDR in rezervna tranša pri Mednarodnem denarnem skladu. Slovenija po 1. 1. 2007 pri statistični obravnavi mednarodnih denarnih rezerv upošteva določilo, ki velja v vseh drugih državah članicah evrskega območja. K mednarodnim denarnim rezervam se šteje, poleg monetarnega zlata, rezervne tranše in SDR, tisti del deviznih rezerv, ki ni nominiran v evrih in je naložen v države zunaj evrskega območja. Metodologija je podrobno razložena v članku *Statistična obravnava mednarodnih denarnih rezerv ob vstopu Slovenije v evrsko območje* (Prikazi in analize, maj 2007).

Tristopenjski proces odločanja pri upravljanju finančnih naložb.

Upravljanje finančnih naložb Banke Slovenije temelji na tristopenjskem procesu. Svet Banke Slovenije določa *Smernice za upravljanje finančnih naložb Banke Slovenije*, ki predpisujejo dolgoročne usmeritve upravljanja finančnih naložb Banke Slovenije in določajo cilj upravljanja. Drugo stopnjo v upravljavskem procesu predstavlja *Investicijski odbor*, ki predpisuje *Kriterije za upravljanje finančnih naložb Banke Slovenije*. Z njimi se omeji izpostavljenost banke do različnih vrst tveganj. Investicijski odbor prav tako predpisuje metodologijo merjenja doseganja cilja in kvantifikacije tveganj. V okviru dovoljenih odstopanj na tretji stopnji upravljavski proces operativno izvajajo upravljavci premoženja.

Trenutno veljavni kriteriji za upravljanje kreditnega tveganja dovoljujejo naložbe v finančne instrumente z državnim in bančnim tveganjem, ki jih izdajajo izdajatelji z interno bonitetno oceno Banke Slovenije vsaj A-. Prav tako je predpisano razmerje med velikostjo naložb državnega in bančnega tveganja. Naložbe v državni in bančni sektor so omejene s seznamom dovoljenih izdajateljev, na katerem je opredeljena tudi zgornja meja izpostavljenosti do posamezne entitete z državnim tveganjem oziroma do posamezne bančne skupine. Velikost zgornje meje izpostavljenosti je odvisna od interne bonitetne ocene Banke Slovenije.

Naložbena politika je določena v kriterijih upravljanja.

Kriterij upravljanja valutnih tveganj predpisuje dovoljeno valutno izpostavljenost naložb Banke Slovenije in meje odstopanja. S kriterijem je predpisana tudi ciljna valutna struktura naložb. V letu 2007 je bil na seznam dovoljenih instrumentov dodan instrument valutna zamenjava, ki omogoča izpostavljenost posameznim vrstam tveganj na tujem valutnem območju ob hkratni zaščiti pred spremembo samega valutnega tečaja. V januarju 2008 je Banka Slovenije tako zaščitila vso valutno izpostavljenost, razen dela naložb, ki je enak višini zneska morebitnega

vpoklica deviznih rezerv s strani ECB. Kriterij za upravljanje tveganja spremembe obrestnih mer določa modificirano trajanje finančnih naložb in predpisuje maksimalno dovoljeno odstopanje od ciljnega modificiranega trajanja. Kriterij za upravljanje likvidnostnega tveganja predpisuje minimalno višino likvidnih sredstev. Kriteriji za upravljanje finančnih naložb Banke Slovenije določajo tudi pogoje za posojanje obveznic in druge aktivnosti. Banka Slovenije mora pri naložbeni politiki upoštevati določbe 123. člena Pogodbe o delovanju Evropske unije[22], ki prepoveduje monetarno financiranje institucij javnega sektorja. Med prepovedane oblike financiranja javnih institucij spadajo naložbe depozitov in nakupi primarnih izdaj dolžniških vrednostnih papirjev, komercialnih zapisov in potrdil o depozitu, če je izdajatelj javna institucija. Nakupi finančnih instrumentov javnega sektorja EU so na primarnem trgu prepovedani, medtem ko so naložbe na sekundarnem trgu dovoljene v okviru določenega limita za posamezno državo. Upravljanje finančnih naložb Banke Slovenije je v letu 2010 potekalo skladno s kriteriji. Natančnejši podatki o strukturi mednarodnih denarnih rezerv na dan 31. 12. 2010 so prikazani v poglavju o računovodskih izkazih.

2.2.4 Mednarodno sodelovanje

Evropska unija

Guverner Banke Slovenije se je v letu 2010 udeležil zasedanj neformalnega Ecofina (srečanj finančnih ministrov, ki se jim pridružijo tudi guvernerji centralnih bank držav članic EU).

Strokovnjaki Banke Slovenije so se tudi v letu 2010 udeleževali zasedanj odborov, delovnih skupin in drugih teles, ki delujejo v okviru institucij Evropske unije ter zadevajo področje finančnih in monetarnih zadev: sestankov Ekonomsko-finančnega odbora (EFC) in njegovih pododborov, sestankov Odbora evropskih bančnih nadzornikov (CEBS) in njegovih delovnih skupin, sestankov Odbora za monetarno, finančno in plačilnobilančno statistiko ter drugih delovnih skupin z relevantnega področja, ki delujejo v okviru Evropske komisije in Sveta EU.

Evropski odbor za sistemska tveganja je bil ustanovljen decembra 2010.

Evropski odbor za sistemska tveganja (ESRB) je nov organ Evropske unije, ki je bil ustanovljen 16. decembra 2010 v sklopu reforme sistema nadzora finančnega sektorja v EU. Odgovoren je za makrobonitetni nadzor in spremljanje ter oceno tveganj stabilnosti finančnega sistema Evropske unije kot celote. Guverner banke Slovenije je član splošnega odbora ESRB, ki sprejema odločitve, potrebne za zagotavljanje izvajanja nalog, zaupanih temu odboru. ESRB predseduje predsednik ECB.

Mednarodni denarni sklad

Skladno z našo zakonodajo je Banka Slovenije pristojna za sodelovanje Republike Slovenije v MDS. Guverner Banke Slovenije je član Odbora guvernerjev MDS.

Aprila 2010 je bil sprejet Zakon o spremembah in dopolnitvah veljavnega Zakona o članstvu Republike Slovenije v MDS.

Zaradi zagotavljanja dodatnih sredstev MDS, kar zahteva svetovna finančna in gospodarska kriza, se je povečal tudi obseg sodelovanja Slovenije v finančnih aranžmajih MDS. Zato je bil aprila 2010 sprejet Zakon o spremembah in dopolnitvah veljavnega Zakona o članstvu Republike Slovenije v Mednarodnem denarnem skladu, s katerim se dosledno ločita obseg in vsebina obveznosti, ki jih imata do MDS Banka Slovenije in Republika Slovenija.

[22] 123. člen Pogodbe o delovanju Evropske skupnosti je nadomestil 101. člen Pogodbe o ustanovitvi Evropske skupnosti.

Kvota Slovenije v MDS je ostala nespremenjena in znaša 231,7 mio SDR, kar predstavlja 0,12 % glasov vseh članic MDS. Skladno z Resolucijo 63-2 o reformi kvot in glasovalnih deležev, ki jo je Odbor guvernerjev potrdil aprila 2008, se bo glasovalni delež povečal 54 članicam, med njimi tudi Sloveniji. Do navedenega povečanja kvote v letu 2010 še ni prišlo, saj sprejeta resolucija zahteva spremembo Statuta MDS, ki jo mora ratificirati vsaj tri petine držav članic z vsaj 85 % glasovalne moči.

Odbor guvernerjev je decembra 2010 potrdil reformo kvote in upravljanja MDS, ki vključuje tudi 14. revizijo kvot. Ta naj bi predvidoma začela veljati do letnih zasedanj MDS in Svetovne banke v letu 2012, za Slovenijo pa pomeni podvojitev njene kvote.

Od leta 1998 Slovenija sodeluje pri financiranju posojil MDS v okviru Financial Transaction Plan (FTP). Slovenija je v drugi polovici leta 2010 v okviru FTP prispevala sredstva za kreditiranje v višini 9,0 mio SDR. Rezervna tranša Slovenije pri MDS se je glede na leto 2009 povečala in je ob koncu decembra 2010 znašala 51,1 mio SDR.

Septembra 2010 je bil podpisan sporazum o bilateralnem posojilu med Banko Slovenije in MDS.

Oktobra 2010 je začel veljati že septembra 2010 podpisani sporazum o bilateralnem posojilu med Banko Slovenije in MDS. Take sporazume je že v letu 2009 podpisala večina evropskih držav zaradi potrebnega povečanja sredstev MDS. Znesek dvostranskega posojila Slovenije znaša 280 mio EUR, predvideno obdobje njegovega črpanja pa ne presega štirih let.

Predstavniki MDS v letu 2010 niso opravili rednih letnih posvetovanj s Slovenijo po IV. členu Statuta MDS, saj je bil v letu 2009 z MDS dosežen dogovor, da se bo v prihodnje Slovenija pregledovala v okviru misije skladno s IV. členom Statuta le vsako drugo leto. Tako je bil v letu 2010 izveden le krajši obisk predstavnikov MDS, ki so Slovenijo obiskali junija.

Banka za mednarodne poravnave

Guverner Banke Slovenije se udeležuje sestankov guvernerjev centralnih bank članic Banke za mednarodne poravnave (BIS), ki so organizirani vsaka dva meseca. Na sestankih razpravljajo o dogajanjih v svetovnem gospodarstvu in na finančnih trgih. Prav tako so srečanja guvernerjev priložnost za izmenjavo mnenj o različni centralnobančnih temah, v letu 2010 predvsem o novi ureditvi nadzora na finančnih trgih. Banka Slovenije je delničar BIS in njena predstavnika sta se udeležila letne skupščine BIS v Baslu.

Organizacija za gospodarsko sodelovanje in razvoj

Slovenija je julija 2010 postala članica OECD.

Julija 2010 je Slovenija postala članica Organizacije za gospodarsko sodelovanje in razvoj (OECD). Proces vključevanja se je sicer začel že ob koncu leta 2007, ko je Svet OECD potrdil *Pristopni program za vstop Republike Slovenije v OECD*. Do aprila 2010 so se nadaljevala pogajanja za vključitev v OECD. Pogajanja za vstop Slovenije v OECD so tudi v letu 2010 konkretno pomenila aktivno sodelovanje predstavnika Banke Slovenije kot člana Medresorske delovne skupine, sodelovanje predstavnikov Banke Slovenije pri pripravi izhodišč in tudi sodelovanje na obravnavah pred odbori za finančne trge, investicije, statistiko in za upravljanje družb. Predstavniki Banke Slovenije so se v letu 2010, potem ko je Slovenija postala članica OECD, udeleževali tudi rednih zasedanj Odbora za ekonomsko politiko, Odbora za finančne trge in Delovne skupine za mednarodno naložbeno statistiko.

Tehnična pomoč

Banka Slovenije v okviru centralnobančnega sodelovanja oziroma tehnične pomoči sodeluje z drugimi centralnimi bankami. Banka Slovenije je v letu 2010 prejela tehnično pomoč za uporabo programske opreme SAP pri finančnem načrtovanju in za nadzor bančnega poslovanja. Tehnično pomoč sta nam nudili švicarska centralna banka in francoska bančna nadzorna institucija.

Banka Slovenije je v letu 2010 zagotovila tehnično pomoč štirim centralnim bankam držav jugovzhodne Evrope, in sicer iz Srbije, Črne gore, Kosova in Albanije. Izvedeni so bili študijski obiski na področjih denarne politike, pravnih zadev, statistike, informacijske tehnologije, nadzora bančnega poslovanja, računovodstva, organizacije protokola in notranje revizije. V letu 2010 je Banka Slovenije omogočila tudi štiri enomesečne študijske prakse predstavnikom iz omenjenih držav.

Banka Slovenije je v letu 2010 sodelovala v programih tehnične pomoči Evrosistema, in sicer v programu tehnične pomoči centralni banki Bosne in Hercegovine ter v regionalnem programu Evrosistema "Krepitev makro in mikro bančnega nadzora v državah kandidatkah in potencialnih kandidatkah".

3 ORGANIZACIJA BANKE SLOVENIJE

Svet Banke Slovenije

Organa Banke Slovenije sta guverner Banke Slovenije in Svet Banke Slovenije.

Svet Banke Slovenije sestavlja pet članov: guverner in štirje viceguvernerji. Guverner lahko pooblasti enega od viceguvernerjev za svojega namestnika. Na dan 31. 12. 2010 so Svet Banke Slovenije sestavljali:

- dr. Marko Kranjec, guverner
- Darko Bohnec, viceguverner
- mag. Janez Fabijan, viceguverner
- mag. Stanislava Zadravec Caprirolo, viceguvernerka

V letu 2010 je prišlo do naslednjih sprememb v sestavi Sveta Banke Slovenije:

- Državni zbor je na seji dne 26. 3. 2010 sprejel sklep o imenovanju mag. Stanislave Zadravec Caprirolo za viceguvernerko in članico Sveta Banke Slovenije za dobo šestih let. Mandat je nastopila dne 6. 4. 2010.
- Dne 8. 9. 2010 je prenehalo delovno razmerje g. Andreju Rantu, namestniku guvernerja. Poziv za zbiranje predlogov možnih kandidatov za člana Sveta Banke Slovenije je bil objavljen v Uradnem listu št. 82/2010 dne 18. 10. 2010.

Organiziranost banke

Vsa dela Banke Slovenije opravljajo zaposleni v naslednjih organizacijskih enotah: sektor, oddelek, odsek in referat (glej organizacijsko shemo).

V okviru sektorja se zagotavlja koordinacija dela med oddelki. Sektorje praviloma koordinirajo guverner, viceguvernerji in direktor – koordinator.

V oddelkih se izvršujejo operativna in druga dela podobne vsebine. V Banki Slovenije je 14 oddelkov, ki se lahko delijo na manjše organizacijske enote, odseke in referate.

Komisije, odbori in delovna telesa banke

V Banki Slovenije deluje 20 komisij, 5 odborov in 6 delovnih skupin na različnih področjih poslovanja. Pomembnejša delovna telesa so:

- Komisija za licenciranje (predsednica Stanislava Zadravec Caprirolo od 10. 5. 2010);
- Komisija Sveta Banke Slovenije za pripravo mnenj za izdajo dovoljenja za opravljanje funkcije člana uprave banke (predsednik Darko Bohnec od 10. 5. 2010);
- Komisija Sveta Banke Slovenije za raziskovalno delo (predsednik mag. Tomaž Košak);
- Revizijski odbor v Banki Slovenije (predsednik dr. Dušan Zbašnik);
- Investicijski odbor (predsednik Ernest Ermenc od 7. 9. 2010);
- Odbor za operativna tveganja (predsednik Darko Bohnec);
- Likvidnostna komisija (predsednik mag. Tomaž Košak);
- Komisija za prekrške (predsednica Jasna Iskra od 2. 3. 2010);
- Skupina za krizno upravljanje (predsednica Stanislava Zadravec Caprirolo od 1. 12. 2010).

Zaposleni

Na dan 31. 12. 2010 je bilo v Banki Slovenije zaposlenih 420 delavcev.

Slika 30: **Število zaposlenih v Banki Slovenije na zadnji dan v letu**

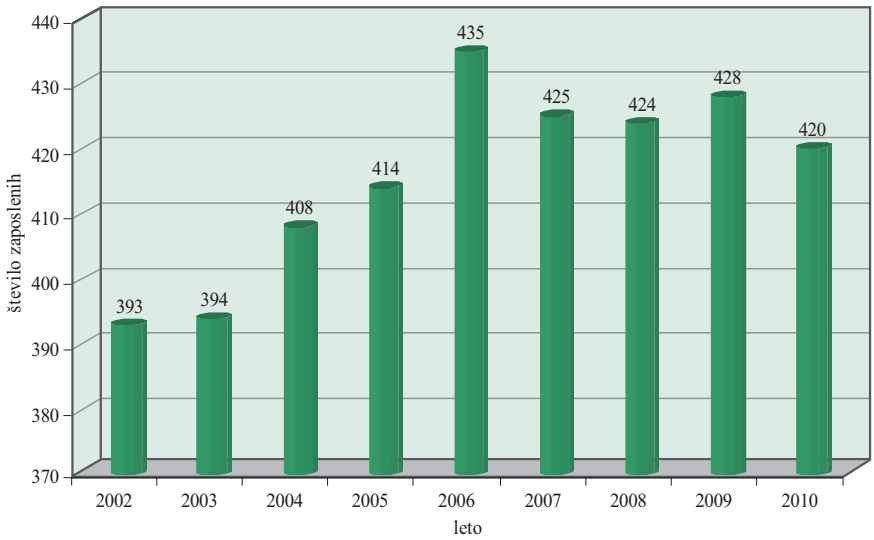

Vir: Banka Slovenije

Organizacijska shema na dan 31. 12. 2010

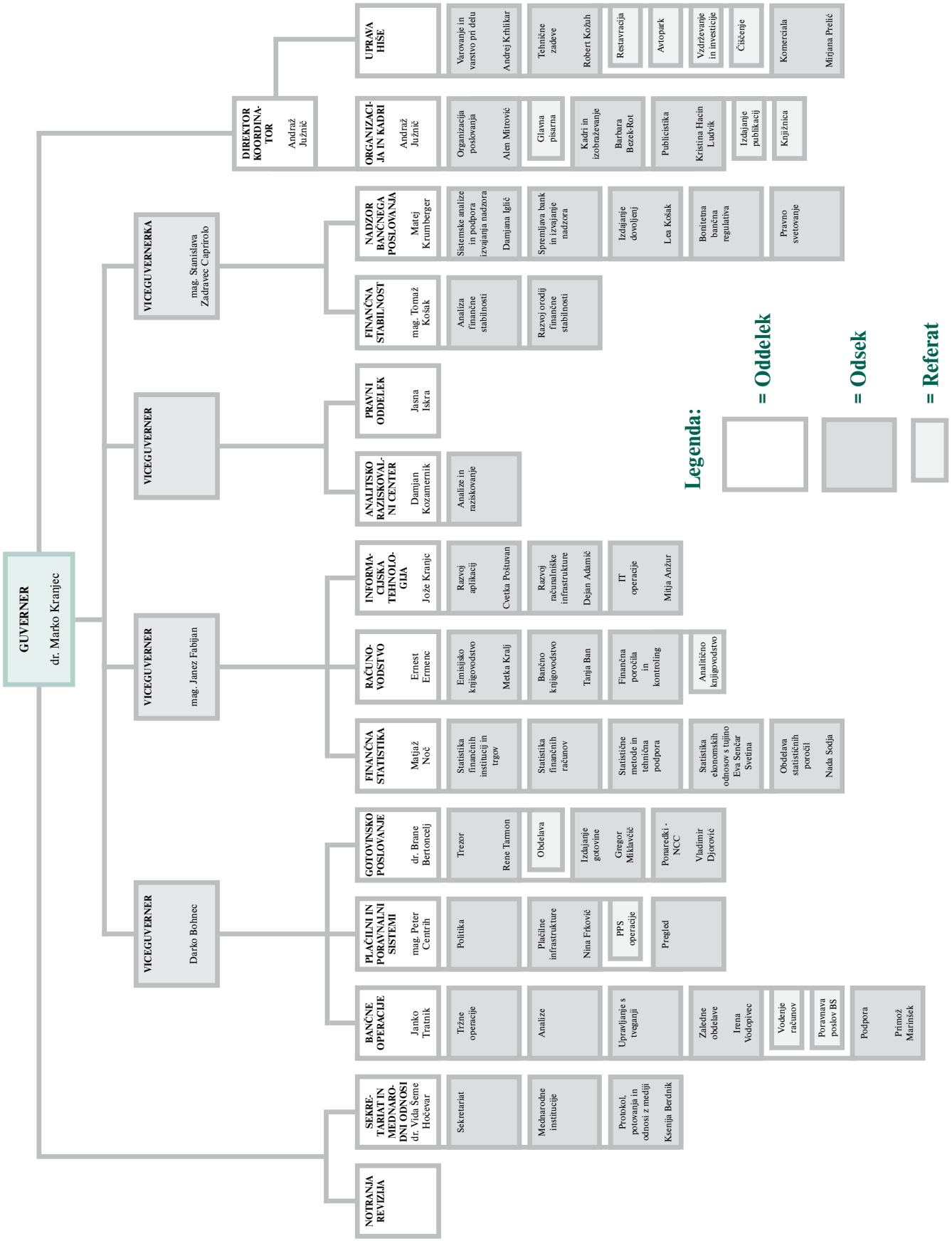

4 RAČUNOVODSKI IZKAZI

Računovodski izkazi Banke Slovenije za leto 2010

Pregled odgovornosti Sveta Banke Slovenije

Zakon o Banki Slovenije in njen statut nalagata Svetu Banke Slovenije pripravo računovodskih izkazov za vsako obračunsko leto, ki resnično in pošteno prikazujejo finančno stanje Banke Slovenije in presežek ali primanjkljaj v tem obdobju. Pri pripravi računovodskih izkazov je Svet Banke Slovenije dolžan:

- izbrati primerne računovodske usmeritve in jih dosledno uporabljati;
- jih presojati in ocenjevati z vidika utemeljenosti in previdnosti;
- ugotoviti, ali so bili dosledno uporabljeni veljavni računovodski standardi in
- pripraviti računovodske izkaze skladno z načelom časovne neomejenosti poslovanja, razen v primeru, ko ni mogoče izhajati iz predpostavke, da bo Banka Slovenije nadaljevala s poslovanjem.

Svet Banke Slovenije je odgovoren za primerno ukrepanje za zaščito sredstev Banke Slovenije.

Deloitte.

DELOITTE REVIZIJA D.O.O.
Davčna ulica 1
1000 Ljubljana
Slovenija

Tel: + 386 (0)1 3072 800
Faks: + 386 (0)1 3072 900
www.deloitte.si

POROČILO NEODVISNEGA REVIZORJA
Svetu Banke Slovenije

Poročilo o računovodskih izkazih

Revidirali smo priložene računovodske izkaze Banke Slovenije (v nadaljevanju "Banka"), ki vključujejo bilanco stanja na dan 31. decembra 2010 in izkaz poslovnega izida za tedaj končano leto ter povzetek bistvenih računovodskih usmeritev in druge pojasnjevalne opombe.

Odgovornost za računovodske izkaze

Svet Banke Slovenije je odgovoren za pripravo in pošteno predstavitev teh računovodskih izkazov v skladu s Smernico Evropske centralne banke z dne 11. november 2010 o pravnem okviru za računovodstvo in finančno poročanje v Evropskem sistemu centralnih bank (ECB/2010/20) in določbami Zakona o Banki Slovenije, ki se nanašajo na računovodenje. Ta odgovornost vključuje: vzpostavitev, delovanje in vzdrževanje notranjega kontroliranja, povezanega s pripravo in pošteno predstavitvijo računovodskih izkazov, ki ne vsebujejo pomembno napačne navedbe zaradi prevare ali napake, izbiro in uporabo ustreznih računovodskih usmeritev ter pripravo računovodskih ocen, ki so utemeljene v danih okoliščinah.

Revizorjeva odgovornost

Naša odgovornost je izraziti mnenje o teh računovodskih izkazih na podlagi revizije. Revizijo smo opravili v skladu z mednarodnimi standardi revidiranja. Ti standardi zahtevajo od nas izpolnjevanje etičnih zahtev ter načrtovanje in izvedbo revizije za pridobitev sprejemljivega zagotovila, da računovodski izkazi ne vsebujejo pomembno napačne navedbe.

Revizija vključuje izvajanje postopkov za pridobitev revizijskih dokazov o zneskih in razkritjih v računovodskih izkazih. Izbrani postopki so odvisni od revizorjeve presoje in vključujejo tudi ocenjevanje tveganj napačne navedbe v računovodskih izkazih zaradi prevare ali napake. Pri ocenjevanju teh tveganj prouči revizor notranje kontroliranje, povezano s pripravljanjem in poštenim predstavljanjem računovodskih izkazov banke, da bi določil okoliščinam ustrezne revizijske postopke, ne pa, da bi izrazil mnenje o uspešnosti notranjega kontroliranja banke. Revizija vključuje tudi ovrednotenje ustreznosti uporabljenih računovodskih usmeritev in utemeljenosti računovodskih ocen poslovodstva kot tudi ovrednotenje celotne predstavitve računovodskih izkazov. Verjamemo, da so pridobljeni revizijski dokazi zadostna in ustrezna podlaga za naše revizijsko mnenje.

Ime Deloitte se nanaša na Deloitte Touche Tohmatsu Limited, pravno osebo, ustanovljeno v skladu z zakonodajo Združenega kraljestva Velike Britanije in Severne Irske (v izvirniku »UK private company limited by guarantee«), in mrežo njenih članic, od katerih je vsaka ločena in samostojna pravna oseba. Podroben opis pravne organiziranosti združenja Deloitte Touche Tohmatsu Limited in njenih družb članic je na voljo na www.deloitte.com/si/nasa-druzba.

Member of Deloitte Touche Tohmatsu Limited

Mnenje

Po našem mnenju so računovodski izkazi v vseh pomembnih pogledih poštena predstavitev finančnega stanja Banke Slovenije na dan 31. decembra 2010 ter njenega poslovnega izida in za tedaj končano leto v skladu s Smernico Evropske centralne banke z dne 11. november 2010 o pravnem okviru za računovodstvo in finančno poročanje v Evropskem sistemu centralnih bank (ECB/2010/20) in določbami Zakona o Banki Slovenije, ki se nanašajo na računovodenje.

DELOITTE REVIZIJA d.o.o.

Andreja Bajuk Mušič
Pooblaščena revizorka

Andreja Bajuk Mušič

Yuri Sidorovich
Predsednik uprave

Ljubljana, 24. februar 2011

Deloitte.
DELOITTE REVIZIJA D.O.O.
Ljubljana, Slovenija 1

Ustanovitev

Banka Slovenije (Banka) je bila ustanovljena z Zakonom o Banki Slovenije z dne 25. junij 1991. Banka je pravna oseba javnega prava, ki samostojno razpolaga z lastnim premoženjem. Banka je v izključni državni lasti s finančno in upravljalsko avtonomijo. Njeno delovanje nadzira Državni zbor Republike Slovenije. Banka skrbi predvsem za stabilnost domačih cen in splošno likvidnost bančnega sistema. V skladu z Zakonom o Banki Slovenije (Uradni list Republike Slovenije št. 58/02 in št. 72/06) se z dnem uvedbe evra kot valute Republike Slovenije pri uresničevanje nalog Banke v celoti upoštevajo določila Pogodbe o ustanovitvi Evropske skupnosti in Statut ESCB in ECB[1].

Računovodske politike

Prevzem evra
Republika Slovenija je prevzela evro kot novo domačo valuto 1. januarja 2007. Banka je postala del Evrosistema in prevzela odgovornost za denarno politiko in izvajanje skupnih strateških ciljev Evropskega sistema centralnih bank (ESCB)[2].

Računovodska načela in standardi
Banka uporablja kot pravno podlago za računovodstvo in poročanje Smernico Evropske centralne banke z dne 11. november 2010 o pravnem okviru za računovodstvo in finančno poročanje v Evropskem sistemu centralnih bank (prenovljen) (ECB/2010/20)[3] (Računovodska smernica). V skladu z Zakonom o Banki Slovenije in Statutom ESCB in ECB je to pravno podlago sprejel Svet Banke Slovenije na svoji 343. seji dne 20. decembra 2006.

Računovodski izkazi so izkazani v skladu z zahtevami vrednotenja, kot jih opredeljuje Računovodska smernica.

V primerih, ki niso pokriti z Računovodsko smernico ali le-ta vsebuje določbe v obliki priporočil, se uporabljajo pravila vrednotenja v skladu z Mednarodnimi standardi računovodskega poročanja, veljavnimi v EU, ter Zakonom o Banki Slovenije.

Osnovna načela
Računovodski izkazi so pripravljeni v skladu s predpisi, ki urejajo računovodske postopke in postopke poročanja v Evrosistemu, ki upoštevajo računovodska načela, harmonizirana v zakonodaji Skupnosti, ter v skladu s splošno sprejetimi Mednarodnimi standardi računovodskega poročanja v EU in Zakonom o Banki Slovenije.

Uporabljena so naslednja osnovna računovodska načela:

- ekonomska realnost in transparentnost: računovodske metode in finančno poročanje morajo odražati ekonomsko realnost in morajo biti transparentni;
- previdnost: vrednotenje sredstev in obveznosti kot tudi prepoznavanje prihodka mora biti izvedeno previdno. V skladu z Računovodsko smernico to pomeni, da se nerealizirani prihodki ne prepoznajo kot prihodki v izkazu poslovnega izida, ampak se prenesejo neposredno na račune vrednotenja;
- dogodki po datumu bilance stanja: sredstva in obveznosti je potrebno prilagoditi za dogodke, ki se pojavijo med koncem poslovnega leta in dnevom, ko Svet Banke potrdi računovodske izkaze, če ti dogodki pomembno vplivajo na pošteno predstavitev stanja sredstev in obveznosti na datum bilance stanja;

---

[1] Protokol (št. 18) (dodatek št. 3) o Statutu Evropskega sistema centralnih bank in Evropske centralne banke (Protokol dodan Pogodbi o ustanovitvi Evropske skupnosti, Uradni list EU, C 191, 29.07.1992).

[2] Izraz 'Evropski sistem centralnih bank (ESCB)' se nanaša na sedemindvajset nacionalnih centralnih bank (NCB) držav članic Evropske skupnosti na dan 31. december 2010 ter Evropsko centralno banko (ECB). Izraz 'Evrosistem' se nanaša na šestnajst NCB držav članic Monetarne unije ter ECB na isti datum.

[3] Uradni list EU, L 35, 09.02.2011, str. 31-68.

- pomembnost: odstopanja od računovodskih pravil niso dovoljena, razen če je mogoče upravičeno oceniti, da so nepomembna v celotnem kontekstu in predstavitvi računovodskih izkazov;
- neprekinjeno poslovanje: pri ocenjevanju sredstev in obveznosti je potrebno predpostavljati, da se poslovanje nadaljuje;
- načelo razmejevanja: prihodki in odhodki se prepoznajo v obdobju, v katerem so bili pridobljeni ali povzročeni, ne glede na to, kdaj so bili plačani ali prejeti;
- konsistentnost in primerljivost: kriteriji za vrednotenje bilance stanja in prepoznavanje prihodka morajo biti uporabljeni konsistentno, da se zagotovi primerljivost podatkov v računovodskih izkazih.

Prepoznavanje sredstev in obveznosti
Sredstvo ali obveznost se prepozna v bilanci stanja, ko je verjetno, da se bodo Banki v prihodnosti zaradi njega povečale oziroma zmanjšale gospodarske koristi, da so bila vsa bodoča tveganja in povračila prenesena na Banko, ter ko ima sredstvo ali obveznost ceno oziroma vrednost, ki jo je mogoče zanesljivo izmeriti.

Pristop evidentiranja poslovnih dogodkov na datum sklenitve posla
V skladu z opredelitvijo alternativnega pristopa evidentiranja poslovnih dogodkov v Računovodski smernici se transakcije finančnih sredstev in obveznosti odražajo na računih na dan, na katerega so bile poravnane.

Za transakcije v tuji valuti, ki so sklenjene v enem letu ter zapadejo v naslednjem letu, se uporablja pristop evidentiranja poslovnih dogodkov na datum sklenitve posla. Transakcije se evidentirajo na zabilančnih računih na datum sklenitve posla. Na datum poravnave se zabilančne knjižbe stornirajo in transakcije se evidentirajo v bilanci. Nakupi in prodaje tuje valute vplivajo na neto pozicijo tuje valute na datum sklenitve posla in realiziran rezultat od prodaje se prav tako obračuna na datum sklenitve posla.

Transakcije z vrednostnimi papirji se evidentirajo v skladu s pristopom evidentiranja poslovnih dogodkov na datum poravnave. Razmejene obresti, premija in diskont od finančnih instrumentov v tuji valuti se izračunajo in evidentirajo dnevno od datuma poravnave ter tudi dnevno vplivajo na pozicijo tuje valute.

Preračun tujih valut
Transakcije v tuji valuti, pri katerih tečaj glede na evro ni določen, se evidentirajo v bilanci stanja po tržnih tečajih, veljavnih na dan transakcije. Konec leta se finančna sredstva in obveznosti prevrednotijo po tekočih tržnih tečajih na zadnji dan v letu, ki so razvidni iz dnevne tečajnice referenčnih tečajev ECB. To se uporablja enotno za bilančne in zabilančne transakcije. Prevrednotenje se izvaja po posameznih valutah.

Prihodki in odhodki se preračunajo po tečajih, veljavnih na datum evidentiranja.

Zlato in terjatve v zlatu
Zlato in terjatve v zlatu se vrednotijo po tržni ceni, veljavni konec leta. Razlike vrednotenja pri zlatu zaradi cene in tečaja se ne obravnavajo ločeno, ampak se knjiži skupen učinek vrednotenja zlata na osnovi cene v evrih za unčo zlata, ki izhaja iz cene zlata v ameriških dolarjih na dan bilance stanja.

Vrednostni papirji
Tržni vrednostni papirji (z izjemo vrednostnih papirjev, ki so razvrščeni kot 'v posesti do dospelosti') se vrednotijo po tržnih cenah, veljavnih na datum bilance stanja, po posameznih vrednostnih papirjih. Naložbe v vrednostne papirje so vključene v bilančne postavke 'Terjatve do nerezidentov evro območja v tuji valuti', 'Terjatve do rezidentov evro območja v tuji valuti', 'Terjatve do nerezidentov evro območja v evrih' in 'Vrednostni papirji rezidentov evro območja v evrih'.

Vrednostni papirji v posesti do dospelosti, netržni vrednostni papirji in nelikvidni lastniški deleži se vrednotijo po amortizirani nabavni vrednosti in so predmet morebitnih oslabitev.

Transakcije posojanja vrednostnih papirjev v skladu s pogodbami o avtomatiziranem posojanju vrednostnih papirjev se izvajajo kot del upravljanja lastnih sredstev Banke. Posojeni vrednostni papirji

so varovani z ustreznim zavarovanjem. Prihodek od posojanja je evidentiran v izkazu poslovnega izida. Postopek avtomatiziranega posojanja se vrši preko agentskih in skrbniških bank. Nedospele transakcije konec leta so evidentirane zabilančno.

Opredmetena osnovna sredstva
Amortizacija se obračunava linearno s pričetkom v mesecu po nabavi, tako da se odpisuje nabavna vrednost sredstev skozi leta njene ocenjene življenjske dobe po naslednjih letnih odstotnih stopnjah:

zgradbe	1,3 – 1,8 %
računalniška oprema	20 – 33 %
druga oprema	10 – 25 %

Dobiček oziroma izguba pri prodaji osnovnih sredstev sta določena kot razlika med izkupičkom pri prodaji in neodpisano vrednostjo sredstva ter se prikazujeta kot prihodek oziroma odhodek v izkazu poslovnega izida.

Med osnovnimi sredstvi Banka izkazuje nepremičnine v Avstriji. Slednje so prikazane po pošteni vrednosti in se ne amortizirajo. Kot poštena vrednost je izkazana polovica ocenjene vrednosti, ki je bila izvedena s strani pooblaščenega zunanjega cenilca (Banka vrednoti te nepremičnine vsakih pet let; zadnje vrednotenje je bilo izvedeno leta 2009). Omenjeni način vrednotenja odstopa od splošno sprejetih računovodskih načel. S svojim konceptom previdnosti zmanjšuje volatilnost računovodskih izkazov.

ESCB ključ za vpis kapitala
Ključ za vpis kapitala je merilo relativne velikosti držav članic EU in je sestavljen v razmerju 50:50, upoštevajoč BDP in število prebivalcev. Ključ se uporablja kot osnova za razporeditev deležev posamezne NCB v kapitalu ECB ter ga je potrebno v skladu s Statutom ESCB prilagoditi vsakih pet let oziroma vsakokrat, ko v EU vstopi nova članica.

Ključ za vpis kapitala v okviru Evrosistema je delež posamezne NCB v skupnem ključu članic Evrosistema in se uporablja kot osnova za razporeditev denarnega prihodka, bankovcev v obtoku, prihodka ECB od evro bankovcev v obtoku ter dobička/izgube ECB.

Bankovci v obtoku
ECB in šestnajst NCB[4] članic evroobmočja, ki skupaj sestavljajo Evrosistem, izdajajo evro bankovce[5]. Skupna vrednost evro bankovcev v obtoku se razporedi na zadnji delovni dan vsakega meseca v skladu s ključem za razdelitev bankovcev[6].

ECB je dodeljen delež v višini 8% celotne vrednosti evro bankovcev v obtoku, ostalih 92% pa je dodeljenih NCB glede na njihove deleže v ključu za vpis kapitala ECB. Delež bankovcev, dodeljen Banki, je prikazan v postavki obveznosti bilance stanja 'Bankovci v obtoku'.

Razlika med vrednostjo evro bankovcev, dodeljenih posamezni NCB v skladu s ključem za razdelitev bankovcev, ter vrednostjo evro bankovcev, ki jih NCB dejansko emitira v obtok, povzroča obrestovane salde znotraj Evrosistema. Te terjatve ali obveznosti[7] so prikazane v bilančni postavki 'Neto terjatve/obveznosti iz naslova razdelitve evro bankovcev znotraj Evrosistema' (glej 'Saldi znotraj ESCB' v pojasnilih računovodske politike).

---

[4] Centralna banka Estonije je članica Evrosistema šele od 1. januarja 2011 dalje.

[5] Sklep Evropske centralne banke z dne 13. december 2010 o izdajanju evrobankovcev (prenovljen) (ECB/2010/29), Uradni list EU, L 35, 09.02.2011, str. 26-30.

[6] Ključ za razdelitev bankovcev predstavlja odstotke, ki izhajajo iz upoštevanja deleža ECB v celotni količini izdanih evro bankovcev in z uporabo ključa posamezne NCB za vpis kapitala ECB.

[7] Sklep Evropske centralne banke z dne 25. november 2010 o razdelitvi denarnega prihodka nacionalnih centralnih bank držav članic, katerih valuta je evro (prenovljen) (ECB/2010/23), L 35, 09.02.2011, str. 17-25.

V obdobju petih let po letu uvedbe evra[8] se saldi znotraj Evrosistema, ki izhajajo iz razdelitve evro bankovcev, ustrezno prilagajajo (mehanizem prilagajanja) z namenom izognitve pomembnejšim spremembam v relativnem prihodkovnem položaju NCB v primerjavi s preteklimi leti. Prilagoditev se izvede z upoštevanjem razlik med povprečno vrednostjo bankovcev v obtoku posamezne NCB v referenčnem obdobju[9] in povprečno vrednostjo bankovcev, ki bi bili dodeljeni tej NCB v skladu s ključem za vpis kapitala ECB. Prilagoditev se sorazmerno znižuje letno do prvega dneva šestega leta po letu uvedbe evra, ko se prihodki iz naslova bankovcev dodelijo v celoti sorazmerno z vplačanim deležem NCB v kapitalu ECB. Za Banko se to prilagoditveno obdobje konča 31. decembra 2012. V obravnavanem letu so prilagoditve tudi posledica vstopa Centralne banke Cipra in Centralne banke Malte (v letu 2008) ter Narodne banke Slovaške (v letu 2009) v Evrosistem; prilagoditve iz tega naslova se iztečejo konec leta 2013 oziroma konec leta 2014.

Obrestni prihodki in odhodki na te salde so poravnani preko računov ECB ter so prikazani pod postavko 'Neto obrestni prihodki (odhodki)' v izkazu poslovnega izida.

Začasna razdelitev dobička

Svet ECB je odločil, da prihodki ECB od izdaje bankovcev, ki izhajajo iz njenega 8% deleža v celotni količini evro bankovcev, ter (neto) prihodki ECB iz naslova vrednostnih papirjev, kupljenih po programu v zvezi s trgi vrednostnih papirjev, v celoti pripadajo NCB v istem poslovnem letu, kot so nastali. ECB razdeli ta prihodek v januarju sledečega leta v obliki začasne delitve dobička[10]. Prihodek ECB od evro bankovcev v obtoku se lahko zmanjša v skladu z morebitnim sklepom Sveta ECB, ki vpliva na zmanjšanje finančnega rezultata zaradi odhodkov ECB v povezavi z izdajo in distribucijo evro bankovcev. Pred koncem poslovnega leta Svet ECB odloči, da se del ali celoten znesek prihodkov ECB od vrednostnih papirjev, kupljenih po programu v zvezi s trgi vrednostnih papirjev, ter, v kolikor je potrebno, del ali celoten znesek prihodkov ECB od izdajanja bankovcev zadrži v višini, ki zagotavlja, da razdeljeni znesek prihodka ne presega neto finančnega rezultata ECB za to poslovno leto.

Prav tako lahko Svet ECB odloči, da se celoten znesek ali del prihodkov ECB od vrednostnih papirjev, kupljenih po programu v zvezi s trgi vrednostnih papirjev SMP, ter, v kolikor je potrebno, celoten znesek ali del prihodkov od izdajanja bankovcev prenese v rezervacijo za tečajna, obrestna in kreditna tveganja ter cenovna tveganja pri zlatu. Znesek, razdeljen NCB, je vključen v postavko 'Prihodki od lastniških vrednostnih papirjev in udeležb' v izkazu poslovnega izida.

Rezervacije

Rezervacije so oblikovane v primeru, da za Banko obstaja zakonska ali druga obveznost kot rezultat preteklih dogodkov, ter v primeru, da obstaja verjetnost odtoka sredstev za poravnavo obveznosti in ko je znesek ocenljiv.

V skladu z 49a. členom Zakona o Banki Slovenije lahko Svet Banke Slovenije po uvedbi evra kot valute Republike Slovenije z namenom ohranitve realne vrednosti premoženja sprejme odločitev o oblikovanju rezervacij za pričakovana tečajna, obrestna in cenovna tveganja. Rezervacije se ne morejo oblikovati, če bi le-te skupaj z nerealiziranimi tečajnimi razlikami, učinki vrednotenja vrednostnih papirjev in učinki vrednotenja zlata presegle 20% ugotovljenega presežka prihodkov nad odhodki. Ustrezen znesek rezervacije za ta tveganja se ugotavlja letno z uporabo Value-at-Risk (VaR) metode. VaR je opredeljen kot največja možna izguba iz naslova portfelja z določeno verjetnostjo (95%) ter v določenem obdobju (eno leto) pri dani diverzifikaciji tega portfelja. Rezervacija je namenjena pokrivanju prihodnjih nerealiziranih odhodkov, ki jih ne bo mogoče pokriti s sredstvi na računih vrednotenja.

---

[8] Leto uvedbe evra se nanaša na leto, v katerem pričnejo evro bankovci veljati kot zakonito plačilno sredstvo v državi članici. Za Banko Slovenije to pomeni leto 2007.

[9] Referenčno obdobje se nanaša na 24 mesecev ter se prične 30 mesecev pred dnevom, ko evro bankovci postanejo zakonito plačilno sredstvo v državi članici, za Banko Slovenije je to obdobje od julija 2004 do junija 2006.

[10] Sklep Evropske centralne banke z dne 25. november 2010 o vmesni razdelitvi prihodka Evropske centralne banke iz naslova evro bankovcev v obtoku in iz naslova vrednostnih papirjev, kupljenih po programu v zvezi s trgi vrednostnih papirjev (ECB/2010/24), Uradni list EU, L 6, 11.01.2011, str. 35-36.

Saldi znotraj ESCB
Transakcije znotraj ESCB so čezmejne transakcije, ki nastajajo med dvema centralnima bankama ESCB. Te transakcije se praviloma izvajajo preko sistema TARGET2[11] in imajo za posledico dnevno neto bilateralno pozicijo. Ta pozicija v poslovnih knjigah Banke predstavlja neto terjatev ali obveznost Banke nasproti ostalim članicam ESCB, ki so vključene v TARGET2.

Saldi znotraj Evrosistema, ki izhajajo iz razporeditve evro bankovcev znotraj Evrosistema, so vključeni v neto znesku v postavko sredstev 'Neto terjatve iz naslova razdelitve bankovcev znotraj Evrosistema' (glej 'Bankovci v obtoku' v Računovodskih politikah).

Prepoznavanje prihodkov
Prihodki in odhodki so prepoznani v poslovnem letu, v katerem so zasluženi oziroma povzročeni. Realizirani prihodki in odhodki se evidentirajo v izkazu poslovnega izida.

Od pričetka leta 2007 se tečajno in cenovno vrednotenje v skladu z Računovodsko smernico izvaja četrtletno. Neto nerealizirani prihodki vrednotenja, ki izvirajo iz obdobja pred prevzemom evra, so ločeni od nerealiziranih prihodkov vrednotenja po tem datumu. Obravnavajo se kot revalorizacijske rezerve 'iz obdobja pred prevzemom evra' ter so vključeni v postavko obveznosti 'Rezerve'.

Ob koncu leta se nerealizirani prihodki ne prepoznajo kot prihodki v izkazu poslovnega izida, ampak se evidentirajo na računih vrednotenja na strani obveznosti bilance stanja.

Nerealizirani odhodki se prenašajo v izkaz poslovnega izida v primeru, če presežejo predhodno evidentirane prihodke vrednotenja, izkazane na pripadajočih računih vrednotenja. Ti odhodki se ne stornirajo zoper prihodnje nerealizirane prihodke v naslednjih letih. Nerealizirani prihodki in odhodki od vrednostnih papirjev in pozicij v tuji valuti se evidentirajo po posameznih vrednostnih papirjih in po posameznih valutah. Netiranje ni dovoljeno.

Premije in diskonti od kupljenih vrednostnih papirjev se izračunavajo in prikazujejo kot del obrestnega prihodka in se amortizirajo preko preostalega obdobja do dospelosti vrednostnega papirja z uporabo metode notranje stopnje donosa.

Stroški transakcij
Pri zlatu, tujih valutah in vrednostnih papirjih se z namenom ugotavljanja nabavne vrednosti prodanih pozicij ter izračuna učinkov tečajev in cen dnevno uporablja metoda povprečnega stroška, kot je opredeljena v Računovodski smernici.

V primeru neto nakupa valute (ali zlata) se povprečni nabavni strošek dnevnega nakupa po posameznih valutah doda poziciji preteklega dneva, da se pridobi novo tehtano povprečje posameznega tečaja (ali cene zlata). V primeru neto prodaje se izračuna realizirani rezultat na podlagi povprečnega nabavnega stroška predhodnega dne za posamezno pozicijo tuje valute.

Prihodki in odhodki od prodaje vrednostnih papirjev se izračunajo na podlagi tehtane povprečne cene posameznega vrednostnega papirja.

Tržne cene in tečaji, uporabljeni v otvoritveni bilanci stanja na dan 1. januar 2007, so predstavljali začetne povprečne stroške sredstev in obveznosti Banke. V primeru pozicij v tuji valuti in zlata so se kot začetni stroški upoštevali tečaji, veljavni 1. januarja 2007, kot jih je sporočila ECB. Začetne povprečne cene portfelja vrednostnih papirjev so predstavljale cene vrednostnih papirjev na dan 31. december 2006, ki so služile kot izhodišče za amortizacijo premije in diskonta ter izračun realiziranih prihodkov in odhodkov v primeru njihove prodaje.

Izvedeni finančni instrumenti
Terminski deli valutnih zamenjav se izkazujejo v zabilančni evidenci in so vključeni v neto pozicijo tuje valute z namenom izračuna povprečnega stroška valut ter pozitivnih in negativnih tečajnih razlik. Prihodki in odhodki od terminskih delov se prepoznajo in obravnavajo podobno kot pri bilančnih

[11] Transevropski avtomatizirani sistem bruto poravnave v realnem času 2 (Trans-European Automated Real-time Gross settlement Express Transfer system 2)

instrumentih. Nerealizirani prihodki vrednotenja se ne prepoznajo kot prihodek, ampak se prenesejo na račune vrednotenja. Nerealizirani odhodki vrednotenja se izkažejo v izkazu poslovnega izida, če presežejo predhodno ugotovljene prihodke vrednotenja, evidentirane na računih vrednotenja. Nerealizirani prihodki/odhodki vrednotenja terminskih delov valutnih zamenjav se evidentirajo od datuma sklenitve posla do datuma poravnave med 'Druga sredstva/obveznosti'.

Zaradi preračuna promptnih in terminskih zneskov v tujih valutah v evro po enakem tečaju valutne zamenjave ne vplivajo na izkaz poslovnega izida oziroma na račune vrednotenja na strani obveznosti.

Dogodki po datumu bilance stanja
Sredstva in obveznosti so prilagojeni za dogodke, ki se pojavijo med datumom letne bilance stanja in datumom, na katerega Svet Banke Slovenije potrdi računovodske izkaze, če ti dogodki pomembneje vplivajo na stanje sredstev in obveznosti na datum bilance stanja.

1. januarja 2011 je Estonija uvedla evro kot novo zakonito plačilno sredstvo in vplačala svoj delež kapitala ECB v celoti. Posledično se je delež Banke v celotnem vplačanem kapitalu ECB s 1. januarjem 2011 zmanjšal z 0,4711% na 0,4699%.

Izkaz denarnih tokov
Ob upoštevanju vloge Banke kot centralne banke objava izkaza denarnih tokov uporabnikom računovodskih izkazov ne bi zagotovila ustrezne dodatne informacije. Posledično izkaz denarnih tokov ni vključen v računovodske izkaze.

Obdavčitev
Banka ni zavezana plačilu davka od dohodka pravnih oseb v Sloveniji.

Razdelitev presežka / pokrivanje primanjkljaja
V skladu z Zakonom o Banki Slovenije se presežek prihodkov nad odhodki razporedi v splošne rezerve in proračun Republike Slovenije. Nerealizirani prihodki iz naslova sprememb tečajev in cen se v celoti prenesejo na račune vrednotenja in niso vključeni v neto finančni rezultat, ki je namenjen delitvi. Računi vrednotenja se lahko uporabijo izključno za pokrivanje primanjkljaja, ki je posledica nerealiziranih odhodkov iz naslova tečajnih in cenovnih gibanj.

Primanjkljaj prihodkov nad odhodki pokriva Banka iz splošnih rezerv. V kolikor je primanjkljaj posledica nerealiziranih tečajnih in cenovnih sprememb, se za kritje primanjkljaja uporabijo za te namene oblikovane posebne rezerve. Sredstva za pokrivanje primanjkljaja prihodkov nad odhodki, ki ga ni mogoče pokriti iz splošnih rezerv, se zagotovijo iz proračuna Republike Slovenije.

Revidiranje računovodskih izkazov
Računovodske izkaze je revidiralo podjetje Deloitte revizija d.o.o., Ljubljana, ki je bilo imenovano za zunanjega revizorja Banke za poslovna leta 2009 do 2011.

Bilanca stanja na dan 31. december 2010

AKTIVA (v tisoč evrih)		31.12. 2010	31.12.2009
1	**Zlato in terjatve v zlatu**	**108.005**	**78.428**
2	**Terjatve do nerezidentov evroobmočja v tuji valuti**	**691.714**	**672.425**
	2.1 Terjatve do MDS	315.306	261.512
	2.2 Računi pri bankah in naložbe v vrednostne papirje, tuja posojila in druge terjatve do tujine	376.408	410.913
3	**Terjatve do rezidentov evroobmočja v tuji valuti**	**259.369**	**245.136**
4	**Terjatve do nerezidentov evroobmočja v evrih**	**767.535**	**877.855**
	4.1 Računi pri bankah, naložbe v vrednostne papirje in posojila	767.535	877.855
	4.2 Terjatve iz naslova posojil v skladu z ERM II	-	-
5	**Posojila kreditnim institucijam evroobmočja iz naslova denarne politike v evrih**	**602.000**	**2.114.800**
	5.1 Operacije glavnega refinanciranja	53.000	1.000
	5.2 Operacije dolgoročnega refinanciranja	539.000	2.113.800
	5.3 Povratne operacije finega uravnavanja	10.000	-
	5.4 Strukturne povratne operacije	-	-
	5.5 Odprta ponudba mejnega posojanja	-	-
	5.6 Posojila povezana s pozivi h kritju	-	-
6	**Druge terjatve do kreditnih institucij evroobmočja v evrih**	**94.954**	**19.878**
7	**Vrednostni papirji rezidentov evroobmočja v evrih**	**3.096.428**	**2.941.945**
	7.1 Vrednostni papirji za namene izvajanja denarne politike	668.500	84.703
	7.2 Drugi vrednostni papirji	2.427.928	2.857.242
8	**Javni dolg v evrih**	-	-
9	**Terjatve znotraj Evrosistema**	**2.727.519**	**2.752.257**
	9.1 Udeležba v ECB	63.820	58.340
	9.2 Prenesene devizne rezerve	189.410	189.410
	9.3 Terjatve v povezavi z zadolžnicami za kritje izdaje dolžniških certifikatov ECB*	-	-
	9.4 Neto terjatve iz naslova razdelitve evro bankovcev znotraj Evrosistema	2.474.289	2.504.507
	9.5 Druge terjatve znotraj Evrosistema (neto)	-	-
10	**Neporavnane postavke**	-	-
11	**Druga sredstva**	**213.728**	**284.537**
	11.1 Kovanci evroobmočja	2.149	1.654
	11.2 Opredmetena in neopredmetena osnovna sredstva	22.336	21.136
	11.3 Ostala finančna sredstva	56.396	50.426
	11.4 Učinki vrednotenja zabilančnih instrumentov	242	809
	11.5 Aktivne časovne razmejitve	73.141	71.574
	11.6 Razno	59.463	138.937
12	**Primanjkljaj prihodkov nad odhodki tekočega leta**	-	-
Skupaj aktiva		**8.561.253**	**9.987.259**

* Samo postavka bilance stanja ECB

PASIVA (v tisoč evrih)		31.12. 2010	31.12.2009
1	**Bankovci v obtoku**	**3.640.108**	**3.495.792**
2	**Obveznosti do kreditnih institucij evroobmočja iz naslova denarne politike v evrih**	**882.037**	**1.220.232**
2.1	Vpogledne vloge	442.137	415.132
2.2	Odprta ponudba mejnega deponiranja	304.900	805.100
2.3	Operacije za vezane vloge	135.000	-
2.4	Povratne operacije finega uravnavanja	-	-
2.5	Vloge povezane s pozivi h kritju	-	-
3	**Druge obveznosti do kreditnih institucij v evrih**	**14.191**	**13.655**
4	**Izdani dolžniški certifikati**	**-**	**-**
5	**Obveznosti do drugih rezidentov evroobmočja v evrih**	**288.298**	**299.943**
5.1	Obveznosti do države	269.821	270.725
5.2	Ostale obveznosti	18.476	29.217
6	**Obveznosti do nerezidentov evroobmočja v evrih**	**33.368**	**16.174**
7	**Obveznosti do rezidentov evroobmočja v tuji valuti**	**75.639**	**68.743**
8	**Obveznosti do nerezidentov evroobmočja v tuji valuti**	**-**	**-**
8.1	Vpogledne in vezane vloge	-	-
8.2	Obveznosti iz naslova posojil v skladu z ERM II	-	-
9	**Protipostavka dodeljenih SDR**	**249.818**	**235.009**
10	**Obveznosti znotraj Evrosistema**	**2.092.831**	**3.333.973**
10.1	Obveznosti, ustrezne prenesenim deviznim rezervam*	-	-
10.2	Obveznosti v povezavi z zadolžnicami za kritje izdaje dolžniških certifikatov ECB	-	-
10.3	Neto obveznosti iz naslova razdelitve evro bankovcev znotraj Evrosistema	-	-
10.4	Druge obveznosti znotraj Evrosistema (neto)	2.092.831	3.333.973
11	**Neporavnane postavke**	**-**	**-**
12	**Druge obveznosti**	**112.779**	**189.905**
12.1	Učinki vrednotenja zabilančnih instrumentov	23.999	7.295
12.2	Pasivne časovne razmejitve	5.385	6.690
12.3	Razno	83.395	175.920
13	**Rezervacije**	**143.905**	**118.538**
14	**Računi vrednotenja**	**188.068**	**167.378**
15	**Kapital in rezerve**	**802.027**	**724.352**
15.1	Kapital	8.346	8.346
15.2	Rezerve	793.681	716.007
16	**Presežek prihodkov nad odhodki tekočega leta**	**38.184**	**103.566**
Skupaj pasiva		**8.561.253**	**9.987.259**

* Samo postavka bilance stanja ECB

Izkaz poslovnega izida za leto, ki se je končalo 31. decembra 2010

V tisoč evrih		2010	2009
1.1	Obrestni prihodki	145.458	170.519
1.2	Obrestni odhodki	-42.864	-53.680
1	**Neto obrestni prihodki (odhodki)**	**102.594**	**116.840**
2.1	Realizirani prihodki /odhodki iz finančnih sredstev	31.208	62.787
2.2	Zmanjšanje knjigovodske vrednosti finančnih sredstev in pozicij	-59.087	-15.113
2.3	Prenos v / sprostitev rezervacije za tečajna, cenovna in druga operativna tveganja	-33.635	-64.894
2	**Neto rezultat iz finančnih sredstev, zmanjšanja knjigovodske vrednosti in rezervacij za tveganja**	**-61.514**	**-17.220**
3.1	Prihodki od provizij	7.434	12.028
3.2	Odhodki od provizij	-1.698	-1.556
3	**Neto prihodki od provizij**	**5.736**	**10.471**
4	Prihodki od lastniških vrednostnih papirjev in udeležb	7.844	4.128
5	Neto rezultat združevanja denarnih prihodkov	8.071	14.848
6	Drugi prihodki	4.140	4.195
	Skupaj neto prihodki	**66.871**	**133.262**
7.1	Stroški dela	-18.644	-17.989
7.2	Drugi splošni stroški	-5.890	-6.981
7.3	Amortizacija	-1.946	-2.108
7.4	Stroški tiskanja bankovcev	-1.679	-2.166
7.5	Drugi stroški	-528	-452
7	**Skupaj stroški poslovanja**	**-28.687**	**-29.696**
8	**Presežek (Primanjkljaj) prihodkov nad odhodki tekočega leta**	**38.184**	**103.566**

Pojasnila na straneh 14 do 32 so sestavni del računovodskih izkazov.

Nerevidirani računovodski izkazi so bili 15. februarja 2011 potrjeni s strani Sveta Banke Slovenije, revidirani računovodski izkazi pa so bili s strani Sveta Banke Slovenije potrjeni 15. marca 2011 in podpisani s strani Guvernerja Banke Slovenije:

Dr. Marko Kranjec
predsednik Sveta Banke in
guverner Banke Slovenije

V skladu z 49. členom Zakona o Banki Slovenije, Banka z računovodskimi izkazi seznani Državni zbor Republike Slovenije.

Pojasnila k bilanci stanja

Sredstva

1. Zlato in terjatve v zlatu

Z izjemo zaloge zlata v Banki, imetje Banke v zlatu predstavljajo depoziti pri tujih bankah. V letnem obračunu je zlato vrednoteno na osnovi cene unče zlata (ozf) v evrih, ki izhaja iz cene zlata v ameriških dolarjih na londonski borzi na dan 31. december 2010. Ta cena, ki jo je sporočila ECB, znaša 1.055,418 EUR za unčo zlata, v primerjavi z 766,347 EUR na 31. december 2009. Nerealizirani prihodki vrednotenja v višini 58,6 mio EUR (od tega 8,8 mio EUR iz leta 2007, 5,5 mio EUR iz leta 2008, 14,8 mio EUR iz leta 2009 in 29,6 mio EUR iz leta 2010) so izkazani v postavki obveznosti bilance stanja 'Računi vrednotenja'.

	000 EUR	v unčah zlata
Stanje na dan 31. december 2009	78.428	102.014
Vrednotenje zlata ob koncu leta 2010	29.578	-
Stanje na dan 31. december 2010	108.005	102.334

2. Terjatve do nerezidentov evroobmočja v tuji valuti

Ta postavka vključuje imetja posebnih pravic črpanja (SDR), dodeljenih s strani Mednarodnega denarnega sklada (MDS) ter terjatve v tuji valuti do nerezidentov evroobmočja, vključene v devizne rezerve Banke.

Podpostavka 2.1 'Terjatve do MDS' sestavljajo pravice črpanja v okviru rezervne pozicije, posojila MDS in posebne pravice črpanja. Terjatve MDS obrestuje po obrestni meri, ki se izračunava tedensko.

Rezervna pozicija predstavlja razliko med kvoto Slovenije v MDS in imetji MDS v evrih pri Banki. Pozicija se običajno uporablja za financiranje plačilnobilančnega deficita v državah članicah MDS.

Terjatve iz naslova posojil MDS temeljijo na pogodbi o posojanju, ki jo je Banka dne 01.09.2010 sklenila z MDS. Izposojena sredstva dajejo MDS možnost zagotavljanja pravočasne in učinkovite pomoči svojim članicam v primeru plačilnobilančnih težav.

Posebne pravice črpanja so sredstva rezerv, ki jih je kreiral MDS in razdelil svojim članicam z namenom povečanja mednarodne likvidnosti. Uporabljajo se za transakcije med uradnimi denarnimi oblastmi. SDR je opredeljen kot košarica valut. Njegova vrednost je določena kot tehtano povprečje tečajev štirih valut (USD, GBP, JPY in EUR).

Vse terjatve so izkazane v bilanci stanja po tržnem tečaju 1 SDR = 1,1572 EUR (31. december 2009: 1 SDR = 1,0886 EUR), ki ga je izračunala ECB konec leta za vse centralne banke Evrosistema. Na datum bilance stanja je bil tržni tečaj SDR nad povprečnim stroškom te valute, zato so bili prihodki vrednotenja v skladu z računovodskimi pravili prepoznani v postavki obveznosti bilance stanja 'Računi vrednotenja'.

	31.12.2010		31.12.2009	
	000 SDR	000 EUR	000 SDR	000 EUR
Kvota	231.700	268.123	231.700	252.229
manj EUR imetja MDS	-180.607	-208.998	-189.607	-206.406
Rezervna pozicija pri MDS	51.093	59.125	42.093	45.823
Posojilo MDS	23.200	26.847	-	-
SDR	198.180	229.334	198.134	215.689
Skupaj	272.473	315.306	240.227	261.512

Podpostavka 2.2 'Računi pri bankah in naložbe v vrednostne papirje, tuja posojila in druge terjatve do tujine' vključuje sredstva v tuji valuti, naložena pri nerezidentih evroobmočja (vključno z mednarodnimi in nadnacionalnimi organizacijami). Sredstva v tuji valuti so v tej podpostavki izkazana v evrski protivrednosti, izračunani na podlagi tržnih tečajev na dan 31.12.2010.

Sestava sredstev v tuji valuti glede na vrsto naložbe:

	31.12.2010	31.12.2009
	000 EUR	000 EUR
Vpogledne vloge	1.020	1.301
Vezane vloge	58.374	51.367
Vrednostni papirji	317.014	358.245
Skupaj	376.408	410.913

Valutna struktura sredstev v tuji valuti:

	31.12.2010	31.12.2009
	000 EUR	000 EUR
USD	294.252	277.807
AUD	75.668	98.846
GBP	5.889	33.908
Druge valute	599	352
Skupaj	376.408	410.913

Delitev vrednostnih papirjev po preostali dospelosti:

	31.12.2010	31.12.2009
	000 EUR	000 EUR
Do 1 leta	133.045	135.800
Od 1 do 5 let	176.163	222.444
Več kot 5 let	7.805	-
Skupaj	317.014	358.245

3. Terjatve do rezidentov evroobmočja v tuji valuti

Sredstva v tuji valuti, naložena pri rezidentih evroobmočja, so naložena v vpogledne in vezane vloge ter vrednostne papirje v tuji valuti. Sredstva v tuji valuti so izkazana v evrski protivrednosti, izračunani na podlagi tržnih tečajev na dan 31.12.2010.

Sestava sredstev v tuji valuti glede na vrsto naložbe:

	31.12.2010	31.12.2009
	000 EUR	000 EUR
Vpogledne vloge	179	117
Vezane vloge	17.213	-
Vrednostni papirji	241.978	245.019
Skupaj	259.369	245.136

Valutna struktura sredstev v tuji valuti:

	31.12.2010	31.12.2009
	000 EUR	000 EUR
USD	236.173	214.825
AUD	11.510	18.719
GBP	11.684	11.592
Skupaj	259.369	245.136

Delitev vrednostnih papirjev po preostali dospelosti:

	31.12.2010	31.12.2009
	000 EUR	000 EUR
Do 1 leta	77.953	86.281
Od 1 do 5 let	164.025	158.738
Več kot 5 let	-	-
Skupaj	241.978	245.019

4. Terjatve do nerezidentov evroobmočja v evrih

Sredstva v evrih, naložena pri nerezidentih evroobmočja, ki so vključena v to bilančno postavko, so naložena v vpogledne in vezane vloge ter vrednostne papirje.

Sestava sredstev v evrih glede na vrsto naložbe:

	31.12.2010	31.12.2009
	000 EUR	000 EUR
Vpogledne vloge	1.956	812
Vezane vloge	-	142.331
Vrednostni papirji	765.579	734.711
Skupaj	767.535	877.855

Delitev vrednostnih papirjev po preostali dospelosti:

	31.12.2010	31.12.2009
	000 EUR	000 EUR
Do 1 leta	124.339	138.118
Od 1 do 5 let	559.775	470.769
Več kot 5 let	81.465	125.825
Skupaj	765.579	734.711

5. Posojila kreditnim institucijam evroobmočja iz naslova denarne politike v evrih

Ta postavka izkazuje operacije, ki jih izvaja Banka v okviru enotne denarne politike Evrosistema in odraža obseg in strukturo refinanciranja slovenskih kreditnih institucij s strani Banke.

Celotno imetje sredstev iz naslova denarne politike v Evrosistemu znaša 546.747 mio EUR, od tega Banka izkazuje 602 mio EUR. V skladu s členom 32.4 Statuta naj bi se kakršnakoli tveganja pri izvajanju denarne politike, v kolikor bi se realizirala, v celoti porazdelila med NCB Evrosistema v sorazmerju z njihovimi veljavnimi deleži v kapitalskem ključu.

Operacije glavnega refinanciranja so redne operacije zagotavljanja likvidnosti, ki se izvajajo s tedensko frekvenco v obliki povratnih operacij preko standardnih avkcij. V letu 2010 so se operacije glavnega refinanciranja izvajale kot avkcije s fiksno obrestno mero ob polni dodelitvi. Kot najpomembnejši instrument denarne politike imajo osrednjo vlogo pri zagotavljanju ciljev tržnih operacij Evrosistema.

Operacije dolgoročnega refinanciranja so redne povratne transakcije zagotavljanja likvidnosti z dospelostjo enega, treh, šestih ali dvanajstih mesecev. V obravnavanem letu so operacije dolgoročnega refinanciranja zagotavljale večji del refinanciranja bančnega sektorja. Izvajale so se v obliki avkcij ob polni dodelitvi s fiksno obrestno mero ali z obrestno mero, ki je določena kot povprečje izklicnih obrestnih mer operacij glavnega refinanciranja, veljavnih v času trajanja operacije. Konec leta 2010 so bile v uporabi le še eno- in trimesečne operacije, ki se izvajajo z mesečno frekvenco.

Povratne operacije finega uravnavanja za zagotavljanje likvidnosti ECB izvaja občasno. V letu 2010 jih je izvedla štirikrat ob dospelosti šest- in dvanajstmesečnih operacij dolgoročnejšega refinanciranja za premostitev likvidnosti do naslednje operacije glavnega refinanciranja. Ročnost je bila med 6 in 13 dnevi. Izvajale so se v obliki avkcij s fiksno obrestno mero ob polni dodelitvi.

	31.12.2010	31.12.2009
	000 EUR	000 EUR
Operacije glavnega refinanciranja	53.000	1.000
Operacije dolgoročnega refinanciranja	539.000	2.113.800
Povratne operacije finega uravnavanja	10.000	-
Skupaj	602.000	2.114.800

6. Druge terjatve do kreditnih institucij evroobmočja v evrih

Ta postavka obsega terjatve do kreditnih institucij, ki niso povezane z operacijami denarne politike. Terjatve se skoraj v celoti nanašajo na vezane vloge v evrih pri kreditnih institucijah evroobmočja.

	31.12.2010	31.12.2009
	000 EUR	000 EUR
Vpogledne vloge	1.585	1.578
Vezane vloge	93.369	18.300
Skupaj	94.954	19.878

7. Vrednostni papirji rezidentov evroobmočja v evrih

Ta postavka obsega vrednostne papirje za namene izvajanja denarne politike in druge vrednostne papirje izdajateljev evroobmočja, denominirane v evrih.

Podpostavka 7.1 'Vrednostni papirji za namene izvajanja denarne politike' obsegajo vrednostne papirje, ki jih je Banka pridobila v okviru programa nakupa kritih obveznic[12], ter državne dolžniške vrednostne papirje, pridobljene v okviru programa v zvezi s trgi vrednostnih papirjev[13]. Vrednostni papirji so razvrščeni kot 'v posesti do dospelosti'.

Celotno imetje vrednostnih papirjev, pridobljenih v okviru programa v zvezi s trgi vrednostnih papirjev, v Evrosistemu znaša 73.976 mio EUR, od tega Banka izkazuje 402 mio EUR. V skladu s členom 32.4 Statuta naj bi se kakršnakoli tveganja pri vrednostnih papirjev, pridobljenih v okviru programa v zvezi s trgi vrednostnih papirjev, v kolikor bi se realizirala, v celoti porazdelila med NCB Evrosistema v sorazmerju z njihovimi veljavnimi deleži v kapitalskem ključu.

Delitev vrednostnih papirjev za namene izvajanja denarne politike po preostali dospelosti:

	31.12.2010	31.12.2009
	000 EUR	000 EUR
Do 1 leta	96.012	-
Od 1 do 5 let	411.316	77.285
Več kot 5 let	161.173	7.418
Skupaj	668.500	84.703

Podpostavka 7.2 'Drugi vrednostni papirji' obsega portfelj vrednostnih papirjev državnih in bančnih izdajateljev evroobmočja.

Delitev drugih vrednostnih papirjev po preostali dospelosti:

	31.12.2010	31.12.2009
	000 EUR	000 EUR
Do 1 leta	610.523	744.735
Od 1 do 5 let	1.695.261	2.000.545
Več kot 5 let	122.144	111.962
Skupaj	2.427.928	2.857.242

[12] Sklep Evropske centralne banke z dne 2. julij 2009 o izvajanju programa nakupa kritih obveznic (ECB/2009/16), Uradni list EU, L 175, 04.07.2009, str. 18-19.

[13] Sklep Evropske centralne banke z dne 14. maja 2010 o vzpostavitvi programa v zvezi s trgi vrednostnih papirjev (ECB/2010/5), Uradni list EU, L 124, 20.05.2010, str. 8-9.

9. Terjatve znotraj Evrosistema

Podpostavka 9.1 izkazuje udeležbo Banke v ECB. V skladu z 28. členom Statuta ESCB in ECB so nacionalne centralne banke ESCB edini vpisniki kapitala ECB. Vpisovanje kapitala se izvede po ključu, določenem v skladu z 29.3 členom Statuta, ter se prilagaja vsakih pet let. Zadnja taka prilagoditev se je izvedla 1. januarja 2009.

ECB je z dne 29. december 2010 povečala svoj vpisani kapital za 5.000 mio EUR in sicer iz 5.760.652.402,58 EUR na 10.760.652.402,58 EUR. Nacionalne centralne banke Evrosistema morajo vplačati svoj delež povečanja kapitala v treh enakih obrokih. Prvo nakazilo je bilo izvedeno dne 29. decembra 2010, preostali dve nakazili bosta izvedeni konec leta 2011 in 2012. Posledično je Banka dne 29. decembra 2010 vplačala prvi obrok povečanja kapitala v višini 5.480.000 EUR.

Udeležbe sedemindvajsetih evropskih centralnih bank v kapitalu ECB na dan 31.12.2010 so sledeče:

	Ključ za vpis kapitala (%)	Vpisani kapital v EUR	Vplačani kapital v EUR	Ključ v okviru Evrosistema (%)
Nationale Bank van België/ Banque Nationale de Belgique	2,4256	261.010.385	180.157.051	3,4755
Deutsche Bundesbank	18,9373	2.037.777.027	1.406.533.694	27,1341
Central Bank and Financial Services Authority of Ireland	1,1107	119.518.566	82.495.233	1,5914
Bank of Greece	1,9649	211.436.059	145.939.392	2,8154
Banco de España	8,3040	893.564.576	616.764.576	11,8983
Banque de France	14,2212	1.530.293.899	1.056.253.899	20,3767
Banca d'Italia	12,4966	1.344.715.688	928.162.355	17,9056
Central Bank of Cyprus	0,1369	14.731.333	10.168.000	0,1962
Banque centrale du Luxembourg	0,1747	18.798.860	12.975.526	0,2503
Central Bank of Malta/Bank Ċentrali ta' Malta	0,0632	6.800.732	4.694.066	0,0906
De Nederlandsche Bank	3,9882	429.156.339	296.216.339	5,7144
Oesterreichische Nationalbank	1,9417	208.939.588	144.216.254	2,7821
Banco de Portugal	1,7504	188.354.460	130.007.793	2,5080
Banka Slovenije	**0,3288**	**35.381.025**	**24.421.025**	**0,4711**
Národná banka Slovenska	0,6934	74.614.364	51.501.030	0,9935
Suomen Pankki-Finlands Bank	1,2539	134.927.820	93.131.154	1,7966
Skupaj centralne banke evro območja	**69,7915**	**7.510.020.722**	**5.183.637.388**	**100,0000**
Bulgarian National Bank	0,8686	93.467.027	3.505.014	
Česká národní banka	1,4472	155.728.162	5.839.806	
Danmarks Nationalbank	1,4835	159.634.278	5.986.285	
Eesti Pank	0,1790	19.261.568	722.309	
Latvijas Banka	0,2837	30.527.971	1.144.799	
Lietuvos bankas	0,4256	45.797.337	1.717.400	
Magyar Nemzeti Bank	1,3856	149.099.600	5.591.235	
Narodowy Bank Polski	4,8954	526.776.978	19.754.137	
Banca Națională a României	2,4645	265.196.278	9.944.860	
Sveriges Riksbank	2,2582	242.997.053	9.112.389	
Bank of England	14,5172	1.562.145.431	58.580.454	
Skupaj centralne banke izven evro območja	**30,2085**	**3.250.631.681**	**121.898.688**	
Skupaj	**100,0000**	**10.760.652.403**	**5.305.536.076**	

V skladu z 49.2 členom Statuta ESCB in ECB in pravnimi predpisi, ki jih je sprejel Svet ECB, je Banka v letu 2007 vplačala 36,7 mio EUR kot prispevek na račune vrednotenja tuje valute, zlata in vrednostnih papirjev ECB ter v rezervacije ECB za tečajna in obrestna tveganja ter cenovna tveganja pri zlatu. Plačilo je bilo izvedeno v dveh delih. Kot rezultat razlike med evrsko protivrednostjo prenesenih deviznih rezerv na ECB po tekočih tečajih in terjatvijo Banke iz tega naslova v skladu z njenim ključem za vpis kapitala (izkazano v podpostavki aktive 9.2) se je 3. januarja 2007 znesek v višini 7,6 mio EUR uporabil kot vnaprejšnji prispevek v rezerve, rezervacije ter rezervacije, enakovredne rezervam ECB. Preostali prispevek je Banka vplačala po potrditvi Računovodskih izkazov ECB za leto 2006 s strani Sveta ECB v marcu 2007.

Banka je 9. marca 2009 vplačala dodatni prispevek v rezerve in rezervacije ECB zaradi spremembe ključa za vpis kapitala ECB 1. januarja 2009.

	31.12.2010
	000 EUR
Prispevek k računom vrednotenja	
- vplačilo 3. januarja 2007	7.647
- vplačilo 12. marca 2007	18.105
Prispevek k rezervacijam	
- vplačilo 12. marca 2007	10.947
Prispevek plačan 9. marca 2009	2.700
Skupaj	39.399

Podpostavka 9.2 vsebuje terjatev Banke, ki izhaja iz prenesenih deviznih rezerv na ECB. Terjatev je denominirana v evrih, višina je določena z uporabo tečajev, veljavnih na dan njihovega prenosa. Obrestuje se po zadnji razpoložljivi mejni obrestni meri operacij glavnega refinanciranja, prilagojeno tako, da odraža ničelni donos na del rezerv, prenesenih v zlatu.

Podpostavka 9.4 'Neto terjatve iz naslova razdelitve evro bankovcev znotraj Evrosistema' izkazuje terjatve in obveznosti Banke do Evrosistema iz naslova razdelitve evro bankovcev znotraj Evrosistema, ki izhaja iz uporabe ključa za razdelitev bankovcev (glej 'Bankovci v obtoku' in 'Saldi znotraj ESCB' v Računovodskih politikah)[14]. Neto terjatev je ob upoštevanju prilagoditve kot rezultata mehanizma prilagajanja, ki zmanjšuje obrestovano terjatev za kompenzacijski znesek v višini 877,7 mio EUR (2009: 1.155,0 mio EUR), obrestovana po mejni obrestni meri operacij glavnega refinanciranja.

11. Druga sredstva

Banka izkazuje v podpostavki 11.1 'Kovanci evroobmočja' imetja kovancev, ki jih izdaja Republika Slovenija.

Podpostavka 11.2 'Opredmetena in neopredmetena osnovna sredstva' vsebuje zemljišča in zgradbe, strojno in programsko opremo, pohištvo in drugo opremo.

[14] V skladu z računovodskimi predpisi v Evrosistemu glede izdajanja evro bankovcev je 8% celotne vrednosti evro bankovcev v obtoku dodeljenih ECB na mesečni osnovi. Preostalih 92% vrednosti evro bankovcev v obtoku se prav tako mesečno razporedi med NCB, s čimer vsaka NCB izkazuje v svoji bilanci stanja delež evro bankovcev, ki ustreza njenemu vplačanemu deležu v kapitalu ECB. Razlika med vrednostjo evro bankovcev, dodeljenih NCB v skladu z omenjenim računovodskim predpisom, ter vrednostjo evro bankovcev, danih v obtok, se evidentira kot 'Neto terjatev/obveznost iz naslova razdelitve evro bankovcev znotraj Evrosistema'.

	Zemljišča in zgradbe	Računalniki in oprema	Skupaj
	000 EUR	000 EUR	000 EUR
Nabavna ali ocenjena vrednost			
31. december 2009	**20.272**	**19.203**	**39.476**
Nabave	1.832	1.344	3.176
Prodaje	-	624	624
31. december 2010	**22.104**	**19.923**	**42.028**
Odpisana vrednost			
31. december 2009	**3.328**	**15.011**	**18.339**
Prodaje	0	622	622
Strošek amortizacije	163	1.811	1.974
31. december 2010	**3.491**	**16.201**	**19.692**
Neodpisana vrednost:			
31. december 2009	**16.944**	**4.192**	**21.136**
31. december 2010	**18.613**	**3.723**	**22.336**

V stanje zemljišč in zgradb na dan 31. december 2010 so vključene tudi naložbe v nepremičnine v Republiki Avstriji v višini 8,0 mio EUR (2009: 8,0 mio EUR).

Podpostavka 11.3 'Ostala finančna sredstva' vsebuje udeležbo Banke v mednarodnih finančnih institucijah in druga finančna sredstva.

Podpostavka 11.4 'Učinki vrednotenja zabilančnih instrumentov' zajema pozitiven učinek vrednotenja, ki se nanaša na terminski del valutnih zamenjav, ki so evidentirani na zabilančnih računih.

Podpostavka 11.5 'Aktivne časovne razmejitve' obsega razmejene prihodke na dan 31.12.2010. Ti se v glavnem nanašajo na obresti, natečene v obravnavanem letu in zapadle v plačilo v prihodnjem poslovnem letu.

Podpostavka 11.6 'Razno' vključuje skrbniška in druga sredstva.

Obveznosti

1. **Bankovci v obtoku**

Ta postavka predstavlja delež Banke v celotni vrednosti evro bankovcev v obtoku (glej 'Bankovci v obtoku' v Računovodskih politikah).

Celotna vrednost evro bankovcev, ki jih izdajajo centralne banke Evrosistema, se porazdeli med banke na zadnji delovni dan vsakega meseca v skladu s ključem za razdelitev bankovcev (glej Računovodske politike). V skladu s ključem za razdelitev bankovcev, veljavnim na 31. december 2010, Banki Slovenije pripada 0,4335% (2009: 0,4335%) delež vrednosti vseh evro bankovcev v obtoku. Tekom leta 2010 je skupna vrednost bankovcev v obtoku v Evrosistemu porasla iz 806.522 mio EUR na 839.702 mio EUR. Po ključu za razdelitev bankovcev Banka izkazuje konec leta 2010 znesek evro bankovcev v obtoku v višini 3.640,1 mio EUR (2009: 3.495,8 mio EUR). Vrednost evro bankovcev, ki jih je Banka dejansko dala v obtok, znaša 1.165,8 mio EUR (2009: 991,3 mio EUR). Glede na to, da je ta vrednost manjša kot dodeljeni znesek, se razlika v višini 2.474,3 mio EUR (2009: 2.504,5 mio EUR) izkazuje v podpostavki sredstev bilance stanja 9.4 'Neto terjatve iz naslova razdelitve evro bankovcev znotraj Evrosistema'.

	31.12.2010	31.12.2009
	000 EUR	000 EUR
EUR 5	-9.819	-5.365
EUR 10	148.319	92.037
EUR 20	2.391.334	1.856.397
EUR 50	-1.360.001	-1.112.589
EUR 100	-215.193	-116.745
EUR 200	-103.813	-72.140
EUR 500	314.993	349.689
Skupaj evro bankovci v obtoku pri BS	1.165.819	991.285
Terjatve iz prilagoditev – CSM	2.790.767	2.808.438
Obveznosti iz prilagoditev – ECB izdaja	-316.479	-303.931
Skupaj	3.640.108	3.495.792

2. Obveznosti do kreditnih institucij evroobmočja iz naslova monetarne politike

Te obrestonosne obveznosti se nanašajo na denarno politiko, ki jo izvaja Banka v imenu ESCB.

Podpostavka 2.1 'Vpogledne vloge' zajema vloge kreditnih institucij, s katerimi izpolnjujejo obvezne rezerve ter poravnavajo plačila. V to podpostavko so vključene le vloge kreditnih institucij, ki sodijo med obveznike za obvezne rezerve Evrosistema. Obvezniki izpolnjujejo obvezne rezerve na podlagi povprečnih stanj vlog ob koncu koledarskega dneva v obdobju izpolnjevanja obveznih rezerv, ki traja približno en mesec (v skladu z vnaprej objavljenim koledarjem izpolnjevanja obveznih rezerv). Obvezniki prejemajo nadomestilo za rezervna imetja, največ do višine izračunanih obveznih rezerv, po povprečni mejni obrestni meri Evrosistema za operacije glavnega refinanciranja.

Podpostavka 2.2 'Odprta ponudba mejnega deponiranja' vključuje vloge čez noč, ki jih slovenske nasprotne stranke naložijo pri Banki po vnaprej določeni obrestni meri.

Podpostavka 2.3 'Operacije za vezane vloge' zajemajo operacije, ki jih ECB običajno izvaja na zadnji dan obdobja izpolnjevanja obveznih rezerv. Ročnost je en delovni dan, operacije se izvajajo v obliki avkcij z variabilno obrestno mero. Poleg tega se od uvedbe programa v zvezi s trgi vrednostnih papirjev v maju 2010, z namenom sterilizacije izdane likvidnosti preko tega programa, tedensko izvajajo tudi operacije vezanih depozitov z ročnostjo en teden. Operacije se izvajajo v obliki avkcij z variabilno obrestno mero.

	31.12.2010	31.12.2009
	000 EUR	000 EUR
Vpogledne vloge	442.137	415.132
Odprta ponudba mejnega deponiranja	304.900	805.100
Operacije za vezane vloge	135.000	-
Skupaj	882.037	1.220.232

3. Druge obveznosti do kreditnih institucij v evrih

Ta bilančna postavka zajema druge račune kreditnih institucij, ki niso povezane z operacijami denarne politike.

5. Obveznosti do drugih rezidentov evroobmočja v evrih

Podpostavka 5.1 'Obveznosti do države' vsebuje vpogledne in vezane vloge ter posebne vloge države v evrih. Vloge drugih javnih institucij obsegajo stanja na računih občin.

Podpostavka 5.2 'Ostale obveznosti' med drugim vključuje račune strank borznoposredniških družb in vezano vlogo jamstvenega sklada KDD.

6. Obveznosti do nerezidentov evroobmočja v evrih

Bilančna postavka 'Obveznosti do nerezidentov evroobmočja v evrih' vsebuje evrske vloge mednarodnih in nadnacionalnih organizacij ter centralnih bank izven Evrosistema. V to bilančno postavko je vključen tudi račun MDS št. 2.

7. Obveznosti do rezidentov evroobmočja v tuji valuti

Ta postavka zajema vpogledne in vezane vloge ter posebna sredstva države v tuji valuti.

9. Protipostavka dodeljenih SDR

Postavka predstavlja obveznost Banke do MDS iz naslova dodeljenih SDR Republiki Sloveniji kot posledici njenega članstva v MDS. Obveznost konec leta 2010 je prikazana v bilanci stanja na osnovi tržnega tečaja 1 SDR = 1,1572 EUR (31. december 2009: 1 SDR = 1,0886 EUR), ki ga je izračunala ECB konec leta za vse centralne banke Evrosistema. Povečanje te obveznosti v letu 2010 je izključno posledica učinka vrednotenja, t.j. depreciacije evra nasproti SDR.

10. Obveznosti znotraj Evrosistema

Podpostavka 10.4 'Druge obveznosti znotraj Evrosistema (neto)' izkazuje neto pozicijo 'Drugih terjatev/obveznosti znotraj Evrosistema (neto)'. Vključuje neto TARGET2 pozicijo, ki izhaja iz čezmejnih transakcij z drugimi nacionalnimi centralnimi bankami ESCB in ECB preko sistema TARGET2, neto terjatev oziroma obveznost iz naslova razdelitve denarnega prihodka nacionalnim centralnim bankam (glej postavko 5 izkaza poslovnega izida 'Neto rezultat združevanja denarnih prihodkov') in terjatev iz naslova razdelitve prihodka ECB od evro bankovcev v obtoku (glej postavko 4 izkaza poslovnega izida 'Prihodki od lastniških vrednostnih papirjev in udeležb').

Neto TARGET2 pozicija se obrestuje po zadnji razpoložljivi mejni obrestni meri operacij glavnega refinanciranja. Poravnava obresti se izvaja mesečno na drugi delovni dan po koncu meseca, na katerega se obresti nanašajo. Oblikovanje te obveznosti odraža odlive sredstev od domačih kreditnih institucij v druge države evroobmočja. Ta sredstva izvirajo iz postopnega zmanjševanja vlog kreditnih institucij pri Banki Slovenije po vstopu v EMU 1. januarja 2007.

12. Druge obveznosti

Podpostavka 12.1 'Učinki vrednotenja zabilančnih instrumentov' zajema negativen učinek vrednotenja, ki se nanaša na terminski del valutnih zamenjav, ki so evidentirani na zabilančnih računih.

Podpostavka 12.2 'Pasivne časovne razmejitve' vključuje razmejene odhodke na dan 31.12.2010, ki se v glavnem nanašajo na obrestne odhodke, natečene v obravnavanem letu, ki dospejo v plačilo v naslednjem poslovnem letu.

Podpostavka 12.3 'Razno' se nanaša v glavnem na obveznosti iz naslova skrbniških poslov ter znesek nevrnjenih tolarskih bankovcev.

13. Rezervacije

	31.12.2010	31.12.2009
	000 EUR	000 EUR
Rezervacije za zaposlene in za znana tveganja	80.654	80.119
Rezervacije za splošna tveganja	53.137	20.037
Rezervacije iz naslova operacij denarne politike	10.114	18.381
Skupaj	143.905	118.538

Rezervacije za zaposlene in za znana tveganja

Rezervacije za zaposlene vključujejo rezervacije za odpravnine in jubilejne nagrade in so izračunane v skladu z MRS 19 – Povračila zaposlencev na osnovi aktuarskih predpostavk po stanju na dan 31.12.2006. Slednje povzemajo določbe Kolektivne pogodbe Banke Slovenije, predvideno rast plač, fluktuacijo ter obrestno mero za diskontiranje prihodnjih obveznosti v višini 4,7%, določeno na podlagi 10-letnih podjetniških obveznic z visoko boniteto v evroobmočju. Glede na to, da se v izračunu upoštevane predpostavke v posameznem letu bistveno ne spreminjajo ter ostajajo znotraj koridorjev, določenih v omenjenem standardu, je bila sprejeta odločitev, da se aktuarski izračun opravi vsakih pet let.

Rezervacije za znana tveganja se nanašajo na potencialne obveznosti Banke do varčevalcev več hranilno-kreditnih služb in na potencialne obveznosti iz zabilančnih postavk. V letu 2009 je bila za slednji namen oblikovana rezervacija v višini 64,7 milijona EUR. Nanaša se na cenovno tveganje plasiranih sredstev, prejetih v zavarovanje za posojene vrednostne papirje preko agentskih bank.

Rezervacije za splošna tveganja

Glede na izpostavljenost Banke obrestnim, tečajnim in cenovnim tveganjem so bile v letu 2007 oblikovane rezervacije za pokrivanje bodočih nerealiziranih odhodkov iz naslova sprememb obrestnih mer v višini 15,3 mio EUR ter 4,7 mio EUR v letu 2008. V letu 2010 je Banka oblikovala dodatne splošne rezervacije v višini 33,1 mio EUR.

Rezervacije iz naslova operacij denarne politike

V skladu z 32.4 členom Statuta se rezervacije za tveganja nasprotne stranke pri operacijah denarne politike porazdelijo med nacionalne centralne banke sodelujočih držav članic (NCB) v skladu z njihovimi deleži v vpisanem kapitalu ECB, veljavnimi v letu, ko je prišlo do neizpolnjevanja obveznosti. V skladu s splošno sprejetim računovodskim načelom previdnosti je Svet ECB proučil ustreznost višine teh rezervacij ter se odločil zmanjšati rezervacije iz skupnega zneska 4.011 mio EUR na dan 31. december 2009 na 2.207 mio EUR na dan 31. december 2010. Delež Banke v teh rezervacijah znaša 10,1 mio EUR (2009: 18,4 mio EUR). Prilagoditev se odraža v izkazu uspeha NCB. V primeru Banke Slovenije ima prilagoditev za posledico prihodek v višini 8,3 mio EUR v letu 2010 (glej postavko 5 izkaza poslovnega izida 'Neto rezultat združevanja denarnih prihodkov').

14. Računi vrednotenja

V tej bilančni postavki je izkazana pozitivna razlika med tržno ceno in povprečnim nabavnim stroškom pri zlatu, neto pozicijah tujih valut in portfelju vrednostnih papirjev.

V primeru vrednotenja vrednostnih papirjev je prihodek v višini 95,5 mio EUR posledica vrednotenja portfelja, denominiranega v EUR (2009: 120,3 mio EUR), 8,9 mio EUR od portfelja v USD (2009: 8,9 mio EUR), 4,9 mio EUR od portfelja v AUD (2009: 4,9 mio EUR) ter 0,4 mio EUR od vrednostnih papirjev, denominiranih v GBP (2009: 2,5 mio EUR).

V primeru valutnih pozicij je prihodek v višini 11,0 mio EUR posledica vrednotenja valutne pozicije v USD, 5,6 mio EUR posledica vrednotenja valutne pozicije v CHF ter 3,2 mio EUR posledica vrednotenja valutne pozicije v SDR (2009: 1,9 mio EUR od vrednotenja CHF pozicije).

Povprečna nabavna vrednost zlata je konec leta 2010 znašala 482,688 EUR za unčo (2009: 482,688), medtem ko je bila tržna cena enaka 1.055,418 EUR za unčo (2009: 766,347). Tržna cena zlata torej presega njegovo nabavno ceno, kar je imelo za posledico prihodke vrednotenja v višini 58,6 mio EUR (2009: 29,0 mio EUR).

	31.12.2010	31.12.2009
	000 EUR	000 EUR
Vrednotenje vrednostnih papirjev	109.715	136.487
- vrednostni papirji v tuji valuti (postavka aktive 2 in 3)	14.252	16.209
- vrednostni papirji v evrih (postavka aktive 4 in 7)	95.463	120.278
Tečajne razlike	19.743	1.859
Vrednotenje zlata	58.610	29.032
Skupaj	188.068	167.378

15. Kapital in rezerve

V skladu s 5. členom Zakona o Banki Slovenije je bil osnovni kapital Banke oblikovan iz dela splošnih rezerv v višini 8,3 mio EUR v letu 2002. Osnovni kapital Banke Slovenije se lahko poveča iz oblikovanih splošnih rezerv v višini, ki jo določi Svet Banke Slovenije.

Rezerve Banke so sestavljene iz splošnih rezerv in posebnih rezerv. Splošne rezerve služijo pokrivanju splošnih tveganj, povezanih z delovanjem Banke. Posebne rezerve so namenjene pokrivanju tečajnih in cenovnih tveganj. Posebne rezerve so enake znesku nerealiziranega prihodka, ki je bil posledica sprememb tečajev in cen do konca leta 2006. Valorizacijske rezerve so oblikovane iz nerealiziranih valorizacijskih prihodkov, ki izhajajo iz cenitve nepremičnin v Avstriji, ki jo izvede neodvisni zunanji licencirani cenilec.

	31.12.2010	31.12.2009
	000 EUR	000 EUR
Sestava rezerv:		
Osnovni kapital BS	8.346	8.346
Splošne rezerve	361.692	284.018
Posebne rezerve za tečajne razlike	380.714	380.714
Posebne rezerve za cenovna tveganja (zlato)	43.236	43.236
Valorizacijske rezerve	8.039	8.039
Skupaj	802.027	724.352

Pojasnila k zabilančnim postavkam

Valutne zamenjave

Na dan 31. december 2010 je terminska valutna pozicija, ki izhaja iz transakcij valutnih zamenjav EUR/tuje valute, znašala 365,6 mio EUR (2009: 409,2 mio EUR).

Zabilančne postavke vključujejo tudi terminske obveznosti do ECB in terminske terjatve do slovenskih nasprotnih strank na dan 31. december 2009, ki izhajajo iz zagotavljanja finančnih sredstev v švicarskih frankih slovenskim nasprotnim strankam. Švicarske franke je zagotovila švicarska centralna banka Evropski centralni banki v obliki poslov valutnih zamenjav. Istočasno je ECB sklenila posle valutnih zamenjav z nacionalnimi centralnimi bankami evro območja, ki so ta sredstva uporabile z namenom izvajanja operacij zagotavljanja likvidnosti v CHF nasprotnim strankam Evrosistema za evre v obliki valutnih zamenjav. Valutne zamenjave med ECB in NCB so imele za posledico spremembo v saldih znotraj Evrosistema, ki se izkazujejo v postavkah 'Druge terjatve/obveznosti znotraj Evrosistema (neto)'. Konec leta 2010 Banka terjatev in obveznosti iz tega naslova ni imela.

Terminske terjatve in terminske obveznosti v tuji valuti so bile prevrednotene po enakih tečajih, kot so bili uporabljeni za promptna imetja v tujih valutah.

	31.12.2010		31.12.2009	
	000 Tuja valuta	000 EUR	000 Tuja valuta	000 EUR
Valutne zamenjave v AUD	114.800	87.393	189.400	118.316
Valutne zamenjave v GBP	15.500	18.008	41.000	46.166
Valutne zamenjave v USD	347.700	260.216	352.500	244.690
Skupaj	-	**365.617**	-	**409.172**
Terminske obveznosti do ECB v CHF	-	-	1.510	1.018
Terminske terjatve do nasprotnih strank Evrosistema v CHF	-	-	1.510	1.018

Posojanje vrednostnih papirjev

Na dan 31. december 2010 je bilo po pogodbah o avtomatiziranem posojanju vrednostnih papirjev, sklenjenih z agenti, posojenih vrednostnih papirjev po tržni vrednosti v višini 650 mio EUR (31. december 2009: 821 mio EUR), ki so bili, v primeru zavarovanja, reinvestirani v obratne povratne transakcije, v prvovrstne, s premoženjem krite obveznice, v bančne obveznice in v potrdila o vlogah.

Druge zabilančne postavke

Na dan 31. december 2010 je Banka izkazovala v zabilančni evidenci še naslednje finančne obveznosti:

- obveznost v skladu s statutom IMF o zagotovitvi valute z zamenjavo v SDR na zahtevo do višine, pri kateri so imetja Banke v SDR trikratna vrednost zneska, ki ga je prejela od IMF, kar v evrski protivrednosti na dan 31. december 2010 znaša 520,1 mio EUR (31. december 2009: 489,3 mio EUR);

- potencialna obveznost v znesku 164,4 mio EUR, kar ustreza deležu Banke v najvišjem znesku deviznih rezerv v višini 50 milijard EUR, ki ga lahko ECB od NCB dodatno zahteva za prenos v skladu s členom 30.1 Statuta (31. december 2009: 164,4 mio EUR);

- bodoča obveznost v znesku 11,0 mio EUR, kar ustreza še neplačanemu prispevku Banke v kapitalu ECB[15] (glej postavko 9 sredstev bilance stanja 'Terjatve znotraj Evrosistema') (31. december 2009: potencialna obveznost 16,4 mio EUR).

Pojasnila k izkazu poslovnega izida

1. Neto obrestni prihodki (odhodki)

Obrestni prihodki

Obrestni prihodki se nanašajo na obrestne prihodke od sredstev v tuji valuti in sredstev v evrih ter na obrestne prihodke od terjatev, denominiranih v evrih. Terjatve, denominirane v evrih, zajemajo instrumente denarne politike, terjatev iz naslova prenesenih deviznih rezerv na ECB ter neto terjatev, ki izhaja iz razporeditve bankovcev znotraj Evrosistema.

[15] Sklep Evropske centralne banke z dne 13. decembra 2010 o vplačilu povečanja kapitala Evropske centralne banke s strani nacionalnih centralnih bank držav članic, katerih valuta je euro (ECB/2010/27), Uradni list EU, L 11, 15.01.2011, str. 54-55.

	31.12.2010	31.12.2009
	000 EUR	000 EUR
Obrestni prihodki		
Zlato	**146**	**212**
Vpogledne vloge	**1.693**	**5,500**
- v tuji valuti	241	326
- v evrih	1,452	5,174
Vrednostni papirji	**108.529**	**125.295**
- v tuji valuti	16.741	22.470
- v evrih	91.788	102.825
Vloge pri MDS	**786**	**333**
Operacije denarne politike	**16.248**	**18.406**
- Operacije glavnega refinanciranja	54	1.499
- Operacije dolgoročnega refinanciranja	16.185	16.906
- Ostale operacije refinanciranja	9	0
Terjatve znotraj Evrosistema	**17.744**	**19.169**
- Terjatev iz naslova prenesenih deviznih rezerv na ECB	1.632	2.087
- Neto terjatev iz naslova prilagoditve bankovcev v obtoku znotraj Evrosistema	16.111	17.082
Valutne zamenjave	**279**	**1.421**
Drugi obrestni prihodki	**33**	**184**
Skupaj	**145.458**	**170.519**

Obrestni odhodki

Obrestni odhodki se nanašajo na obveznosti iz naslova računov in vlog države ter na operacije denarne politike s ciljem odvzema likvidnosti. Slednje zajemajo večinoma obračunane obresti na obvezne rezerve bank in depozite preko noči. Obrestni odhodki vključujejo tudi obresti na TARGET2 pozicijo.

	31.12.2010	31.12.2009
	000 EUR	000 EUR
Obrestni odhodki		
Vpogledne in vezane vloge	**2.189**	**2.202**
- v tuji valuti	180	130
- v evrih	2.009	2.071
IMF	**635**	**178**
Operacije denarne politike	**5.547**	**7.398**
- Obvezna rezerva	4.296	5.494
- Odprta ponudba mejnega deponiranja	935	1.793
- Operacije za vezane vloge	316	110
Obveznosti znotraj Evrosistema	**30.000**	**40.583**
- TARGET pozicija	30.000	40.583
Valutne zamenjave	**4.488**	**3.303**
Drugi obrestni odhodki	**4**	**16**
Skupaj	**42.864**	**53.680**

2. Neto rezultat iz finančnih sredstev, zmanjšanja knjigovodske vrednosti in rezervacij za tveganja

Neto prihodek, izkazan v podpostavki 'Realizirani prihodki/odhodki iz finančnih sredstev', izhaja iz prodaje zlata, valutnih pozicij in vrednostnih papirjev.

Zmanjšanja knjigovodske vrednosti finančnih sredstev in pozicij odražajo znižanje tržnih cen bilančnih postavk na dan 31. december 2010 pod povprečni strošek posameznih valut oziroma vrednostnih papirjev. Odhodek vrednotenja v letu 2010 se, enako kot v letu 2009, nanaša večinoma na vrednostne papirje v evrih.

Prenos v rezervacije za splošna tveganja v višini 33,1 mio EUR predstavlja znesek rezervacij, oblikovanih za potencialne odhodke iz naslova obrestnega, cenovnega in tečajnega tveganja.

V skladu z odločitvijo Sveta BS so bile zaradi odprtih pravnih postopkov in posledično potencialnih terjatev do Banke, povezanih s odškodninskimi tožbami, oblikovane dodatne rezervacije v višini 0,5 mio EUR.

	31.12.2010	31.12.2009
	000 EUR	000 EUR
Realizirani prihodki/odhodki iz finančnih sredstev		
Zlato	-	-
Valutna pozicija	3.038	1.560
Vrednostni papirji	28.169	61.227
Skupaj	31.208	62.787
Zmanjšanje knjigovodske vrednosti finančnih sredstev in pozicij		
Valutna pozicija	-476	-1.717
Vrednostni papirji	-58.611	-13.396
Skupaj	-59.087	-15.113
Prenos v rezervacije za splošna, tečajna, cenovna ter druga operativna tveganja		
Rezervacije za posebna tveganja	-535	-64.894
Rezervacije za splošna tveganja	-33.100	-
Skupaj	-33.635	-64.894
Skupaj	-61.514	-17.220

3. Neto prihodki od provizij

Provizije so večinoma prejete iz naslova opravljanja plačilnih storitev in storitev poravnave, nadzorne in regulatorne funkcije in transakcij posojanja vrednostnih papirjev. Plačane provizije se nanašajo na plačilne storitve domačih in tujih bank ter plačila poslovnim bankam za njihovo pripravljenost zagotavljanja likvidnostnih posojil ostalim bankam.

4. Prihodki od lastniških vrednostnih papirjev in udeležb

Ta postavka predstavlja dohodke iz dobičkov, ki jih je Banka prejela od deležev v mednarodnih finančnih institucijah in ECB.

V to postavko je vključen tudi znesek iz razdelitve prihodka ECB od evro bankovcev v obtoku (2009: 3,7 mio EUR) (glej 'Bankovci v obtoku' v Računovodskih politikah). V letu 2010 je ECB v celoti zadržala svoj prihodek od evro bankovcev v obtoku in obrestni prihodek od vrednostnih papirjev iz programa v zvezi s trgi vrednostnih papirjev, v skladu s sklepom Sveta ECB z namenom oblikovanja rezervacije za tečajna, obrestna in kreditna tveganja ter cenovna tveganja pri zlatu. Zadržani znesek, ki ni bil dodeljen Banki, znaša 5,2 mio EUR.

5. Neto rezultat združevanja denarnih prihodkov

Denarni prihodek nacionalnih centralnih bank Evrosistema se razporedi v skladu s sklepom, ki ga je sprejel Svet ECB[16]. Znesek denarnega prihodka, ki je dodeljen posamezni NCB, je odmerjen na podlagi dejanskega letnega prihodka na označena sredstva, ki jih ima centralna banka nasproti svoji obveznostni osnovi.

Denarni prihodek, ki se razporedi nacionalnim centralnim bankam, se zmanjša za vse obresti, plačane na postavke obveznostne osnove.

V primeru, da vrednost označenih sredstev centralne banke presega ali je manjše od vrednosti njene obveznostne osnove, se znesek razlike obrestuje z zadnjo razpoložljivo mejno obrestno mero operacij glavnega refinanciranja v Evrosistemu. Ob koncu vsakega poslovnega leta se denarni prihodek, ki so ga prenesle vse centralne banke, razdeli med nacionalne centralne banke v skladu z njihovimi vplačanimi deleži v kapitalu ECB. Razlika med združenim in razporejenim denarnim prihodkom posamezni NCB predstavlja neto rezultat iz naslova izračuna denarnega prihodka ter se evidentira v izkazu poslovnega izida.

V letu 2010 je razporeditev denarnega prihodka za Banko imela za rezultat neto obveznost v višini 0,2 mio EUR (2009: neto terjatev 6,9 mio EUR). Ta neto obveznost je sestavljena iz terjatve za leto 2010, ki predstavlja razliko med zneskom denarnega prihodka Banke, plačanega v skupni sklad, v višini 49,1 mio EUR (2009: 46,8 mio EUR), ter terjatvijo Banke do skupnega sklada v višini 49,3 mio EUR (2009: 53,7 mio EUR), ki je v skladu z deležem Banke v vplačanem kapitalu ECB, ter obveznosti iz naknadnih uskladitev za leti 2008 in 2009.

Ta postavka vključuje tudi neto spremembo rezervacije za tveganje nasprotne stranke v zvezi z izvajanjem operacij denarne politike Evrosistema, ki ima za rezultat prihodek v višini 8,3 mio EUR (2009: prihodek 7,9 mio EUR) (glej postavko obveznosti bilance stanja 'Rezervacije').

6. Drugi prihodki

Drugi prihodki vsebujejo prihodke od nebančnih storitev kot so najemnine, prihodki od izdanih potrdil, numizmatika in druge prihodke.

---

[16] Sklep Evropske centralne banke z dne 25. novembra 2010 o razdelitvi denarnega prihodka nacionalnih centralnih bank držav članic, katerih valuta je euro (prenovljen) (ECB/2010/23), Uradni list EU, L 35, 09.02.2011, str. 17-25.

7. Stroški poslovanja

Stroški dela

Stroški dela vključujejo stroške plač in druge stroške dela skupaj s pripadajočimi davki in prispevki.

V Banki Slovenije je bilo 31. decembra 2010 zaposlenih 420 ljudi (31. december 2009: 428 zaposlenih).

Zaposleni so na podlagi pogodbe med Banko Slovenije in Sindikatom od marca 2002 vključeni v dodatno prostovoljno pokojninsko zavarovanje (DPPZ), ki je program z določenimi prispevki. V okviru stroškov dela je izkazan prispevek Banke za DPPZ v znesku 0,5 mio EUR (2009: 0,4 mio EUR).

Prejemki članov Sveta Banke Slovenije so v letu 2010 znašali skupaj 0,7 mio EUR (2009: 0,7 mio EUR).

Drugi splošni stroški

Ta postavka vključuje večinoma stroške v povezavi z vzdrževanjem zgradb in opreme, stroške najemnin, stroške službenih potovanj in izobraževanj, stroške komunikacij in energije, stroške povezane z informacijsko tehnologijo (vzdrževanje programske opreme, podpora informacijskega sistema), stroške za storitve zunanjih izvajalcev ter stroške za drobni inventar, material in druge pisarniške stroške.

Amortizacija

Amortizacija zgradb, pohištva in pisarniške opreme ter računalniške strojne in programske opreme je izvedena po sprejetih amortizacijskih stopnjah.

Stroški tiskanja bankovcev

Stroški tiskanja bankovcev večinoma vključujejo stroške proizvodnje in transporta. Količine dotiska so določene na podlagi ocenjenih potreb bankovcev za obtok in za vzdrževanje primernega obsega zalog na ravni Evrosistema, razdeljene na posamezno NCB po kapitalskem ključu in strukturi apoenov.

Drugi stroški

Drugi stroški zajemajo prispevke Banke, davke in druge stroške poslovanja.

8. Presežek prihodkov nad odhodki tekočega leta

Banka izkazuje po Računovodski smernici, v skladu s katero se nerealizirani odhodki vrednotenja krijejo v breme finančnega rezultata, nerealizirani prihodki pa prenašajo neposredno na račune vrednotenja, presežek prihodkov nad odhodki v znesku 38,2 mio EUR (2009: 103,6 mio EUR). V skladu z drugim odstavkom 50. člena Zakona o Banki Slovenije bo 25-odstotni delež finančnega rezultata (9,5 mio EUR) namenjen v Proračun RS. Preostali znesek bo prenesen v splošne rezerve Banke.

5 PRILOGE

5.1 Publikacije in spletna stran

Naslov in osnovni podatki	Vsebina
Bilten • mesečno • angleški prevod **Monthly Bulletin**	Makroekonomski statistični podatki s poudarkom na denarni statistiki, deviznih tečajih in gospodarskih odnosih s tujino. Gospodarska in finančna gibanja; metodološka priloga; pregled slovenskih bank, koledar objav podatkov.
Letno poročilo • letno • angleški prevod **Annual Report**	Poročilo Banke Slovenije Državnemu zboru Republike Slovenije. Opis gospodarskih gibanj, denarne politike, poslovanja bank in Banke Slovenije ter drugih dejavnosti Banke Slovenije.
Neposredne naložbe • letno • angleški prevod **Direct Investment**	Statistični pregled neposrednih in portfeljskih naložb do tujine, slovenskih naložb v tujini in tujih naložb v Sloveniji (na letni ravni).
Finančni računi Slovenije • letno • angleški prevod **Financial Accounts of Slovenia**	Celovit prikaz nekonsolidiranih in konsolidiranih sektorskih finančnih računov Republike Slovenije na mednarodno primerljiv način.
Prikazi in analize • četrtletno • v slovenščini ali angleščini	Analitični in metodološki prikazi z makroekonomskega in drugih področij.
Finančni trgi • četrtletno	Statistični pregled nedenarnih finančnih posrednikov, trga vrednostnih papirjev in obrestnih mer.
Poročilo o cenovni stabilnosti • polletno • angleški prevod **Price Stability Report**	Osrednji del publikacije so projekcije osnovnih makroekonomskih kazalnikov za Slovenijo za prihodnji dve leti s spremljajočimi dejavniki tveganj. Publikacija ocenjuje tudi gibanja makroekonomskih agregatov v domačem in tujem gospodarskem okolju s poudarkom na inflacijskih gibanjih. Prikaže gibanja kazalnikov konkurenčnosti slovenskega gospodarstva in spremlja fiskalni položaj države. S pregledom glavnih vrst financiranja gospodarstva ocenjuje vpliv pogojev financiranja na realni sektor.
Poročilo o finančni stabilnosti • letno • angleški prevod **Financial Stability Report**	Poročilo oddelka Finančna stabilnost je namenjen predvsem analitičnemu spremljanju dogajanja v bančnem sektorju in strokovnim prispevkom, ki so povezani z ohranjanjem finančne stabilnosti.
Spletna stran • kazalo slovenskih strani http://www.bsi.si/ ... ... /html/kazalo.html • kazalo angleških strani http://www.bsi.si/... ... /eng/index.html	Domače strani Banke Slovenije s predstavitvijo institucije, bankovcev in kovancev, zakonov in predpisov o delu centralne banke ter drugih informacij. Tekoči podatki o tečajih, obrestnih merah in vrednostnih papirjih ter najpomembnejše publikacije v elektronski obliki.

5.2 Podzakonski akti, ki zadevajo nadzor bančnega poslovanja

Januar 2010	- Sklep o sistemu jamstva za vloge - Navodilo za izpolnjevanje ter predložitev poročila o zajamčenih vlogah - Sklep o spremembah in dopolnitvah Sklepa o višini zneskov letnih plačil za opravljanje nadzora in taksah za odločanje o zahtevah za izdajo dovoljenj
Februar 2010	- Sklep o spremembah Sklepa o družbah za izdajo elektronskega denarja
Marec 2010	- Sklep o dopolnitvi Sklepa o izračunu kapitalske zahteve za kreditno tveganje po pristopu na podlagi notranjih bonitetnih sistemov za banke in hranilnice
Avgust 2010	- Sklep o spremembah in dopolnitvah Sklepa o priznavanju zunanjih bonitetnih institucij
September 2010	- Sklep o pogojih, ki jih mora izpolnjevati bančni kreditni posrednik - Sklep o spremembah Sklepa o poročanju efektivnih obrestnih mer bank in hranilnic v skladu z Zakonom o potrošniških kreditih - Navodilo za izvajanje Sklepa o ocenjevanju izgub iz kreditnega tveganja bank in hranilnic
Oktober 2010	- Sklep o izračunu kapitala bank in hranilnic - Sklep o veliki izpostavljenosti bank in hranilnic - Sklep o izračunu kapitalske zahteve za kreditno tveganje pri listinjenju in pravilih glede izpostavljenosti bank in hranilnic prenesenemu kreditnemu tveganju - Sklep o spremembah Sklepa o upravljanju s tveganji in izvajanju procesa ocenjevanja ustreznega notranjega kapitala za banke in hranilnice - Sklep o spremembah in dopolnitvah Sklepa o izračunu kapitalske zahteve za kreditno tveganje po standardiziranem pristopu za banke in hranilnice - Sklep o spremembah in dopolnitvah Sklepa o izračunu kapitalske zahteve za kreditno tveganje po pristopu na podlagi notranjih bonitetnih sistemov za banke in hranilnice - Sklep o spremembah in dopolnitvah Sklepa o kreditnih zavarovanjih - Sklep o spremembah in dopolnitvah Sklepa o izračunu kapitalske zahteve za tržna tveganja za banke in hranilnice - Sklep o spremembah in dopolnitvah Sklepa o izračunu kapitalske zahteve za operativno tveganje za banke in hranilnice - Sklep o spremembah in dopolnitvah Sklepa o razkritjih s strani bank in hranilnic - Sklep o spremembah Sklepa o poročanju o kapitalu in kapitalskih zahtevah bank in hranilnic - Sklep o spremembi in dopolnitvi Sklepa o poročanju posameznih dejstev in okoliščin bank in hranilnic

December 2010	- Sklep o sistemu jamstva za vloge - Sklep o spremembah in dopolnitvah Sklepa o višini zneskov letnih plačil za opravljanje nadzora in taksah za odločanje o zahtevah za izdajo dovoljenj - Sklep o spremembah in dopolnitvah Sklepa o poslovnih knjigah in letnih poročilih bank in hranilnic - Sklep o spremembah in dopolnitvah Sklepa o nadzoru bank in hranilnic na konsolidirani podlagi - Sklep o spremembah in dopolnitvah Sklepa o naložbah bank in hranilnic v kvalificirane deleže v osebah nefinančnega sektorja - Sklep o spremembi Sklepa o izračunu kapitala bank in hranilnic - Sklep o spremembi Sklepa o izračunu kapitalske zahteve za kreditno tveganje po standardiziranem pristopu za banke in hranilnice

5.3 Pregled manj znanih pojmov

Denarni trg – trgovanje s kratkoročnimi (do enega leta) vrednostnimi papirji in prenos prihrankov s kratkoročnimi posojili.

Eonia (Euro Overnight Index Average – povprečje transakcij čez noč v evrih) – referenčna obrestna mera evrskih nezavarovanih medbančnih posojil čez noč. Dnevno se izračuna kot ponderirano povprečje obrestnih mer posojil, ki jih plačujejo banka banki iz vnaprej določene skupine. V njej so pomembnejše banke, ki delujejo na evrskem medbančnem trgu.

ESCB – Evropski sistem centralnih bank. Obsega Evropsko centralno banko (ECB) in nacionalne centralne banke držav Evropske unije.

Evrsko območje – območje, ki zajema države članice Evropske unije, ki so sprejele evro za svojo valuto v skladu s Pogodbo o delovanju Evropske unije, in v katerih se izvaja enotna denarna politika, za katero je odgovoren Svet ECB.

Evrosistem – obsega Evropsko centralno banko (ECB) in nacionalne centralne banke držav članic evrskega območja.

Ključna obrestna mera ECB – obrestna mera, s katero Evrosistem signalizira naravnanost denarne politike. Enaka je ponujeni obrestni meri operacij glavnega refinanciranja.

Krita obveznica – obveznica, ki jo izda banka in je zavarovana s premoženjem (npr. hipotekarnimi posojili) izdajatelja. Če izdajatelj ni zmožen odplačati obveznice, ima imetnik prednostno pravico do poplačila s prodajo tega premoženja.

Likvidnostni primanjkljaj – presežek pasivnih avtonomnih postavk nad aktivnimi avtonomnimi postavkami centralne banke.

Likvidnostni presežek – presežek aktivnih avtonomnih postavk nad pasivnimi avtonomnimi postavkami centralne banke.

Mejni depozit – odprta ponudba Evrosistema, ki jo nasprotne stranke lahko kadarkoli uporabijo kot plasma depozitov čez noč pri nacionalni centralni banki po obrestni meri, ki je običajno nižja od tržne obrestne mere (eonie).

Mejno posojilo – odprta ponudba Evrosistema, ki jo nasprotne stranke lahko kadarkoli uporabijo za pridobitev posojila čez noč od nacionalne centralne banke po obrestni meri, ki je običajno višja od tržne obrestne mere (eonie).

Nacionalna centralna banka – katera koli od centralnih bank evrskega območja. V Sloveniji je to Banka Slovenije.

Nevtralna dodelitev – znesek dodelitve pri operaciji glavnega refinanciranja, ki bankam omogoča v obdobju obveznih rezerv enakomerno izpolniti obveznost.

Obvezne rezerve – zahteva, da imajo kreditne institucije (banke in hranilnice) na računih pri centralni banki v povprečju obdobja izpolnjevanja obveznih rezerv najmanj predpisan znesek denarja. Znesek se izračuna z množenjem osnove (tj. izbranih bilančnih obveznosti kreditnih institucij) s koeficientom obveznih rezerv. Koeficient obveznih rezerv znaša v evrskem območju 0,02 za obveznosti s pogodbeno ročnostjo do dveh let in 0,00 za obveznosti z ročnostjo nad dvema

letoma in za obveznosti, nastale z repo posli. Obveznosti do Evrosistema in drugih obveznikov sistema obveznih rezerv Evrosistema niso vključene v osnovo. Obdobje izpolnjevanja se praviloma začne na sredo, ki sledi seji Sveta ECB, ko ta odloča o ključni obrestni meri ECB, in konča na torek pred tako sredo naslednjega meseca.

Odprta ponudba – ponudba centralne banke, ki je nasprotnim strankam kadar koli na razpolago na njihovo lastno pobudo. Evrosistem ponuja dve, obe z ročnostjo čez noč: mejno posojilo in mejni depozit.

Polna dodelitev – postopek dodelitve pri operacijah odprtega trga Evrosistema, kjer Evrosistem banki na avkciji dodeli celoten znesek po katerem povprašuje, ne glede na skupni znesek povpraševanja vseh bank na tej avkciji. Uporablja se od oktobra 2008.

Povratna operacija – operacija, s katero nacionalna centralna banka hkrati, vendar z različnim rokom poravnave, kupi in proda (ali obratno) finančno premoženje na podlagi repo (ali obratne repo) pogodbe ali s sklenitvijo zavarovanega posojilnega posla. Nasprotje je dokončna transakcija, ki ima samo en del (nima povratnega dela), tj. nacionalna centralna banka kupi ali proda finančno premoženje (običajno vrednostni papir) na trgu.

Presežna likvidnost – obseg likvidnosti v bančnem sistemu, ki je večji od nevtralne dodelitve.

Strukturni položaj denarnega trga ali strukturni likvidnostni položaj – je razlika med avtonomnimi postavkami desne in leve strani premoženjske bilance centralne banke. Če je desna stran avtonomnih postavk večja (manjša) od leve, govorimo o primanjkljaju (presežku) strukturnega položaja denarnega trga. Strukturni položaj denarnega trga evrskega območja ima primanjkljaj, medtem ko smo imeli v Sloveniji vse do konca leta 2006 presežek. Avtonomne postavke v bilanci stanja centralne banke so tiste, ki niso nastale z ukrepi denarne politike. Količina primarnega denarja in s tem likvidnost bank se spreminja avtonomno, tj. tudi ko centralna banka tega ne želi, in z ukrepi denarne politike, kar seveda centralna banka želi. Avtonomne postavke premoženjske bilance centralne banke so na primer bankovci v obtoku, depoziti države pri centralni banki, denar na poti, devizne rezerve in drugo premoženje centralne banke, njen kapital in rezerve. To so vse tiste postavke, ki jih ne moremo neposredno povezati z vodenjem denarne politike. Strukturni likvidnostni položaj nam pove, v kolikšnem obsegu (ravno pravšnjem, premajhnem, prevelikem) se zagotavlja likvidnost bank, tj. njihova preskrbljenost s primarnim denarjem, avtonomno, to je brez ukrepov denarne politike centralne banke. To je hkrati strukturni položaj denarnega trga, in sicer medbančnega, kot se navadno pojmuje, kjer se uporablja za plačevanje primarni denar.